

Poročilo o predhodnem vrednotenju Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Poročilo o predhodnem vrednotenju Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020

Naročnik	Republika Slovenija Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Dunajska cesta 22 1000 Ljubljana <i>Kontaktna oseba naročnika:</i> Barbara Žinko
Izdelovalec	OIKOS, svetovanje za razvoj, d. o. o. Glavni trg 19 1240 Kamnik <i>Vodja projekta:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Mojca Hrabar, univ. dipl. biol., MSc Environmental Change and Management <i>Sodelujoči:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Tereza Černigoj, univ. dipl. geog. • Simona Knežević - Vernon, univ. dipl. pol. • dr. Luka Juvančič (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) • dr. Aleš Kuhar (Biotehniška fakulteta Univerze v Ljubljani) • dr. Mitja Grbec (Mare Nostrvm) • Tim Huntington (Poseidon Aquatic Resource Management Ltd) • Sophie Des Clers (Greenfishers Consultants SARL) • Anes Durgutović, dipl. inž. geoteh. in rud.
Naslov projekta:	Predhodno vrednotenje Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020
Datum priprave:	Maj 2015
Ključne besede:	ribištvo, akvakultura, ribogojstvo, školjkarstvo, skupna ribiška politika, celostna pomorska politika, ukrepi, konkurenčnost, raziskave in razvoj, potrebe, ribiči, školjkarji, ribogojci, tehnologije, Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo, operativni program

Povzetek

Predhodno vrednotenje Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 (v nadaljevanju: OP ESPR 2014-2020) je namenjeno temu, da z neodvisnim mnenjem in usmeritvami pomaga pripravljavcu OP ESPR 2014-2020 v postopku priprave in sprejemanja operativnega programa, da bo le-ta ustrezal razvojnim potrebam in danostim slovenskega ribištva (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava ribiških proizvodov) in bo skladen s skupno ribiško ter celostno pomorsko politiko.

Izhodišče za vrednotenje je bila osnovna analiza podatkov s področja ribištva in pomorske politike. Metodološko je predhodno vrednotenje temeljilo na pregledu javno dostopnih informacij, dokumentacije in podatkov od naročnika, osebnih pogovorih s pripravljavci OP ESPR 2014-2020, izvedbi tematskih razprav s ključnimi akterji in ogledu stanja na terenu. Vrednotenje je potekalo v treh korakih: (1) Pregled ustreznosti analize SWOT in analize potreb, analiza prispevka k Strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast, (2) ovrednotenje ustreznosti logike intervencije glede na potrebe, vrednotenje notranje in zunanje skladnosti in ustreznosti kazalnikov in (3) ovrednotenje ustreznosti razporeditve finančnih virov in pristopa k izvajanju in spremljanju programa.

Analiza SWOT je podlaga za oceno potreb ribiškega (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava ribiških proizvodov) in pomorskega sektorja ter skupnosti, ki temeljijo na ribištvu, in služi kot podlaga za utemeljitev odločitev o prioritetah financiranja. Analiza SWOT in analiza potreb sta bili pripravljene na podlagi izkušenj iz preteklega programskega obdobja in informacij o stanju v obravnavanih sektorjih, zlasti informacij, pridobljenih za pripravo Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 in izhodišč za izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji. Analiza SWOT in analiza potreb sta strukturirani po šestih prednostnih nalogah Unije, kot so opredeljene v Uredbi o ESPR.

Izbrani so trije tematski cilji, in sicer po eden za vsako področje rasti: (1) tematski cilj 3 - povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR), (2) tematski cilj 6 - ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov in (3) tematski cilj 8 - spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile.

Manjše število ciljev je bilo izbrano zaradi koncentracije vplivov izvajanja OP ESPR 2014-2020, da bi tako zagotovili čim večji učinek relativno majhnih finančnih sredstev in ciljnih skupin. Prispevek OP ESPR 2014-2020 k doseganju tematskih ciljev Strategije EU 2020 bo sicer relativno majhen, kljub temu pa bo prispevek pomemben, saj bo OP ESPR 2014-2020 ključen za ohranjanje aktivnosti in ekonomske vitalnosti celotnega sektorja ribištva in akvakulture, pa tudi predelovalne dejavnosti v Sloveniji, poleg tega pa bo pripomogel k boljšemu poznavanju naravnih virov, na katerih temeljita ribištvo in akvakultura (morje in sladke vode).

Prispevek OP ESPR 2014-2020 k izvajanju skupne ribiške politike bo prav tako relativno majhen, saj je sektor ribištva in akvakulture v Sloveniji zelo majhen v primerjavi z obsegom in razvitostjo ribištva in akvakulture na ravni celotne EU. Kljub temu pa bo prispevek OP ESPR 2014-2020 zelo pomemben, pravzaprav ključen za ohranitev ribištva in akvakulture ter Slovenije kot pomorske države. OP ESPR 2014-2020 bo prispeval k vsem ciljem skupne ribiške politike, zlasti pa k dolgoročno okoljsko trajnostnim ribolovnim dejavnostim in dejavnostim akvakulture ter k upravljanju in dejavnosti na način, skladen s cilji doseganja gospodarskih in socialnih koristi ter koristi zaposlovanja in prispevanja k zanesljivi preskrbi s hrano.

Ukrepi, ki bodo prispevali k pospeševanju izvajanja celostne pomorske politike, so sorazmerni z obsegom pomorske dejavnosti v Sloveniji, a tudi zelo pomembni v kontekstu razmer v Sloveniji, kjer je analiza SWOT jasno pokazala pomanjkanje koordiniranega izvajanja sektorskih politik na morju in pomanjkljivo vključevanje vseh deležnikov v proces izvajanja celostne pomorske politike. OP ESFR 2014-2020 bo pripomogel uresničevanju celostne pomorske politike in Jadransko-jonske iniciative, poleg tega pa pobude in strategije, ki se tičejo morskega okolja in obmorskih regij, zajemajo komplementarne aktivnosti, ki se dopolnjujejo z ukrepi OP ESFR 2014-2020.

V primerjavi z ostalimi ESI programi v Republiki Sloveniji je OP ESFR 2014-2020 specifično usmerjen program, namenjen specifičnim ciljnim skupinam in zelo specifičnim sektorjem. Možnost neposrednega prekrivanja z drugimi programi in strategijami ter dvojnega financiranja je zelo majhna. Drugi programi Skupnega strateškega okvira lahko zagotovijo predvsem sinergijske učinke s skupnim izvajanjem pristopa CLLD, a tudi z drugimi ukrepi, na primer na področju varstva okolja in ohranjanja narave (zlasti ukrepi za zmanjšanje vplivov na vodotoke) in na področju logistike (npr. dostop do trgov). OP ESFR 2014-2020 je v celoti usklajen z zadnjo verzijo Partnerskega sporazuma in ostalimi ESI programi. OP ESFR 2014-2020 je strukturiran tako, da bo prispeval k vsem trem vidikom rasti, opredeljenim v Strategiji EU 2020. Izbrani so bili tisti ukrepi, ki naj bi imeli največji učinek glede na potrebe ciljnih skupin, obenem pa je bilo vključenih tudi nekaj ukrepov, ki bodo ciljnim skupinam omogočili nove priložnosti.

OP ESFR 2014-2020 opredeljuje dodelitev podpor izključno v obliki nepovratnih sredstev. Nagrade niso primerna oblika za izbrane ukrepe, zato tudi niso bile upoštevane. Vračljive podpore in finančni instrumenti so oblike, ki bi bile izvedljive, vendar za v okviru OP ESFR 2014-2020 niso primerne. Ciljne skupine, zlasti posamezniki, so šibko usposobljene in ekonomsko šibke, zato bi bilo veliko tveganje pri uporabi finančnih instrumentov ali vračljivih podpor. Poleg tega bi bila vzpostavitev finančnih instrumentov z vsemi potrebnimi strukturami in mehanizmi zaradi majhnosti ciljnih skupin stroškovno neučinkovita. Nepovratna sredstva bodo v sedanjih, še vedno težki gospodarski situaciji omogočila pomembno spodbudo za znaten napredek dejavnosti akvakulture in ribištva, tako po obsegu kot tudi kakovostno glede uporabe sodobnih, okolju prijaznih tehnologij. Zahtevani lastni delež vložka pa bo zagotovil, da se bodo v ukrepe vključili tisti upravičenci, ki imajo dolgoročneje načrte in so dovolj ekonomsko močni, da bo tveganje neuspeha zelo majhno, rezultati pa zagotovljeni.

OP ESFR 2014-2020 za finančno perspektivo 2014-2020 obsega dobrih 32 milijonov evrov. Dve petini vseh sredstev sta namenjeni tematskemu cilju za izboljšanje konkurenčnosti sektorja ribištva in akvakulture, kar je v skladu s potrebami ciljnih skupin. Znesek, namenjen izboljšanju konkurenčnosti, je ustrezen tudi z vidika števila upravičencev. Slaba tretjina sredstev je namenjena tematskemu cilju za varstvo okolja in učinkoviti rabi naravnih virov. Ukrepov, ki prispevajo k temu cilju, je veliko, a lahko pričakujemo, da bodo nekateri izvajani v manjšem obsegu, saj so potrebe oziroma zanimanje za določene ukrepe majhna; taka ukrepa sta npr. »Ekološka akvakultura« in »Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve«. Po drugi strani pa so določeni ukrepi, kljub temu da niso investicijsko usmerjeni, finančno zahtevni zaradi potrebne opreme in vložka dela, kot npr. »Nadzor v ribištvu«, »Zbiranje podatkov«, »Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja«, »Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti«. Dobra petina sredstev je namenjena tematskemu cilju spodbujanja zaposlovanja in mobilnosti delovne sile, kar ustreza velikim potrebam vseh ciljnih skupin po usposabljanju in mreženju ter aktivnostim lokalnega razvoja.

Sredstva so tudi primerno razporejena glede na prednostne naloge Unije. Tako sta skoraj dve petini sredstev namenjeni spodbujanju ribištva in pospeševanju skupne ribiške politike, kar je razumljivo glede na velikost ciljne skupine in kompleksnost upravljanja naravnih virov s slovenskem morju. Znesek, namenjen akvakulturi, je dvakrat večji od zneska, namenjenega ribištvu, kar ustreza velikosti ciljne skupine. Tudi velikost sredstev,

namenjenih za predelavo in trženje, je ustrezna glede na relativno majhen sektor, ki pa se bo moral primerno prilagoditi povečevanju povpraševanja ter zahtevnim standardom živilsko-predelovalne industrije. Razporeditev sredstev je v celoti usklajena s potrebami in velikostjo ciljnih skupin ter cilji nacionalnih politik na področju razvoja akvakulture, ribištva, pomorske politike in varstva okolja.

Partnerski sporazum predvideva pristop CLLD, ki bo po podprt s sredstvi EKSRP (40 mio. EUR), ESPR (5 mio. EUR) in ESRR (30 mio EUR). Doseganje sinergij med različnimi skladi je odvisno od stopnje usklajenosti pri krepitvi zmogljivosti in skupnem izboru ter od odobritve in financiranja Lokalnih akcijskih skupin (LAS) in strategij lokalnega razvoja (SLR). Verjetno bo prišlo do preoblikovanja dosedanjih LAS in različnih povezovanj, na oblikovanje in uspešno delovanje novih LAS pa bodo vplivala izvedbena pravila treh skladov in predvsem zamik, ki ga lahko pričakujemo pri pripravi izvedbenih dokumentov, kar lahko zavre črpanje sredstev na začetku izvajanja. Na obalnem območju je z obveznostjo, da mora morebiten novi LAS na obalnem območju obvezno vključevati sredstva ESPR 2014-2020 zagotovljeno, da se bodo v okviru CLLD na obalnem območju izvajale tudi aktivnosti in projekti s področja ribištva in marikulture.

OP ESPR 2014-2020 je glede na sredstva in velikost ciljnih skupin majhen program z velikim številom ukrepov (22 ukrepov in ukrepi za CLLD), zato je tehnična pomoč sorazmerno večja kot pri drugih tovrstnih programih in znaša 8 % vrednosti celotnega programa.

OP ESPR 2014-2020 je ustrezno strukturiran, z dovolj osredotočenim izborom ukrepov, da bo z dodeljenimi sredstvi možno prispevati k izbranim ciljem in ohraniti delovanje ciljnih skupin ter jih spodbuditi k nadaljnjemu tehničnemu, organizacijskemu in trženjskemu razvoju dejavnosti. OP ESPR 2014-2020 je skladen z drugimi skladi ESI, pristop CLLD pa lahko doprinese k sinergijskim vplivom vključenih virov financiranja na lokalni razvoj. OP ESPR 2014-2020 je notranje skladen, saj se ukrepi dopolnjujejo ter ciljnim skupinam omogočajo sistematičen razvoj in načrtovanje njihove dejavnosti. Za povečanje sinergijskih učinkov vseh ukrepov bo pomembna časovna usklajenost izvajanja ukrepov in obveščanje ciljnih skupin o možnostih, smiselnem načrtovanju vključevanja v ukrepe in osveščanje o povezovanju.

OP ESPR 2014-2020 vključuje kazalnike, ki so opredeljeni na ravni Evropske komisije in omogočajo enotno spremljanje izvajanja skupne ribiške politike. Dodatni kazalniki na nacionalni ravni niso bili predlagani, kajti spremljanje večjega števila kazalnikov pri tako majhnem programu in majhnih ciljnih skupinah predstavlja precejšnje administrativno breme, poleg tega pa je pri tako majhnih ciljnih skupinah s kazalniki težko zajeti izključno vplive OP ESPR 2014-2020, ne da bi na vrednosti kazalnikov vplivali tudi številni zunanji dejavniki. Izbrani kazalniki so ustrezni in jasno opredeljeni. OP ESPR 2014-2020 bo predvsem omogočil ohranjanje in postopno krepitev ribištva, akvakulture in predelovalne dejavnosti, saj zaradi majhnosti in šibke usposobljenosti ciljnih skupin ni mogoče doseči znatnega povečanja obsega ali konkurenčnosti dejavnosti, obenem bo OP ESPR 2014-2020 znatno pripomogel k zagotavljanju trajnostne rabe naravnih virov, k ohranjanju narave in upravljanju z varovanimi območji, pa tudi k boljšemu poznavanju stanja ekosistemov, kjer pa so rezultati bolj dolgoročni in težko merljivi. Podobno velja za rezultate, ki jih bo OP ESPR 2014-2020 dosegel na področju spodbujanja celostne pomorske politike. Spremljanje vrednosti kazalnikov je ustrezno zagotovljeno v okviru spremljanja organa upravljanja in njegovega posredniškega telesa.

Za mejnike za okvir uspešnosti velja podobno kot za kazalnike: mejniki so ustrezno in jasno opredeljeni na podlagi značilnosti in velikosti ciljnih skupin in možnosti za izvajanje posameznih ukrepov. Zaradi majhnih ciljnih skupin je doseganje mejnikov zelo ranljivo za kakršnakoli nihanja na trgu ali druge dejavnike, ki lahko vplivajo na izvajanje OP ESPR 2014-2020. Upravne strukture za izvajanje OP ESPR 2014-2020 so zelo prilagodljive in tesno sodelujejo tako z glavnimi ciljnimi skupinami (ribiči, školjkarji, ribogojci) kot s svetovalnimi službami in različnimi

organizacijami (nevladne organizacije, znanstvene institucije, drugi državni organi), tako da ni pričakovati zapletov pri sami pripravi razpisov in administrativnemu izvajanju ukrepov.

Zbiranje podatkov o izvajanju OP ESPR 2014-2020 bo zagotavljal organ upravljanja s pomočjo posebnega informacijskega sistema, prejemniki sredstev bodo zavezani k poročanju vseh potrebnih podatkov. Letna poročila bo pripravljala Organ upravljanja. Sprotno vrednotenje bo opravil organ upravljanja, ki bo o zaključkih obveščal usmerjevalni odbor, ki bo obenem deloval tudi kot usmerjevalna skupina za vrednotenje OP ESPR 2014-2020.

Načrt vrednotenja ustrezno opredeljuje način zbiranja podatkov, strukturo za izvajanje vrednotenja programa, obveznosti upravičencev, informacijsko podporo in časovnico za sprotne vrednotenja in vmesno vrednotenje. Načrt dopušča prilagodljivost glede prilagajanja zbiranja informacij in informacijske podpore glede na ugotovitve letnega poročanja in sprotnega vrednotenja ter vključenost zunanjih izvajalcev, da bi se zagotovilo ustrezen obseg vrednotenja vseh področij in zahtevanih vsebin. Ocenjujemo, da bo načrtovan pristop k zbiranju podatkov in vrednotenju sprejemljiv.

OP ESPR 2014-2020 bo zagotavljal enake možnosti vključevanja v ukrepe horizontalno z vključevanjem načela enakih možnosti in v skladu s pristopom za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije pri vseh skladih ESI, ki je predstavljen v partnerskem sporazumu. Pozitivna diskriminacija ni predvidena, kar pa je tudi smiselno in ustrezno glede na splošno majhnost ciljnih skupin in splošno nizko zanimanje za poklicno ukvarjanje z ribištvom in akvakulturo. Dostopnost za osebe s posebnimi potrebami ni posebej obravnavana v OP ESPR 2014-2020, vendar bodo vsi ukrepi dostopni vsem potencialnim upravičencem, ne glede na morebitne posebne potrebe.

OP ESPR 2014-2020 posebej spodbuja trajnostni razvoj z ukrepi, posebej namenjenimi varstvu okolja in ohranjanju narave. Večina upravičencev bo vključena v ukrepe in dele ukrepov (npr. »Produktivne naložbe«, »Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture«), namenjene izboljšanju konkurenčnosti ribištva in zlasti akvakulture, ki primarno niso namenjeni varstvu okolja, vendar pa je mogoče tudi s projekti, financiranimi iz takšnih ukrepov, spodbuditi trajnostni razvoj, zlasti na področju inovacij in ukrepov za trženje, pa tudi s spodbujanjem znanja in usmerjenosti v bolj trajnostne oblike akvakulture v okviru ukrepa »Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže«. Pričakujemo lahko tudi, da bo v okviru pristopa CLLD izvedenih vsaj nekaj projektov, povezanih z varstvom okolja in ohranjanjem narave. Spodbujanje trajnostnega razvoja bo možno zagotoviti tudi z ustreznimi zahtevami in kriteriji za izbor vlog na razpisih, saj bodo uporabljeni kriteriji vpliva na okolje in trajnostni razvoj pri pripravi posameznih razpisov tistih ukrepov, ki niso primarno usmerjeni v varstvo okolja in narave.

Predhodno vrednotenje OP ESPR 2014-2020 je potekalo vzporedno s pripravo samega Operativnega programa. OP ESPR 2014-2020, ki bo po seznanitvi Vlade RS posredovan v formalna usklajevanja z Evropsko komisijo, je vključil veliko večino pripomb evalvatorjev in je ustrezen glede na izbrane cilje, potrebe, stanje ciljnih skupin in obseg sredstev, ki bodo na voljo. V času formalnega usklajevanja z Evropsko komisijo je bil OP ESPR 2014-2020 smo evalvatorji pregledali tudi vse spremembe OP ESPR 2014-2020 in jih ovrednotili kot ustrezne.

Summary

The Ex-Ante Evaluation of the Operational Programme for the Implementation of the European Maritime and Fisheries Fund (hereinafter referred to as: "the EMFF OP") in the Republic of Slovenia 2014–2020 is intended to help the programming authority in charge of the preparation of the OP with independent opinion and guidelines in the process of the preparation and adoption of the OP, so that the OP would match development needs and features of the Slovenian fisheries (commercial marine fishing, aquaculture, processing of fisheries products) and would be consistent with the Common Fisheries Policy and the Integrated Maritime Policy.

A basic analysis of data on fisheries and maritime policy was performed as the starting point of the evaluation. Methodologically, the ex-ante evaluation was based on a review of publicly available information, documents and data received from the client, personal interviews with the programming team of the EMFF OP 2014-2020, thematic discussions with key stakeholders and field visits. The evaluation took place in three steps: (1) the assessment of the relevance of the SWOT analysis and needs assessment, as well as the analysis of contribution to the Europe 2020 Strategy for smart, sustainable and inclusive growth, (2) the assessment of the relevance of intervention logic as regards the needs, the assessment of internal and external coherence and relevance of indicators, and (3) the assessment of the consistency of budgetary allocation and of the approach to implementation and monitoring of the programme.

The SWOT analysis presented the basis for the needs assessment of the fisheries (commercial marine fishing, aquaculture, processing of fisheries products) and maritime sectors, as well as of fisheries-dependent communities. It serves as the basis for justifying the decisions on funding priorities. The SWOT analysis and needs assessment were prepared on the basis of experiences from the previous programming period and information on the current state of the included sectors, especially information obtained for the preparation of the National Strategic Plan for the Development of Aquaculture in the Republic of Slovenia 2014 – 2020 and the basic premises for the implementation of the Marine Strategy Framework Directive. The SWOT analysis and needs assessment ought to be structured in accordance with the Union's six priorities, as defined in the EMFF Regulation.

Three thematic objectives – one per each field of growth – were chosen: (1) thematic objective 3 - enhancing the competitiveness of SMEs, the agricultural sector (for the EAFRD) and the fisheries and aquaculture sector (for the EMFF), (2) thematic objective 6 - protecting the environment and promoting resource efficiency, and (3) thematic objective 8 – promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility.

A smaller number of objectives has been chosen due to the concentration of impacts of the implementation of the EMFF OP 2014-2020, so as to ensure a greater impact of relatively limited financial resources and target groups. The contribution of the EMFF OP 2014-2020 to achieving the thematic objectives of the Europe 2020 Strategy will be relatively small, but nevertheless important as the EMFF OP 2014-2020 is crucial not only for the preservation of activities and economic vitality of the entire fisheries and aquaculture sector, but also for the processing industry in Slovenia. In addition, the EMFF OP 2014-2020 will contribute to improved knowledge of natural resources on which fisheries and aquaculture (both freshwater and marine) are based.

The contribution of the EMFF OP 2014–2020 to the implementation of the Common Fisheries Policy will be relatively small, because the Slovenian fisheries and aquaculture sector is very small in comparison with the scale and the level of development of the fisheries and aquaculture sectors across the entire EU. Not only will the contribution of the EMFF OP 2014-2020 be very important, it will be a key factor in the preservation of fisheries and aquaculture, as well as of characteristics of Slovenia as a maritime country. The EMFF OP 2014-2020 will

contribute to all objectives of the Common Fisheries Policy, especially to the long-term environmentally sustainable fishing and aquaculture activities, as well as to the governance and implementation consistent with the objectives of achieving economic and social benefits, employment benefits and contribution to food security.

The measures contributing to faster implementation of the Integrated Maritime Policy are proportional to the maritime sector in Slovenia, but also very important in the context of the situation in Slovenia. The SWOT analysis has clearly showed a lack of coordinated implementation of sectoral policies related to the sea, as well as insufficient participation of all stakeholders in the implementation of Integrated Maritime Policy. The EMFF OP 2014-2020 will contribute to the implementation of Integrated Maritime Policy and the Adriatic-Ionian Initiative. In addition, the initiatives and strategies related to the marine environment and coastal regions comprise complementary activities, which complement the measures of the EMFF OP 2014-2020.

In comparison with other ESI Funds Operational Programmes, the EMFF OP 2014-2020 is very specific programme, aimed at specific target groups and very specific sectors. The chances for a direct overlap with other programmes and strategies and double funding are very small. Other programmes of the Common Strategic Framework can ensure synergistic effects with the joint implementation of the CLLD approach as well as with other measures, for example in the field of environmental protection and nature conservation (especially measures for reducing the impacts on watercourses) and logistics (e.g. access to markets). The EMFF OP 2014-2020 is entirely coordinated with the last version of the Partnership Agreement and other ESI Funds Operational Programmes. The EMFF OP 2014-2020 is structured in a manner that will contribute to all three aspects of growth, as defined in the Europe 2020 Strategy. Those measures were selected that would have the greatest impact as regards the needs of the target groups. At the same time, some measures were included which would provide new opportunities to the target groups.

The EMFF OP 2014-2020 defines the allocation of financial support exclusively in the form of grants. Prizes are not an appropriate form of funding for the chosen measures and, consequently, were not taken into account. Although repayable assistance and financial instruments are forms which could be used, they are not appropriate for the EMFF OP 2014-2020. In addition, the target groups (especially individuals) are economically weak and their competences are poor. Therefore, the risk from using financial instruments or repayable assistance would be substantial. Moreover, the establishment of financial instruments with all of the required structures and mechanisms would be cost-inefficient due to the smallness of the target groups. Given the persistently difficult economic situation, grants will provide important stimulation for achieving considerable progress of the fisheries and aquaculture sectors, both in terms of scale and quality of products, by using modern, environmentally-friendly technologies. The required own financial participation will ensure that the measures will be used by those beneficiaries who have longer-term plans and are economically strong enough. This will ensure a low risk of failure and guarantee results.

The EMFF OP 2014-2020 for the financial perspective 2014-2020 has more than EUR 32 million available. Two fifths of all funds are allocated for the thematic objective aimed to improve the competitiveness of the fisheries and aquaculture sectors, which is consistent with the needs of the target groups. The sum allocated to improving competitiveness is appropriate also from the perspective of the number of beneficiaries. A bit less than a third of funds are allocated to the thematic objective of environmental protection and to promoting resource efficiency. On the one hand, there are a number of measures which contribute to this objective. We can expect that some of them will be implemented on a smaller scale, as the needs or the interest for certain measures is small, e.g. "Organic aquaculture" and "Aquaculture providing environmental services". On the other hand, certain measures – despite not being investment-oriented – are financially demanding due to the required equipment and labour input, e.g. "Control and enforcement", "Data collection", "Support for the design and implementation of conservation measures and regional cooperation" and "Protection and restoration of marine biodiversity and

ecosystems and compensation regimes in the framework of sustainable fishing activities". A good fifth of the funds is allocated to the thematic objective of promoting sustainable and quality employment and supporting labour mobility, which corresponds to the substantial needs of all target groups for training, networking and local development activities.

The funds have been appropriately allocated as regards the Union's priorities. More than two fifths of the funds are allocated to the stimulation of fisheries and implementation of the Common Fisheries Policy. This is understandable with regard to the size of the target group and the complexity of governance of natural resources in the Slovenian sea. The amount allocated for aquaculture is twice as high as the amount allocated for fisheries, which corresponds to the size of the target group. The amount allocated to processing of fisheries products and marketing is appropriate with regard to the relatively small sector which will have to appropriately adapt to the increased demand, as well as to the demanding standards of the food processing industry. The allocation of the funds is fully consistent with the needs and the size of the target groups, as well as with the objectives of national policies in the field of development of aquaculture, fisheries, maritime policy and environmental protection.

The Partnership Agreement includes the community-led local development (CLLD) approach which will be supported with the EAFRD funds (EUR 40 million), the EMFF funds (EUR 5 million) and the ERDF funds (EUR 30 million). Achieving synergies between the different funds depends on the level of coordination in enhancing the capacities, on joint selection, approval and financing of the LAGs and the Local Development Strategies (LDS). It is likely that the existing LAGs will be restructured and different networks will be established. The implementation rules of the three funds and the expected delay in the preparation of implementation documents may slow down the use of funding in the initial phase of implementation. This will influence the formation and successful operation of the new LAGs. The obligation that a possible new LAG in the coastal area has to include the funds of the EMFF 2014-2020 will ensure that also activities and projects in the fisheries and mariculture sectors will be carried out within the CLLD in the coastal area.

In terms of funds and the size of target groups, the EMFF OP 2014-2020 is a small programme, but it contains a large number of measures (22 measures and CLLD measures). Therefore, the technical assistance is proportionately greater than with similar programmes and presents 8 % of value of the entire programme.

The EMFF OP 2014-2020 is appropriately structured, with a selection of measures that is focused enough to ensure the allocated funds can contribute to the chosen objectives, as well as maintain the activities of target groups and stimulate them to undertake further technical, organisational and marketing development of their activities. The EMFF OP 2014-2020 is consistent with other ESI Funds and the CLLD approach can contribute to the synergistic effects of the included funding sources on local development. The EMFF OP 2014-2020 is internally consistent, because the measures are complementary and enable systematic development of the target groups and planning of their activities. In order to increase the synergistic effects of all measures, the timing of implementation of the measures, as well as information dissemination to the target groups on the possibilities, sensible planning of their involvement in the measures and raising their awareness on the value of networking will be important.

The EMFF OP 2014-2020 includes indicators which are defined on the level of the European Commission and allow for uniform monitoring of the implementation of the Common Fisheries Policy. No additional indicators have been proposed at the national level, because monitoring of a large number of indicators represents a considerable administrative burden with such a small programme and such small target groups. Moreover, with such small target groups, it is difficult for the indicators to capture only the effects of the EMFF OP 2014-2020 without the interference of a number of external factors. The selected indicators are relevant and clearly defined. The EMFF OP 2014-2020 will primarily enable the preservation and gradual strengthening of fisheries,

aquaculture and food processing sectors, as it is not possible to achieve considerable increase in their scale or competitiveness due to the small size and weak capacity of the target groups. At the same time, the EMFF OP 2014-2020 will considerably contribute to ensuring sustainable use of natural resources, nature conservation and governance of protected areas, as well as to improved understanding of the ecosystems. However, the results in these fields are difficult to measure and will show in the long term. Similar is true for the results to be achieved with the EMFF OP 2014-2020 in the promotion of the Integrated Maritime Policy. Within the framework of monitoring activities of the Managing Authority and its Intermediate Body, monitoring of indicators has been adequately ensured.

As regards the milestones for performance framework, similar findings apply as with indicators: milestones are adequately and clearly defined on the basis of the characteristics and size of the target groups and potential for implementation of individual measures. Due to the small target groups, reaching the milestones is very vulnerable to any fluctuations in the market or other factors that may affect the implementation of the EMFF OP 2014-2020. Administrative structures for implementing the EMFF OP 2014-2020 are very flexible and work closely with the main target groups (fishermen, shellfish farmers, aquaculture farmers), the advisory services and various organisations (non-governmental organisations, scientific institutions, other government bodies). Consequently, we do not expect any complications with the preparation of calls for applications and administrative management of measures.

The Managing Authority will ensure collection of data on the implementation of the EMFF OP 2014-2020 with a special information system and the recipients of funding shall undertake to report all necessary data. Annual reports will be prepared by the Managing Authority. Ongoing evaluation will be carried out by the Managing Authority, which will inform the Steering Committee about its conclusions. The Steering Committee will also act as a Steering Group for the evaluation of the EMFF OP 2014-2020.

The Evaluation Plan suitably defines data collection, the structure for the implementation of the programme evaluation, the obligations of the beneficiaries, IT support and the timeline for ongoing and interim evaluations. The Evaluation Plan allows for flexibility as regards adjustments to information collection and information support in accordance with the findings of annual reporting and ongoing evaluations, as well as involvement of external experts in order to ensure the appropriate scope of the evaluation of all fields and the required content. We assessed that the planned approach to data collection and evaluation is acceptable.

The EMFF OP 2014-2020 will address ensuring equal opportunities for participation in the measures in a horizontal manner by integrating the principle of equal opportunities and in accordance with the approach for the implementation of equal opportunities and the principle of non-discrimination in all ESI Funds, as stipulated in the Partnership Agreement. Positive discrimination is not foreseen, which is reasonable and appropriate given the small size of the target groups and the generally low interest for the occupation of a professional fisherman or aquaculture farmer. The EMFF OP 2014-2020 does not specifically address accessibility for persons with disabilities, although all measures will be available to all potential beneficiaries, regardless of any special needs.

In particular, the EMFF OP 2014-2020 promotes sustainable development through measures specifically dedicated to environmental protection and nature conservation. Most beneficiaries will be involved in the measures and parts of measures (e.g. »Productive investments«, »Processing of fisheries and aquaculture products«), aimed at improving the competitiveness of fisheries and particularly the aquaculture sector, which are not primarily focused on environmental protection. Nevertheless, it is possible to stimulate sustainable development with projects financed through such measures, especially in the field of innovation and marketing measures, as well as by promoting knowledge and focusing on the more sustainable forms of aquaculture within the context of the measure »Promotion of human capital and networking«. Moreover, we can expect that at least

several projects related to environmental protection and nature conservation will be implemented through the CLLD. Promotion of sustainable development could also be ensured with the relevant requirements and selection criteria for applications to calls for proposals, as environmental impact and sustainable development criteria will be used for the preparation of individual calls for those measures which are not primarily aimed at environmental protection and nature conservation.

The ex-ante evaluation of the EMFF OP 2014-2020 has been performed in parallel to the preparation of the Operational programme. The EMFF OP 2014-2020 that will be sent to formal coordination to European Commission after Government hearing has incorporated a large majority of the evaluators' comments and is appropriate to the selected objectives, needs of the target groups and the amount of funding available. During the formal coordination with the European Commission the evaluators have reviewed all changes of the EMFF OP 2014-2020 and evaluated them as appropriate.

Kazalo vsebine

POVZETEK	II
SUMMARY	VI
1 UVOD	4
1.1 NAMEN IN CILJI PREDHODNEGA VREDNOTENJA	4
1.2 OPIS POSTOPKA IZVAJANJA PREDHODNEGA VREDNOTENJA	4
1.2.1 PRVI KORAK: OCENA SWOT ANALIZE IN POTREB, ANALIZA SKLADNOSTI S STRATEGIJO 2020	5
1.2.2 DRUGI KORAK: ANALIZA LOGIKE INTERVENCIJE OP ESPR 2014–2020 IN OVREDNOTENJE SKLADNOSTI	7
1.2.3 TRETJI KORAK: ANALIZA UPRAVLJANJA IN IZVAJANJA PROGRAMA	8
1.3 SODELOVANJE MED IZVAJALCI PREDHODNEGA VREDNOTENJA, ORGANOM UPRAVLJANJA IN IZVAJALCI VREDNOTENJA STRATEŠKE OKOLJSKE PRESOJE	9
2 POROČILO O PREDHODNEM VREDNOTENJU	10
2.1 ANALIZA SWOT IN OCENA POTREB	10
2.1.1 CELOVITOST ANALIZE SWOT IN OCENE POTREB	10
2.1.2 USTREZNOST ANALIZE SWOT	11
2.1.3 USTREZNOST ANALIZE POTREB	17
2.2 STRATEGIJA IN STRUKTURA OPERATIVNEGA PROGRAMA	21
2.2.1 PRISPEVEK K STRATEGIJI EVROPA 2020	21
2.2.2 PRISPEVEK K IZVAJANJU SKUPNE RIBIŠKE POLITIKE	23
2.2.3 USKLAJENOST S SKUPNIM STRATEŠKIM OKVIROM, PARTNERSKIM SPORAZUMOM, USTREZNIMI PRIPOROČILI ZA POSAMEZNE DRŽAVE IN DRUGIMI USTREZNIMI INSTRUMENTI	25
2.3 LOGIKA UKREPANJA PROGRAMA	26
2.4 PREDLAGANE OBLIKE PODPORE	37
2.5 PRIČAKOVANI PRISPEVEK UKREPOV, IZBRANIH ZA DOSEGO CILJEV	38
2.6 USKLAJENOST PRORAČUNSKE DODELITVE S CILJI	43
2.7 DOLOČBE ZA LOKALNI RAZVOJ, KI GA VODI SKUPNOST	46
2.8 UPORABA TEHNIČNE POMOČI	47
2.9 USTREZNOST IN SKLADNOST PROGRAMA	48
2.10 OCENA UKREPOV, SPREJETIH ZA SPREMLJANJE NAPREDKA IN REZULTATOV OPERATIVNEGA PROGRAMA	54
2.10.1 ŠTEVILČNO OVREDNOTENE CILJNE VREDNOSTI ZA KAZALNIKE	54
2.10.2 USTREZNOST MEJNIKOV ZA OKVIR USPEŠNOSTI	55
2.10.3 PREDLAGANI SISTEM SPREMLJANJA IN VREDNOTENJA	56
2.10.4 NAČRT VREDNOTENJA	56
2.11 OCENA NAČRTOVANIH UREDITEV ZA IZVAJANJE OPERATIVNEGA PROGRAMA	57
2.11.1 ZADOSTNOST ČLOVEŠKIH VIROV IN ADMINISTRATIVNE USPOSOBLJENOSTI ZA UPRAVLJANJE	57
2.11.2 ZMANJŠANJE UPRAVNEGA BREMENA	58
2.12 OCENA HORIZONTALNIH TEM	58
2.12.1 SPODBUJANJE ENAKIH MOŽNOSTI MOŠKIH IN ŽENSK TER PREPREČEVANJE DISKRIMINACIJE	58

2.12.2	SPODBUJANJE TRAJNOSTNEGA RAZVOJA	59
--------	----------------------------------	----

PRILOGA 1: PRIMERJAVA OP ESPR 2014–2020 S STRATEGIJO EVROPA 2020		62
---	--	-----------

PRILOGA 2: PREGLED PRIPOROČIL PREDHODNIH OCENJEVALCEV IN KRATEK OPIS, KAKO SO BILA UPOŠTEVANA		70
--	--	-----------

PRILOGA 3: VREDNOTENJE OPERATIVNEGA PROGRAMA, DOPOLNJENEGA NA PODLAGI PRIPOMB EK		72
---	--	-----------

OPIS POSTOPKA	NAPAKA! ZAZNAMEK NI DEFINIRAN.	
UGOTOVITVE		72

Kazalo preglednic

Preglednica 1: Koraki predhodnega vrednotenja OP ESPR 2014–2020	5
Preglednica 2: Preglednica (matrika) za vrednotenje analize SWOT	6
Preglednica 3: Preglednica (matrika) za vrednotenje analize potreb.....	6
Preglednica 4: Koraki in vprašanja za analizo logike ukrepanja	7
Preglednica 5: Ukrepi OP ESPR 2014-2020 glede na prispevek k posameznim tematskim ciljem Strategije EU 2020	21
Preglednica 6: Ukrepi OP ESPR 2014-2020 glede na prispevek k posameznim prednostnim nalogam Unije na področju trajnostnega razvoja ribištva in akvakulture	23
Preglednica 7: Rezultati analize skladnosti OP ESPR 2014–2020 s ključnimi strateškimi dokumenti	25
Preglednica 8: Pregled ključnih ugotovitev o logiki ukrepanja po posameznih ukrepih OP ESPR 2014–2020	28
Preglednica 9: Pričakovani prispevek izbranih ukrepov OP ESPR 2014–2020 k doseganju ciljev	38
Preglednica 10: Finančni načrt OP ESPR 2014–2020: prispevek ESPR in stopnja sofinanciranja za prednostne naloge Unije, tehnično pomoč in drugo podporo (EUR)	43
Preglednica 11: Celotna finančna podpora po posameznih prednostnih nalogah Unije.....	44
Preglednica 12: Celotna finančna podpora glede na tematske cilje Evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI)	44
Preglednica 13: Pregled ustreznosti posameznih ukrepov OP ESPR 2014–2020	50
Preglednica 14: Pregled pripomb na postavljene kazalnike	54
Preglednica 15: Primerjava OP ESPR 2014–2020 s Strategijo Evropa 2020	62
Preglednica 16: Pregled upoštevanja priporočil predhodnega vrednotenja pri pripravi programa.....	70

Kazalo slik

Slika 1: Shema analize logike ukrepanja	7
---	---

Seznam kratic

ARSKTRP	Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja
CPVO	Celovita presoja vplivov na okolje
CLLD	lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost
EK	Evropska komisija
ESI	evropski strukturni in investicijski skladi
ESPR	Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo
EU	Evropska unija
EUSAIR/JJMS	European Union Strategy for the Adriatic and Ionian Region (Jadransko-Jonska strategija)
FAO	Organizacija Združenih narodov za prehrano in kmetijstvo
GFCM	Generalna komisija za ribištvo v Sredozemlju
ICZM	Protokol o celovitem upravljanju obalnih območij v Sredozemlju
LAS	lokalna akcijska skupina
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MSP	mala in srednja podjetja
NSNA	Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture za obdobje 2014–2020
OP EKP 2014–2020	Operativni program za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020
OP ESPR 2014-2020	Operativni program za izvajanje ESPR v RS za obdobje 2014–2020
PRP 2014-2020	Program razvoja podeželja v RS za obdobje 2014–2020
SLR	strategija lokalnega razvoja
SSO	skupni strateški okvir
SRP	skupna ribiška politika
TC	tematski cilj

1 UVOD

1.1 Namen in cilji predhodnega vrednotenja

Predhodno vrednotenje Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v RS za obdobje 2014–2020 (v nadaljevanju OP ESPR 2014–2020) je namenjeno temu, da z neodvisnim mnenjem in usmeritvami pomaga pripravljavcu OP v postopku priprave in sprejemanja operativnega programa. Predhodno vrednotenje pripomore k temu, da bodo cilji OP ESPR ustrezali razvojnim potrebam in danostim slovenskega ribištva (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava ribiških proizvodov), da bodo usklajeni s skupno ribiško politiko in pomorsko politiko ter da bodo izbrani tisti ukrepi, ki bodo lahko s finančnimi sredstvi programa kar najboljše prispevali k delovanju in razvoju sektorjev ribištva, akvakulture in predelave vodnih organizmov.

1.2 Opis postopka izvajanja predhodnega vrednotenja

V uvodnem delu vrednotenja je bil pripravljen natančnejši načrt izvedbe vrednotenja in organiziran uvodni sestanek, na katerem je bil sklenjen dogovor o poteku dela ter komunikaciji med naročnikom in izvajalcem. Opravljena je bila osnovna analiza podatkov za vpogled v stanje na področju ribištva. V okviru zbiranja podatkov smo se izvajalci udeležili tudi fokusnih skupin in sestankov delovnih skupin za ribištvo in akvakulturo.

Podlaga za vrednotenje so bila delovna gradiva za pripravo OP ESPR 2014–2020, in osnutki (konsolidirane različice) tako imenovane Uredbe o ESPR, nato pa sprejeta **Uredba (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo in razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2328/2003, (ES) št. 861/2006, (ES) št. 1198/2006 in (ES) št. 791/2007 in Uredbe (EU) št. 1255/2011 Evropskega parlamenta in Sveta** (v nadaljevanju Uredba o ESPR). Končno poročilo o vrednotenju je bilo pripravljeno na podlagi Operativnega programa za izvajanje Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020, ki bo po seznanitvi Vlade RS preko informacijskega sistema SFC posredovano v formalna usklajevanja z Evropsko komisijo. Pri vrednotenju smo se ravnali po **Smernicah za predhodno vrednotenje Operativnih programov ESPR 2014–2020** (posodobljena verzija, marec 2014).¹

Metodološko je predhodno vrednotenje temeljilo na:

- pregledu javno dostopnih informacij,
- pridobitvi dokumentacije in podatkov od naročnika,
- pregledu obstoječe dokumentacije,
- osebnih pogovorih s pripravljavci OP ESPR 2014–2020,
- izvedbi tematskih razprav s ključnimi akterji, da bi pridobili čim večji spekter informacij in mnenj.

Vrednotenje je potekalo v treh korakih, ki so predstavljeni v spodnji preglednici in v nadaljevanju. Ugotovitve vrednotenja smo Ministrstvu RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP) sproti posredovali v obliki kratkih zabeležk ugotovitev in priporočil, čemur je sledil usklajevalni sestanek. Ob zaključku vsakega obdobja vrednotenja smo pripravili poročilo o delu.

¹ Guidelines for the ex-Ante Evaluation of 2014-2020 EMFF OPs, updated March 2014, http://ec.europa.eu/fisheries/reform/emff/doc/07-guidance-on-exante-evaluation_en.pdf.

Preglednica 1: Koraki predhodnega vrednotenja OP ESPR 2014–2020

Korak	Aktivnost	Obdobje
Prvi korak	Uvodni sestanek	September 2013– januar 2014
	Ustreznost analize SWOT in analize potreb	
	Analiza prispevka k Strategiji Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast	
Drugi korak	Ovrednotenje ustreznosti logike intervencije glede na potrebe	Februar 2014–junij 2014
	Ovrednotenje notranje in zunanje skladnosti	
	Ovrednotenje ustreznosti kazalnikov	Junij 2014– september 2014
Tretji korak	Ovrednotenje ustreznosti razporeditve finančnih virov	september 2014
	Ovrednotenje ustreznosti pristopa k izvajanju in spremljanju programa	
	Končno usklajevanje	

Predhodno vrednotenje OP ESPR 2014-2020 je bilo opravljeno v obdobju od januarja 2014 do oktobra 2014. Poročilo o predhodnem vrednotenju je bilo skupaj z OP ESPR 2014-2020 oddano na Evropsko komisijo. Januarja 2015 so bile podane prve pripombe Evropske komisije (EK) na OP ESPR 2014-2020, čemur je sledilo usklajevanje Organa upravljanja (OU) in EK ter dopolnitev OP ESPR 2014-2020.

Dopolnjen OP ESPR 2014-2020, pripombe EK, odgovore nanje in dodatne utemeljitve smo prejeli 27.3. 2015 in v začetku maja 2015 ter jih vsebinsko pregledali. Pri pregledu dopolnjenega OP ESPR 2014-2020 smo uporabili enak pristop kot pri vrednotenju prve verzije OP ESPR 2014-2020 in OP analizirali po posameznih temah, določenih v smernicah za predhodno vrednotenje. Ugotovitve so predstavljene v Prilogi 3, saj tak pristop omogoča večjo preglednost in sledljivost.

1.2.1 Prvi korak: ocena SWOT analize in potreb, analiza skladnosti s Strategijo 2020

Oceno analize SWOT smo opravili z uporabo matrik oziroma razpredelnic, s katerimi smo primerjali ugotovitve v analizi stanja na področju morskega gospodarskega ribolova, akvakulture, predelave, spremljevalnih ukrepov skupne ribiške politike in pomorske politike z ugotovitvami v analizi SWOT. Analiza stanja je bila pripravljena v uvodni fazi priprave OP ESPR 2014-2020 in je bila podlaga za pripravo analize SWOT. Naročnika smo opozorili, kje manjkajo povezave – torej kje trditve v analizi SWOT niso podkrepljene z ugotovitvami v analizi stanja in katere so tiste pomembne ugotovitve o stanju, ki niso bile posebej izražene v analizi SWOT, pa bi glede na značaj OP ESPR 2014-2020 morale biti. Poleg tega smo naročniku pomagali izluščiti ugotovitve za analizo SWOT (zlasti za priložnosti), neodvisne od možnosti, ki jih ponuja Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo (ESPR) – torej ugotovitve, ki izhajajo iz sedanjih razmer, in ne iz finančnih virov.

Pri vrednotenju analize SWOT smo najprej preverili, ali ugotovitve v njej držijo, ali torej temeljijo na dejstvih, na dejanskem stanju. Glede na ugotovitve smo lahko nato z analizo SWOT preverili utemeljenost in primernost predlaganih ukrepov. Pri analizi SWOT smo:

- analizo pregledali preverili, ali so ugotovitve pravilno »razvrščene«: prednosti in slabosti so notranje značilnosti, priložnosti in grožnje pa zunanje značilnosti (niso del sektorja, področja, s katerim se ukvarja OP ESPR 2014–2020);
- ugotovitve analize grupirali glede na temo in primerjali s podatki o stanju sektorja – preverili smo, ali so ugotovitve utemeljene;
- s pregledom analize stanja preverili, ali so bile vse ključne ugotovitve vključene v analizo SWOT. Pri tem smo se opirali na naše znanje, izkušnje, poznavanje poročil, študij itd. ter poskusili ugotoviti, ali so v analizi stanja povzete vse informacije, ključne za področja, s katerimi se ukvarja OP ESPR 2014–2020;

- se pogovorili o ugotovitvah in podali priporočila za izboljšanje analize SWOT in analize stanja.

Oceno analize potreb smo opravili na podoben način: ugotovljene potrebe smo primerjali z ugotovitvami analize SWOT in naročnika opozorili, kje se ugotovitve analize SWOT ne odražajo v potrebah. Na podlagi analize razkoraka med potrebami in ugotovitvami analize SWOT smo podali priporočila, kako analizo dopolniti in izboljšati. Prispevali smo tudi informacije o povezavah s pomorsko politiko ter opozorili na ključne stične točke pomorstva in ribištva. Ustreznost analize potreb smo torej opravili na naslednji način: preverili smo, ali identificirane potrebe temeljijo na rezultatih analize SWOT – torej, da so opredeljene potrebe logično povezane s stanjem in izpostavljenimi značilnostmi dejavnosti, sektorja. Poleg tega morajo biti identificirane potrebe razvrščene glede na 6 prednostnih nalog Unije EU, opredeljenih za Sklad za pomorstvo in ribištvo. Temu je namenjena druga preglednica:

- ugotovitve o potrebah smo primerjali s podatki o analizi SWOT in preverili, ali so potrebe utemeljene z analizo SWOT in analizo stanja;
- pregledali smo, v katero od 6 prednostnih nalog Unije Sklada za pomorstvo in ribištvo se uvrščajo posamezne potrebe;
- ugotovitve smo zapisali v tretjem stolpcu preglednice;
- podali smo priporočila za izboljšanje identifikacije potreb.

Ugotovitve smo strnili v preglednicah, ki smo jih posredovali naročniku. Struktura je predstavljena v spodnjih preglednicah.

Preglednica 2: Preglednica (matrika) za vrednotenje analize SWOT

Identificirano stanje v OP – glede na kazalnike in druge informacije:	Ugotovitve analize SWOT	Razkorak med ugotovljenim in dejanskim stanjem, med stanjem in analizo SWOT:	Usmeritve za dopolnitev analize SWOT in analize stanja:
<ul style="list-style-type: none"> • Ali je razumljivo, ali temelji na podatkih, dejstvih? • Ali celovito predstavi sektorje in skupnosti, ki temeljijo na ribištvu? 		<ul style="list-style-type: none"> • Kakšne so vrednosti kazalnikov? • Kako skladne so ugotovitve? • Ali kaj manjka? 	<ul style="list-style-type: none"> • Katere dele je treba dopolniti? • Kako jih je treba dopolniti?

Preglednica 3: Preglednica (matrika) za vrednotenje analize potreb

Ugotovitve analize SWOT in identifikacija potreb (omejimo se na potrebe, identificirane na podlagi analize SWOT)	Identificirane potrebe:	Ugotovitev – morebitni razkorak med potrebami, zajetimi v OP in potrebami na nacionalni ravni:	Usmeritve za dopolnitev analize potreb:
	<ul style="list-style-type: none"> • Ali so logično povezane in utemeljene z analizo SWOT? • So opredeljene glede prednostne naloge Unije, glede na nacionalne dokumente, obveznosti? • So skladne in komplementarne z drugimi programi iz partnerskega sporazuma? 	<ul style="list-style-type: none"> • So potrebe skladne z ugotovitvami analize SWOT? • Ali kaj manjka? 	<ul style="list-style-type: none"> • Katere dele je treba dopolniti? • Kako jih je treba dopolniti?

Po sprejetju Uredbe o ESPR in dopolnitvah OP ESPR 2014-2020 po prvem usklajevanju z Evropsko komisijo smo preverili tudi, ali se SWOT in identificirane potrebe ujemajo s sprejeto Uredbo o ESPR. Pregledali smo tudi okoljsko poročilo in ugotovili, da je bil OP ESPR 2014-2020 že usklajen z njegovimi ugotovitvami.

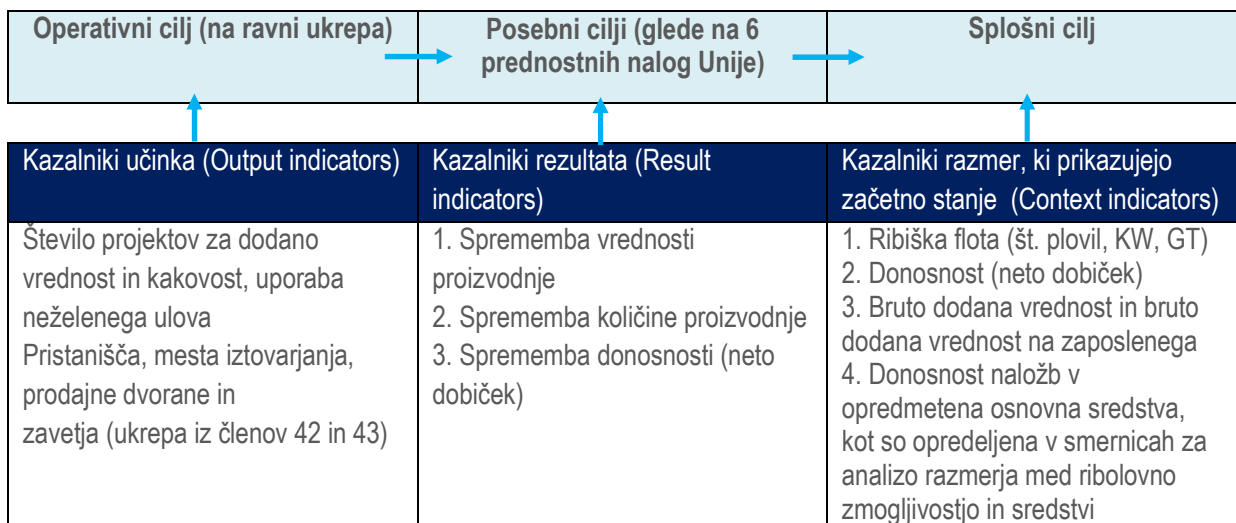
Preverili smo tudi, ali so v analizo SWOT in analizo potreb ustrezno vključene naslednje teme:

- okolje, zmanjševanje vplivov na podnebne spremembe in prilagajanje nanje, inovacije (v skladu s Strategijo 2020);
- potrebe skupin deležnikov, ljudi in območij;
- izkušnje iz preteklega operativnega programa.

Analiza skladnosti s Strategijo 2020 je temeljila na pregledu ključnih dokumentov Strategije 2020 ter primerjavi ciljev in načrtovanih ukrepov. Ugotovitve smo prikazali v primerjalni preglednici 15 Priloge 1. Ugotovitve smo nato uskladili z naročnikom, saj nam podrobnosti izvajanja posameznih ukrepov OP ESPR 2014-2020 še niso bile znane, prišlo pa je tudi do sprememb v naboru ukrepov in njihovih vsebin.

1.2.2 Drugi korak: analiza logike intervencije OP ESPR 2014–2020 in ovrednotenje skladnosti

Ovrednotenje ustreznosti logike intervencije glede na potrebe smo opravili z uporabo matrik oziroma razpredelnic s ključnimi vprašanji o ozadju ukrepa, ciljnih skupinah in njegovi izvedljivosti ter prispevku k ciljem. Pri tem smo se ravnali po naslednji shemi in jo uporabili tudi za analizo ustreznosti kazalnikov in njihovih ciljnih vrednosti.

Slika 1: Shema analize logike ukrepanja

Vsak ukrep smo analizirali po določenih vsebinah s pomočjo vprašanj, prikazanih v spodnji preglednici. Za naročnika smo pripravili kratko analizo vsakega ukrepa po spodaj navedenih ključnih vprašanjih ter priporočila za izvajanje vsakega ukrepa in določanje ciljnih vrednosti kazalnikov.

Preglednica 4: Koraki in vprašanja za analizo logike ukrepanja

Korak	Ključna vprašanja
Kontekst ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> • Zakaj je bil ta ukrep oblikovan na ravni EU, kaj se z njim želi doseči? • Kakšne so možnosti, potrebe, da to dosežemo tudi v Sloveniji?
Ciljna skupina ukrepa	<ul style="list-style-type: none"> • Kakšna je ciljna skupina v Sloveniji? • Kakšni so trendi te ciljne skupine, njena usposobljenost?

Ustreznost	<ul style="list-style-type: none"> • V kolikšni meri bo ukrep prispeval k izboljšanju položaja ciljnih skupin? • V kolikšni meri bo ukrep prispeval k strukturnim spremembam, konkurenčnosti, inovativnosti ...? • V kolikšni meri bo ukrep prispeval k enakim možnostim?
Skladnost s cilji in kazalniki	<ul style="list-style-type: none"> • V kolikšni meri bo ukrep, kakršen naj bi se izvajal v Sloveniji, prispeval k ciljem? Bi cilje lahko dosegli kako drugače? • So kazalniki realno postavljeni in merljivi? S kakšno metodo bo mogoče spremljati vplive ukrepa?

V analizo logike intervencije smo vključili tudi analizo aktivnosti za spodbujanje enakih možnosti med moškimi in ženskami, preprečevanje diskriminacije in spodbujanje trajnostnega razvoja, saj smo načrtovano izvajanje vsakega ukrepa ovrednotili tudi s tega vidika in pregledali načrtovane aktivnosti, povezane z izvajanjem OP ESFR 2014-2020 kot celote (npr. načrtovan pristop k izvajanju razpisov, merilom za izbor ...), na tem področju.

Kazalnike smo ovrednotili na podlagi ocene ciljnih skupin, vsebine ter načrtovane izvedbe ukrepov in razpoložljivih sredstev za njihovo izvajanje. Pri tem smo upoštevali posebnosti ribištva v Sloveniji, npr. to, da se izvaja pretežno mali priobalni ribolov in da gre za zelo majhen sektor tako po številu zaposlenih kot po proizvodnji in prihodkih. Skupni kazalniki skupne ribiške politike so se za tako majhne programe izkazali za manj primerne.

Analizo notranje skladnosti OP ESFR 2014-2020 smo opravili z medsebojno primerjavo ugotovitev analize SWOT, strategije in izbranih ukrepov. Ugotavljali smo, ali so načrtovani ukrepi logično povezani z ugotovljenimi potrebami in priložnostmi, izbranimi cilji in ali se ujemajo s strategijo izvajanja OP ESFR 2014-2020. Pri tem smo ugotavljali tudi povezovanje ribištva in pomorske politike ter dejanske možnosti za povezave med izvajanjem OP ESFR 2014-2020.

Analiza zunanje skladnosti je temeljila na pregledu ključnih programskih in strateških dokumentov države in sektorja: skupnega strateškega okvira, partnerskega sporazuma (več različic, zadnja z dne 22.9.2014), Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020 in Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture. Pri pregledu smo primerjali cilje in načrtovane ukrepe, pri čemer smo ugotovili, da je OP ESFR 2014-2020 tako majhen in specifičen program, da se s preostalimi programskimi dokumenti praktično ne prekriva, je pa usklajen z načeli in cilji politik na državni ravni. V skladu z navodili in zahtevami Evropske komisije za vrednotenje smo pregledali skladnost s priporočili za Slovenijo, ki jih je Evropska komisija sprejela v skladu s členom 121 (2) PDEU; izkazalo se je, da priporočila niso relevantna za OP ESFR 2014-2020 ter sektorja ribištva in pomorstva.

1.2.3 Tretji korak: analiza upravljanja in izvajanja programa

Pregledali smo oceno človeških virov, ki bodo potrebni za izvajanje OP ESFR 2014–2020, ter na podlagi dosedanjega izvajanja OP ESFR 2007–2013 in izkušenj s sestankov z naročnikom ter sestankov delovne skupine ocenili administrativne kapacitete za izvajanje OP in ustreznost načrtovanega sistema upravljanja. Pri tem smo izhajali iz opisov v OP ESFR 2014-2020 in Partnerskem sporazumu, ustreznost pa smo ocenili na podlagi ocene obsega aktivnosti, ocene števila vlog in velikosti ciljnih skupin. Hkrati smo na podoben način ovrednotili ustreznost ukrepov za zmanjšanje administrativnih ovir.

Ugotovitve o analizi SWOT, potrebah ciljnih skupin, strategiji OP ESFR 2014–2020 in intervencijski logiki vseh ukrepov so bile podlaga za oceno možnosti uporabe različnih oblik podpore v skladu s členom 66 tako

imenovane Skupne uredbe (EU) št. 1303/2013,² ki določa, da se sklade ESI uporablja za podporo v obliki nepovratnih sredstev, nagrad, vračljive podpore in finančnih instrumentov ali njihove kombinacije. Ugotovljeno je bilo, da glede na značilnosti in velikost ciljnih skupin ni smiselno uvajati finančnih instrumentov.

Sistem spremljanja OP ESPR 2014–2020 za potrebe spremljanja in vrednotenja smo ovrednotili glede na obveznosti, ki izhajajo iz Uredbe o ESPR, sistema kazalnikov, ki jih je določila Evropska komisija, in vzpostavljenega sistema spremljanja.

1.3 Sodelovanje med izvajalci predhodnega vrednotenja, organom upravljanja in izvajalci vrednotenja strateške okoljske presoje

V celotnem obdobju smo redno sodelovali na sestankih delovne skupine za pripravo OP ESPR 2014-2020 in na nekaterih delavnicah z deležniki (npr. o CLLD), ki so bile organizirane v okviru priprave OP ESPR 2014-2020. Udeležili smo se tudi »vsebinjenja« oziroma »scopinga« za pripravo okoljskega poročila za celovito presojo vplivov OP ESPR 2014-2020 na okolje in sestanka naročnika s pripravljavci okoljskega poročila o ključnih okoljskih vprašanjih.

Poleg tega smo se sestali z nekaterimi deležniki, kot so predstavniki kmetijske svetovalne službe, ki delujejo na področju akvakulture in morskega gospodarskega ribolova ter s posamezni školjkarji in ribiči. Za lažjo predstavo stanja in priložnosti v slovenski marikulturi smo si tudi ogledali najnovejšo investicijo enega od školjkarjev v opremo za pobiranje in sortiranje školjk ter pripravo mladice, ki je bila financirana iz OP ESR 2007–2013.

---

² Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006.

2 POROČILO O PREDHODNEM VREDNOTENJU

2.1 Analiza SWOT in ocena potreb

Analiza SWOT je podlaga za oceno potreb pomorskega in ribiškega sektorja ter skupnosti, ki temeljijo na ribištvu, in služi kot podlaga za utemeljitev odločitev o prioritetah financiranja – zakaj je treba nekatere potrebe izpolniti ter zato izbrati in financirati le določene ukrepe. V analizi potreb se nato določi, čemu bo prednostno namenjena pomoč OP ESPR 2014-2020. Na podlagi analize SWOT in identificiranih potreb se nato določijo cilji Operativnega programa. Analiza SWOT in analiza potreb morata biti strukturirani po šestih prednostnih nalogah Unije, kot so opredeljene v Uredbi o ESPR.

Analiza SWOT in ocena potreb sta bili pripravljene na podlagi izkušenj iz preteklega programskega obdobja in informacij o stanju v obravnavanih sektorjih, zlasti informacij, pridobljenih za pripravo Nacionalnega strateškega načrta za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020 in izhodišč za izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji. Pri pripravi SWOT analize je bil upoštevan tudi širši kontekst ribiškega sektorja, ki vpliva na stanje ribištva in akvakulture, nanj pa sam OP ESPR 2014-2020 in njegovo izvajanje ne moreta vplivati. Tako so bili upoštevani:

- zahtevnost in dolgotrajnost postopkov za pridobivanje dovoljenj za toplovodno akvakulturo: v primeru, da pride do poenostavitve upravnih postopkov, se bo število vlog in s tem uspešnost izvajanja določenih ukrepov za področje akvakulture verjetno povečala;
- pristojnosti in pristopi za določanje ekološko sprejemljivega pretoka; zanj je pristojna Agencija RS za okolje, ki ga opredeli v upravnem postopku pridobivanja vodnega dovoljenja za ribogojnice;
- pristojnost prostorskega načrtovanja na morju, ki je v celoti v pristojnosti države.

2.1.1 Celovitost analize SWOT in ocene potreb

Analiza SWOT mora zajeti celoten ribiški sektor in značilnosti skupnosti, ki temeljijo na ribištvu, in služi za natančnejšo utemeljitev potreb. Sprva je bila analiza SWOT, ki je zajela vse prednostne naloge Unije in vse vsebine, ki morajo biti vključene (ciljne skupine, inovacije, okolje in podnebne spremembe itd.), ter ustrezno temeljila na določilih skupne ribiške politike in celostne pomorske politike, nekoliko preveč usmerjena v teme in področja, ki jih je bilo mogoče vključiti v ukrepe OP ESPR 2014-2020. OP ESPR 2014–2020 sicer lahko zaobjame le del potreb, vendar je poznavanje celovite problematike obravnavanih sektorjev in ciljnih skupin nujno, ker tvori kontekst izvajanja celotnega OP ESPR 2014–2020 in posameznih ukrepov. Pripomba je bila upoštevana, zato je bila analiza SWOT temeljito tematsko razširjena, a obenem tudi bolj strukturirana in bolj jedrnata.

Na začetku priprave OP ESPR 2014–2020 so bile informacije s področja celostne pomorske politike, zlasti EUSAIR/JJMS, v analizi SWOT šibko vključene in upoštewane, kar je razumljivo, saj gre za področje, ki do sedaj ni bilo zajeto oziroma tako tesno povezano z ribiškim sektorjem. MKGP je kot pripravljavec programa zato ustrezno vključil v delovno skupino pristojne institucije, kot sta Ministrstvo za infrastrukturo in Uprava RS za pomorstvo. K šibki vključenosti celostne pomorske politike je prispevalo dejstvo, da na državni ravni ni organa, ki bi sistematično in celovito pokrival to področje. Ker so pristojnosti tako razpršene, ni bilo sistematično predstavljenih strateških izhodišč ali usmeritev OP ESPR 2014-2020. Tako analiza SWOT kot analiza potreb sta bili ustrezno dopolnjeni; natančnejše informacije o ugotovitvah in upoštevanih priporočilih so podane v nadaljevanju.

Analiza SWOT in analiza potreb sta večinoma ustrezno vključili potrebe deležnikov: k temu je prispevalo vključevanje izkušenj iz preteklega programskega obdobja, pa tudi posvetovanje s ciljnim skupinami. Zlasti aktivno je bilo sodelovanje s predstavniki ribištva in akvakulture ter s predstavniki Obalne akcijske skupine in podpornih struktur, kot je javna služba kmetijskega svetovanja, ki v okviru Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije pokriva tudi ribištvo. Področje predelave je bilo v SWOT analizi manj obširno, saj gre za zelo majhen (letni promet tržne proizvodnje v EU znaša le dobrih 35 mio EUR), a izjemno raznolik sektor; natančnejše informacije o ugotovitvah in upoštevanih priporočilih so podane v nadaljevanju.

Okoljska problematika je bila vključena tako v analizo SWOT kot v analizo potreb. Obe analizi sta bili predstavljeni tudi predstavnikom institucij, pristojnim za ohranjanje narave (Sektor za ohranjanje narave Ministrstva RS za okolje in prostor) ali aktivnih na področju varstva okolja in ohranjanja narave (Zavod za ribištvo RS, nevladni organizaciji Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije - DOPPS in MORIGENOS, društvo za raziskovanje in varstvo morskih sesalcev), ter smiselno usklajeni z njihovimi pripombami in predlogi. Tematika podnebnih sprememb je bila zajeta predvsem z vidika prilagajanja nanje zaradi sprememb v okolju, ki jih lahko zaradi tega pričakujemo: mednje sodita razpoložljivost in kakovost vodnih virov ter vpliv na biotsko raznovrstnost vključno z ribjimi staleži. Zmanjševanje vplivov na podnebne spremembe je bilo zaradi majhnosti sektorja obravnavano v manjši meri, saj je vpliv sektorja zelo majhen. Natančnejše informacije o ugotovitvah in upoštevanih priporočilih so podane v nadaljevanju.

Analiza SWOT in analiza potreb sta zajeli tudi področja inovativnosti in inovacij, raziskav uporabe znanstvenih izsledkov za potrebe ribištva, akvakulture in predelave ribiških proizvodov. Ugotovili smo, da je inovativnost na nizki ravni, saj so deležniki za uporabo novejših tehnologij, inovativne pristope in inovacije šibko usposobljeni, znanstvena dejavnost na področju ribištva, akvakulture, predelave in trženja ribiških proizvodov pa je praktično zamrla. Natančnejše informacije o ugotovitvah in upoštevanih priporočilih so podane v nadaljevanju.

2.1.2 Ustreznost analize SWOT

Ustreznost smo ovrednotili s pregledom vsebin analize SWOT za vseh 6 prednostnih nalog Unije, pri čemer smo horizontalno analizirali naslednje vsebine:

- akvakultura,
- morski gospodarski ribolov in skupna ribiška politika,
- znanje, izobraževanje in inovacije,
- konkurenčnost,
- okolje,
- celostna pomorska politika.

Naročniku smo predali natančen pregled komentarjev za vsako analizo SWOT po posamezni prednostni nalogi Unije posebej. Med pripravo SWOT analize je naša analiza in razprava delovne skupine šla v smeri konkretnjšega povezovanja analize stanja z analizo SWOT saj je bilo treba nekatere trditve iz analize SWOT podpreti s podatki v analizi stanja, določene ugotovitve iz analize stanja pa prenesti v analizo SWOT. Poleg tega je bilo treba nekatere ugotovitve ustrezneje podkrepiti s podatki z namenom lažjega vrednotenja.

Večino priporočil glede analize SWOT je pripravljavec programa upošteval. H kakovostni nadgradnji analize SWOT je prispevalo tudi to, da je bila večkrat predstavljena tudi ciljnim skupinam in usklajena z njihovimi pripombami. V nadaljevanju (podpoglavjih 2.1.2.1 do 2.1.2.6) so povzete ugotovitve po posameznih zgoraj navednih področjih.

2.1.2.1 Ključne ugotovitve glede akvakulture

OP ESPR 2014-2020 v analizi stanja, analizi potreb in analizi SWOT podaja celovit in uporaben pregled ter oceno sedanjih praks na področju akvakulture v Sloveniji. Identificirani so posamezni podsektorji (morski oziroma marikultura – školjkarstvo in ribogojstvo ter sladkovodno ribogojstvo z nadaljnjo delitvijo na hladno- in toplovodno ribogojstvo), ki so nato podrobneje analizirani in vključeni v analizo SWOT. Analiza SWOT in analiza stanja v veliki meri temeljita na Nacionalnem strateškem načrtu za razvoj akvakulture v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2020, ki je natančno in kakovostno zajel stanje v sektorju. Ustrezno so bili opredeljeni tudi upravni postopki in stanje na tem področju.

OP ESPR 2014-2020 je v analizi stanja in analizi SWOT identificiral naslednje ključne potrebe oziroma vprašanja:

- potrebo po večjem usklajevanju med različnimi sektorskimi institucijami;
- potrebo po večjem razumevanju ravni tveganja različnih tipov in velikosti akvakulture, da se zmanjša nepotrebno pretirano regulacijo sektorja.

Pri vsebinah, ki se nanašajo na analizo stanja in analizo SWOT smo predlagali, da se podrobneje opredelijo možnosti proizvodnje in možnosti njenega povečanja ob upoštevanju območij, na katerih je možna akvakultura, in trendov v sektorju (v letih 2002-2012 je povprečna stopnja rasti sektorja upadala za 1 % na leto). Predlagali smo, da se doda tudi ocena, v kolikšni meri je sploh mogoče preurediti obstoječe ribogojnice za uporabo sodobnih tehnologij in pristopov, diverzificirati dejavnost (npr. tudi z uvajanjem novih vrst) in vpeljati certificiranje. Predlogi so bili upoštevani, SWOT analiza, pa tudi strategija sta bili dopolnjeni z jasno razčlenjenimi navedbami glede slabe izkoriščenosti in nizke stopnje tehnološke opremljenosti obstoječih objektov ter zaostajanja za svetovnimi tehnološkimi trendi.

Predlagali smo, da treba analizo SWOT dopolniti z informacijami o željah in usposobljenosti ribogojcev in školjkarjev, saj bo to pomembno za izvedljivost in uspešnost ukrepov, pri sladkovodni akvakulturi pa tudi za vzpostavitev CLLD. Predlagali smo, da se v analizi SWOT jasneje opredeli, ali je pomanjkanje znanja (pri čemer ne gre toliko za strokovno znanje akvakulture, ampak za druga znanja, npr. o poslovanju, trženju...) splošen problem sektorja ali le določenih podsektorjev (npr. le v sladkovodnem ribogojstvu). Pomembne so bile tudi dodatne informacije o odnosu ter dosednji aktivnosti nosilcev dejavnosti akvakulture glede dovoljenj, omejitev in predpisov, pomembnih za opravljanje njihove dejavnosti. Analiza SWOT je bila ustrezno dopolnjena z navedbo pomanjkanja znanja o novih tehnologijah v celotnem sektorju akvakulture, omejitvah in ovirah pri pridobivanju dovoljenj ter dodatnimi navedbami o naravovarstvenih vidikih akvakulture in možnostih za okolju in naravi prijaznejše prakse.

2.1.2.2 Ključne ugotovitve glede morskega gospodarskega ribolova in skupne ribiške politike

Analiza SWOT je ustrezno opredelila ključne značilnosti morskega gospodarskega ribolova (mali priobalni ribolov, zastarela ribiška flota, potrebe po ureditvi mest za iztovor, visoki stroški sistemov nadzora in zbiranja podatkov o ribištvu, ki jih je treba vzpostavljati zaradi zahtev skupne ribiške politike ipd.). Poleg tega je pokazala, da je v Sloveniji ribištvo povezano z gospodarstvom celotne obalne regije, predvsem s turizmom, da je morski gospodarski ribolov pomembna družinska dejavnost in da je pomemben za ohranjanje tradicije in kulturne dediščine, nakazano je bilo, da je na gospodarskem področju še veliko priložnosti.

Pri vsebinah, ki se nanašajo na analizo SWOT smo predlagali, da se dodajo nekateri družbenoekonomske značilnosti sektorja, pomembne za nadaljnji razvoj sektorja in za uspešnost izvajanja OP, kot na primer to, da je sektor razdrobljen, z nizko proizvodnjo v primerjavi z drugimi državami članicami, z majhno konkurenčno

sposobnostjo in velikimi potrebami po prestrukturiranju (povečanju učinkovitosti, zmanjšanju vplivov na okolje ipd., kar izboljša dohodek ribičev). Predlagali smo, naj se analiza SWOT ustrezno dopolni in pokaže tudi, kakšen je potencial za močnejše sodelovanje v sektorju, ali je v interesu ribiškega sektorja ribiško floto obnoviti. Ugotovitve iz analize stanja o pomembni vlogi pri ohranjanju identitete Slovenije kot ribiške države in pri oskrbovanju lokalnih trgov s kakovostnimi ribami v analizi SWOT niso bila zajeta. Predlogi so bili sprejeti, in tako analiza stanja kot analiza SWOT sta bili ustrezno dopolnjeni s predlaganimi vsebinami. Dodane so bile ugotovitve, da sektor ni formalno organiziran, da ima šibko konkurenčno sposobnost in inovativno sposobnost ter da so priložnosti med drugim tudi za boljše vključevanje in podporo za izvajanje ukrepov SRP na subregionalni ravni, izboljšanje sodelovanja in prenos dobrih praks med različnimi organizacijami in vključevanje v JJMS v okviru ukrepov in projektov za povečanje dodane vrednosti.

Glede sodelovanja in upravljanja smo predlagali, naj analiza SWOT in celoten OP bolj izhajata iz že obstoječega sodelovanja v regiji (Severni Jadran) in možnosti njegove nadgradnje na področju znanstvenih vprašanj in upravljanja ribištva (npr. FAO Adriamed). Predlagali smo, naj se natančneje predstavi tudi varnost na morju in omejitve zaradi pomorskega prometa, kar je pomembno za izbor ukrepov v zvezi z varnostjo na morju. Analiza stanja in analiza SWOT sta bili ustrezno dopolnjeni z navedenimi vsebinami, zlasti z navezovanjem na Jadransko-jonsko morsko strategijo, izboljšana je bila tudi strukturiranost analize SWOT.

V zvezi s tem je bila kot dodatna priložnost identificirana tudi analiza za vzpostavitev skupnega informacijskega okolja za izmenjavo informacij na podlagi novih politik EU na področju pomorskega nadzora, predvsem nove 'Strategije Evropske unije za pomorsko varnost' z dne 24.6.2014 (glej tudi Skupno sporočilo parlamentu in svetu z dne 6.3.2014-JOIN(2014)9 final). Nova Strategija Evropske unije za pomorsko varnost temelji na združevanju podatkov na ravni EU ter možnosti dostopa podatkov iz različnih virov (civilni, vojaški, okoljski, ribiški...). Pri tem je pomembna predvsem uvedba CISE (Common Information Sharing Environment) na ravni EU.

2.1.2.3 Ključne ugotovitve glede znanja, izobraževanja in inovacij

Pri vsebinah, ki se nanašajo na trajnostni razvoj ribištva, smo izpostavili dve ugotovitvi. Prva se nanaša na analizo SWOT, ki je dobro opredelila povezanost ribištva z lokalnim gospodarstvom/turizmom. Povezava ribištva s turizmom je v Sloveniji šibka in je pretežno omejena na storitve turističnega prevoza z ribiški barkami, manj pa je usmerjena v oskrbno verigo z ribiški proizvodi, zato smo opozorili na dodatne možnosti za večjo vpetost v lokalno in/ali nacionalno gospodarstvo in turizem, kot jih poznajo v drugih sredozemskih državah. Te ugotovitve so bile ustrezno vključene, saj je bil dodan opis povezave s turizmom in možnost povezovanja z drugimi pomorskimi dejavnostmi ter naravovarstvenimi aktivnostmi. Diverzifikacija med priložnostmi ribištva in akvakulture ni eksplicitno navedena, ampak v obliki različnih možnosti (npr. možnost povezovanja ribištva z drugimi pomorskimi dejavnostmi, spodbujanje vertikalnega in horizontalnega povezovanja, naravovarstvena vloga trajnostne akvakulture), a je bodisi posredno (ribičem omogočiti nove oblike prihodka ter večjo dodano vrednost lastnemu ulovu) bodisi neposredno (diverzifikacija proizvodnje in gojenih vrst akvakulture z novimi vrstami zaradi povečanja ponudbe) opredeljena v tudi v analizi potreb.

Druga ugotovitev, povezana s trajnostnim razvojem ribištva, pa se nanaša na ugotovljeno pomanjkljivost, da analiza SWOT ni vključevala vseživljenjskega učenja; prav s promocijo slednjega bi lahko dosegli večjo vključenost in zainteresiranost slovenskega ribiškega sektorja. Ta ugotovitev je bila upoštevana in ustrezno vključena v SWOT. Veliko pozornosti smo namenili znanstvenim raziskavam, sodelovanju z znanstveniki in povezovanju za inovacije, vendar se je izkazalo, da je znanstveno-raziskovalna dejavnost na področju akvakulture, morskega gospodarskega ribolova in predelave proizvodov teh dveh sektorjev zelo šibka in je zato možnost prispevanja k inovacijam majhna.

Glede trženja in predelave smo priporočili, naj se analiza potreb smiselno dopolni z navedbo specifičnih potreb in njihovega obsega (prenos tehnologij, inovacije). Prav tako bi bilo smiselno opredeliti, ali so možnosti za inovacije tudi v okviru sodelovanja z raziskovalnimi organizacijami s tega področja. Priporočili sta bili upoštevani in vključeni program.

2.1.2.4 Ključne ugotovitve glede konkurenčnosti

V povezavi s konkurenčnostjo in trajnostnim razvojem ribištva smo izpostavili pet ugotovitev oziroma priporočil. Prva se nanaša na ugotovitve glede majhnosti slovenskega ribiškega sektorja; ugotovitev drži, vendar je bilo analizo SWOT smiselno dopolniti še z nekaterimi informacijami iz analize stanja, npr. da je sektor akvakulture razdrobljen, z nizko proizvodnjo v primerjavi s sektorji v drugih državah članicah, z majhno konkurenčno sposobnostjo in da je potrebno prestrukturiranje. Pogrešali smo tudi opredelitev, zakaj je ribolov kot družinska dejavnost prednost in informacije o nizki konkurenčni sposobnosti in potrebi po njeni krepitvi. Podali smo priporočilo, da se analizo SWOT dopolni tako, da bo iz nje jasno razvidna razdrobljenost sektorja, njegova nizka proizvodnja v primerjavi s sektorji v drugih državah članicah, majhna konkurenčna sposobnost in potreba po prestrukturiranju. Priporočilo je bilo v celoti upoštevano in analiza SWOT dopolnjena z vsemi predlaganimi navedbami; nizka proizvodnja je bila opredeljena z majhnimi proizvodnimi enotami v akvakulturi in možnostjo povečanja proizvodnje že v okviru obstoječih objektov.

Drugo priporočilo se je nanašalo na pomanjkanje zadostnih informacij v analizi stanja glede konkurenčne sposobnosti slovenskega ribiškega sektorja. Analiza SWOT je bila ustrezno dopolnjena z navedbo šibke konkurenčne sposobnosti.

Na sestankih delovne skupine se je jasno pokazalo, da obstaja določeno sodelovanje in povezovanje ribičev in školjkarjev, da pa bi ga bilo možno še razširiti. Izhajajoč iz tega smo podali tretje priporočilo - predlagali smo dopolnitev programa z analizo ali vsaj študijo primerov enostavnejših alternativ trženjskega povezovanja in krepitve ponudbe (npr. povezovanje z lokalno gastronomsko ponudbo, inovativni trženjski kanali, blagovna znamka). Na podlagi tega smo priporočili, naj se v vsebinah, ki se nanašajo na krepitev sodelovanja in povezovanja ribičev, analiza SWOT dopolni, tako da je bila dopolnjena z možnostjo sodelovanja in povezovanja z znanstveno raziskovalnimi inštitucijami in okoljevarstvenimi organizacijami. Izpostavili smo pomen učinkovitejše trženjske povezanosti ponudnikov, tako da je bila analiza SWOT dopolnjena z navedbo priložnosti spodbujanja večje organiziranosti ribičev pri trženju ter promociji sektorja in ribiških proizvodov ter pri učinkovitejši trženjski povezanosti ponudnikov (npr. v obliki skupnih dejavnosti ali skupnih projektov v okviru JJMS).

Potrebe po izboljšanju ureditve trga za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture je bilo treba dodatno utemeljiti. Opozorili smo, da je treba v analizi opredeliti potencialne vzpostavitev (ribištvo) oziroma okrepitve (akvakultura) lokalnih sistemov oskrbe, torej podobnega koncepta, kakršen je trend v kmetijstvu. V analizi potreb namreč ni bilo dovolj informacij, ki bi podprle ugotovitve na tem področju, navedene v analizi SWOT. Treba je bilo tudi opredeliti, kako je nizka konkurenčnost povezana s potrebami po krepitvi potenciala. Priporočilo je bilo upoštevano in analiza SWOT dopolnjena s predlaganimi navedbami.

Zadnja v nizu ugotovitev glede konkurenčnosti ribištva se nanaša na diverzifikacijo in nove oblike dohodka. Potreba po diverzifikaciji je bila opredeljena tako v analizi potreb kot tudi v analizi SWOT. Navezuje se na:

- potrebo po pridobitvi novih znanj
- potrebo po začetnem kapitalu za potencialnega ribiča, ki bi želel razširiti svojo ribiško dejavnost z dodatno dejavnostjo ali zamenjati dejavnost.

Priporočili smo, da se analizo potreb dopolni s pojasnilom, katere dejavnosti in sektorje bi bilo mogoče vključiti v diverzifikacijo in na kakšen način bi bilo to mogoče izvesti, kar je bilo tudi upoštevano in analiza SWOT ustrezno

dopolnjena z navedbo možnosti za krepitev naravovarstvene vloge, sodelovanja pri zbiranju podatkov, povezovanje z drugimi pomorskimi dejavnostmi ipd.

Nabor ugotovitev in priporočil, ki se nanašajo na konkurenčnost v povezavi s trženjem in predelavo, je bil dokaj obsežen. Prva skupina se je nanašala na potrebo po dopolnitvi analize SWOT in predvsem analize stanja z informacijami o konkurenčnosti sektorja in možnostmi za nadaljnji razvoj. Treba je bilo opredeliti glede majhnosti ribiškega sektorja, ki se jo lahko potencialno obravnava tudi kot prednost, zlasti v povezavi z dinamičnostjo, prilagodljivostjo in, odzivnostjo na potrebe trga. Nadalje bi bilo treba navesti konkretne ovire konkurenčnosti podjetij v panogi, zlasti na področju predelave rib. Sprva je bil govor zgolj o problemu velikosti, čeprav bi bilo treba omeniti tudi relevantne kazalnike konkurenčnosti (npr. stroškovna učinkovitost, cenovna konkurenčnost ...), a je bila analiza SWOT ustrezno dopolnjena z navedbo majhnosti proizvodnih enot in sorazmerno višjimi stroški in sezonskim nihanjem oskrbe s svežimi ribiški proizvodi. V povezavi s konkurenčnostjo sektorja predelave smo izpostavili, da bi lahko med priložnostmi izpostavili možnosti izboljšanja konkurenčnosti panoge s povezovanjem (horizontalno, tudi vertikalno) in inovativnimi načini trženja; med priložnostmi so tako bile zapisane možnosti razvoja tržnih informacij in storitev, povečevanje prepoznavnosti in trženjsko povezovanje.

2.1.2.5 Ključne ugotovitve glede okolja

Predlagali smo, da analiza SWOT v večji meri zajema okoljske vidike ribištva, ali so ribolovni rezervati učinkoviti, kakšne so morebitne prednosti ali slabosti v zvezi z varovanjem morskih ekosistemov in nevarnosti zaradi podnebnih sprememb. Predlagali smo, naj se v analizi SWOT smiselno predstavi, ali so ukrepi za varstvo morja uspešni (npr. rezervati, aktivnosti različnih institucij ...), ali so morda pomanjkljivi, kako vplivajo na ribištvo in kakšna je usposobljenost, sposobnost ribičev za okoljevarstvene projekte. Ugotovili smo, da ima raziskovalni sektor majhne izkušnje na področju selektivnosti in stanja morskih virov, vendar v analizi SWOT to ni bilo povezano z možnostmi za razvoj morskega ribištva. Pomembno je bilo preveriti, ali v ribiškem sektorju res ni zanimanja za sodelovanje v okoljevarstvenih ali znanstvenih projektih. Slovensko morje je geografsko omejeno in plitvo, kar vpliva tudi na ribje staleže in način izvajanja ribolova. Predlogi so bili ustrezno upoštevani in analiza SWOT je bila ustrezno dopolnjena z natančnejšimi podatki o sodelovanju ribičev v konkretnih okoljevarstvenih in okoljevarstvenih projektih ter z navedbo o pomanjkanju raziskav o interakcijah med ribiško dejavnostjo in varovanimi vrstami ter habitatnimi tipi. Uspešnost ukrepov za varstvo morja ni bila eksplicitno opredeljena, navedeno pa je bilo zbiranje podatkov v okviru različnih projektov in prostovoljskih akcij (npr. SIMARINE-NATURA). Predlagali smo tudi preveritev morebitnih vplivov podnebnih sprememb na ribištvo in posledic, ki jih bodo imele za sektor, kar je bilo nato v analizi SWOT natančneje opredeljeno med nevarnostmi (ekstremni vremenski pojavi in posledično vse manj primernih dni za ribolov, izginjanje vrst, spremembe temperature morja, itd).

Na področju akvakulture analiza SWOT je bilo treba konkretnije opredeliti vplive sektorja na vodotoke in morje in/ali kako se te vplive spremlja. V analizi SWOT je bilo opredeljeno, da so na voljo nove, okolju prijaznejše tehnologije akvakulture, ki pa so v Sloveniji slabo poznane. Predlagali smo, naj se doda tudi opredelitev, v kolikšni meri je mogoče k izboljšanju stanja okolja prispevati z neinvesticijskimi ukrepi, boljšim svetovanjem na okoljskem področju in usposabljanjem v smislu okolju prijaznejših praks. Predlagali smo, naj se v analizi SWOT poleg njenih potencialov za okolje opredeli tudi, koliko je sploh možnosti in zanimanja zanjo. Analiza SWOT je bila kasneje tudi dopolnjena z natančnejšimi informacijami o ekosistemih, v okviru katerih delujejo ribogojnice in školjišča, in varstvenem statusu teh območij (Natura območja, zavarovana območja) in sodelovanju ribičev in školjarjev pri naravovarstvenih projektih. Analiza SWOT ni vsebovala opredelitve o morebitnih potrebah po izboljšanju ekosistemov, a se je na sestankih delovne skupine izkazalo, da je ohranjenost dobra in dodatne navedbe (poleg navedb varstvenega statusa območij) niso potrebne. Predlagali smo tudi preveritev morebitnih

vplivov podnebnih sprememb na akvakulturo in posledic, ki jih bodo imele za sektor, kar je bilo nato v analizi SWOT natančneje opredeljeno med nevarnostmi (suša, previsoke temperature, spremembe vodnih virov).

Za predelovalni sektor je bilo izpostavljeno, da so zaželeni tudi investicije v izboljšanje porabe energije in predelave stranskih odpadkov ter čiščenja odpadnih voda.

2.1.2.6 Ključne ugotovitve glede celostne pomorske politike

Na nacionalni ravni je zaznati jasno potrebo po kordiniranem izvajanju 'sektorskih' politik na morju in po aktivnem vključevanju vseh deležnikov v proces izvajanja celostne pomorske politike tako na nacionalni kot tudi na subregionalni ravni. Sedanja koordinacija je šibka, izvajanje sektorskih politik je prepuščeno posameznim sektorjem, deležniki pa se vključujejo glede na lastne potrebe in angažiranost sektorja. Bolj specifično se kažejo predvsem potrebe po krepitvi administrativne, tehnične in znanstvene kapacitete na področju:

- pridobivanja informacij in podatkov,
- izvajanja monitoringov,
- izmenjave podatkov in dobrih praks med različnimi inštitucijami in
- skupnega informacijskega sistema.

Jasno je bilo poudarjeno, da je navedene potrebe, še bolj kot do sedaj, treba opredeliti tudi v okviru regionalnega in subregionalnega jadranskega in sredozemskega sodelovanja. Ustrezen okvir slednjega predstavlja npr. Strategija za Jadransko-jonsko makroregijo (in/ali Jadransko-jonska makroregija) ter pravni okvir Barcelonske konvencije in njenih protokolov. Dejstvo, da Slovenija še nima celovite strategije upravljanja z morjem, otežuje izvajanje skupne pomorske politike.

Na podlagi ugotovitev smo predlagali naslednje dopolnitve analize SWOT:

- med prednostmi naj se doda navedbe:
  - aktivnega sodelovanja Slovenije v regionalnem procesu izvajanja vsebin Barcelonske konvencije, s posebnim poudarkom na protokolu ICZM,
  - obveznosti regijskega in subregijskega sodelovanja, ki izhaja tudi iz t. i. okvirne 'Vodne' in 'Morske' direktive,
  - že obstoječih raziskovalnih izkušenj v zvezi z morskim okoljem in prostorom (upoštevano);
- med slabostmi naj se doda navedbo pomanjkljivega upravljanja morskih zavarovanih območij, ki nimajo jasnega upravljavca;
- med priložnostmi naj se doda navedbo procesa pomorskega prostorskega načrtovanja (MSC – maritime spatial planning), ki predstavlja pomemben del 'holistične' evropske pomorske politike (npr. EU projekt AdriaPlan). Nadalje smo kot priložnost identificirali članstvo Hrvaške v EU in posledično izvajanje skupne ribiške politike (SRP) ter evropsko perspektivno preostalih jadranskih držav (Črna gora, Albanija, Bosna in Hercegovina) in zavezanost EU k celostni pomorski politiki. Slednja pa mora biti 'sea basin oriented', v slovenskem primeru torej osredotočena na Jadransko morje s posebnim poudarkom na Severnem Jadranu.

Med priložnostmi je bila poudarjena tudi vzpostavitev skupnega informacijskega okolja za izmenjavo informacij sistema na podlagi novih politik EU na področju po morskem nadzoru, predvsem nove 'Strategije Evropske unije za pomorsko varnost' z dne 24.6.2014 (glej tudi Skupno sporočilo parlamentu in svetu z dne 6.3.2014-JOIN(2014)9 final) – priložnost predstavlja predvsem združevanje podatkov na ravni EU ter možnost dostopa podatkov iz različnih virov, ki jo bo omogočila uvedba CISE (Common Information Sharing Environment) na ravni EU.

Vsa navedena priporočila glede vključenosti celostne pomorske politike v analizo SWOT so bila sprejeta in upoštevana.

2.1.3 Ustreznost analize potreb

Naročniku smo predali natančen pregled komentarjev za analizo potreb po vsaki posamezni prednostni nalogi Unije. V nadaljevanju so povzete ugotovitve po vsebinah vrednotenja. Večina priporočil glede ustreznosti analize potreb je bila upoštevana. Tako kot analiza SWOT je bila tudi analiza potreb dopolnjena tudi na podlagi pripomb ciljnih skupin.

2.1.3.1 Ključne ugotovitve glede akvakulture

Priporočila glede analize potreb temeljijo na 'Strateških smernicah za trajnostni razvoj ribogojstva EU'.³ Smernice EU navajajo tri ključna področja za zagotavljanje trajnostnega razvoja akvakulture, ki smo jih analizirali v slovenskem kontekstu.

Prvo področje opredeljuje enostavne upravne postopke, saj upravni stroški in trajanje postopkov igrajo pri konkurenčnosti in razvoju vsakega gospodarskega sektorja pomembno vlogo. OP ESPR 2014-2020 se je v analizi potreb navezal na ključne ugotovitve iz analize SWOT glede večjega usklajevanja in večjega razumevanja ravni tveganja različnih vrst in praks v akvakulturi. Analiza potreb se je navezala tudi na področje upravnih postopkov: OP ESPR 2014-2020 neposredno nanje ne more vplivati, saj niso predmet OP, je pa za posredno izboljšanje stanja v OP ESPR 2014-2020 v okviru tehnične pomoči predvideno tudi izobraževanje predstavnikov institucij, ki izdajajo dovoljenja, potrebna v akvakulturi in ribištvu (npr. vodna dovoljenja).

Drugo področje opredeljuje zagotavljanje trajnostnega razvoja in rasti akvakulture z usklajenim prostorskim načrtovanjem: strokovno in z informacijami utemeljeno prostorsko načrtovanje, v katerega so vključeni tudi deležniki, je za trajnostni razvoj akvakulture bistvenega pomena, zlasti v območjih, kjer se v prostoru prepletajo in si med seboj konkurirajo različne dejavnosti. To še posebej velja za kratko obalo Slovenije, kjer urbani razvoj, turizem z rekreativnimi dejavnostmi v morju (kopanje, vodni športi), (tovorni) vodni promet, pristaniške dejavnosti, ribištvo in naravovarstvene dejavnosti tekmujejo z marikulturo za prostor v priobalnem pasu v treh zalivih. Školjkarstvo je omejeno zaradi pomanjkanja ustreznega prostora; možna bi bila širitev območij za školjkarstvo proti odprtemu morju, kjer bi bila verjetno tudi produktivnost večja, vendar zaenkrat še ni ustreznega pomorskega prostorskega načrta (glej tudi pripombe o analizi SWOT glede celostne pomorske politike).

Konkurenca med različnimi rabami vodnih teles in prostorsko načrtovanje oziroma usmerjanje so prav tako pomembni za sladke vode, kjer je velik potencial za krepitev akvakulture v identifikaciji prostorsko najprimernejših območij za sladkovodno akvakulturo. Tak pristop bo pomagal pri širitvi proizvodnje ob hkratnem ohranjanju pomembnih rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, krajine in kakovosti voda. Pri prostorskem načrtovanju bi bilo treba upoštevati tudi dejstvo, da ekstenzivna akvakultura v ribnikih in ribogojnicah lahko nudi tudi okoljske storitve in ima zato lahko pozitivne vplive. Pomembnost prostorskega načrtovanja na morju je v OP ESPR 2014–2020 jasno izražena z izbranimi ukrepi in načrtovanimi aktivnostmi, saj se v okviru ukrepa Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51) načrtuje izdelava študije o območjih, primernih za akvakulturo, ki bo podlaga za prostorsko usmerjanje dejavnosti.

---

³ COM(2013) 229 final Brussels, 29.4.2013: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions: Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture. http://ec.europa.eu/fisheries/cfp/aquaculture/official_documents/com_2013_229_en.pdf.

Tretje področje je povečanje konkurenčnosti akvakulture v EU: morda največji izziv razvoja akvakulture v Sloveniji je zagotavljanje njene konkurenčnosti, še posebej glede na veliko večji obseg proizvodnje akvakulture v sosednjih državah oziroma regiji. Nacionalni strateški načrt za razvoj akvakulture v RS je jasno identificiral, da je akvakultura v Sloveniji razvita skoraj izključno na ravni malih in srednje velikih podjetij, bodisi v obliki mikro- in malih podjetij bodisi (najpogosteje) kot sekundarna dejavnost oziroma kot dopolnilna dejavnost na kmetijskih gospodarstvih. Zaradi tega akvakulturi v Sloveniji primanjkuje usmerjenosti in učinkovitosti, značilnih za večje, samostojne obrate. Strategija EU ravno zaradi pomena malih in srednje velikih podjetij omogoča številne pristope za zagotavljanje njihovega pomena in konkurenčnosti, kot so:

- *izboljšana ureditev trga in oblikovanje organizacij proizvajalcev* na področju akvakulture – sedaj je zelo malo sodelovanja med nosilci dejavnosti akvakulture, zlasti med nosilci sladkovodne akvakulture. To vodi v nepotrebno konkurenco, omejen prenos znanja in omejeno sposobnost prepoznavanja in izkoriščanja tržnih priložnosti.
- *odzivanje na naraščajoče povpraševanje po kakovostni, lokalno pridelani hrani* – usklajeno ukrepanje na lokalni ravni med podjetniki, javnimi organi, združenji, raziskovalnimi in izobraževalnimi institucijami lahko pripomore k spodbujanju lokalnega gospodarstva in k zmožnosti akvakulture za zadostitev vedno večjemu povpraševanju po lokalno, trajnostno proizvedenih proizvodih iz akvakulture.
- *poslovna diverzifikacija* – medtem ko veliko manjših ribogojnic in školjčičišč predstavlja njihovim lastnikom dodaten vir dohodka, bi bilo možno dejavnost razširiti in razviti. Nove poslovne priložnosti za ribogojce predstavljajo na primer povezava z ribolovom (ko si kupec sam ulovi ribo v ribogojnici ali komercialnem ribniku) in turizmom ter vključitev določenih dejavnosti, ki se odvijajo gorvodno ali dolvodno v bližini ribogojnic (npr. s kolesarskimi in pohodniškimi izleti ob vodotokih, zagotavljanje prepoznavne lokalne kulinarčne ponudbe,...).

Za sladkovodno akvakulturo je torej značilna razpršenost in pomanjkanje sodelovanja, k odpravljanju tega pa naj bi pripomogla podpora skupinam proizvajalcev, ki je vključena v OP ESPR 2014–2020. V analizi potreb OP ESPR 2014-2020 opredeljuje tudi povezovanje z drugimi organizacijami in institucijami, npr. s turistično ponudbo in izobraževalnimi ustanovami, z znanstvenoraziskovalnimi institucijami, administracijo in okoljskimi organizacijami.

2.1.3.2 Ključne ugotovitve glede morskega gospodarskega ribolova in skupne ribiške politike

Analiza potreb je ustrezno opredelila potrebe po spodbujanju trajnostnega razvoja ribištva, izboljšanju varnostnih in delovnih razmer na plovilih, omogočanju novih oblik prihodka za ribiče in večje dodane vrednosti lastnega ulova ter spodbujanju večje organiziranosti ribičev pri trženju in promociji sektorja in ribiških proizvodov ter pri učinkovitejši trženjski povezanosti ponudnikov. Ustrezno je bila izpostavljena tudi nujnost posodobitve pristaniške infrastrukture in opreme na nekaterih lokacijah. Zaradi možnega skupnega nastopa na trgu in obveznosti izvajanja določil reformirane skupne ribiške politike je bilo izpostavljeno tudi subregionalno povezovanje na ravni morskega bazena. Predlagali smo, da se preveri, v kolikšni meri identificirane potrebe ustrezajo potrebam na ravni jadranske subregije, opredeljenim s strani EU in obalnih držav v Sporočilu EU »Pomorska strategija za Jadransko in Jonsko morje (COM (2012)713 Final)« ter v akcijskem načrtu, ki je v pripravi, preverijo naj pa se tudi možnosti in potenciali čezmejnega sodelovanja, zlasti s Hrvaško.

Pogrešali smo natančnejšo opredelitev, ali gre za potrebe predvsem po investicijskih ali neinvesticijskih ukrepih, vključno z 'mehkimi vsebinami', kot so osveščanje ribičev, javnosti ter drugih ciljnih skupin in deležnikov. Specifične potrebe po povečanju konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij (npr. s prenosom tehnološkega razvoja, inovacijami, prenosom znanja, povezovanjem) niso bile opredeljene, kljub temu da je v analizi SWOT izkazana potreba po nadaljnjem povezovanju ribiškega sektorja z gospodarstvom in turizmom, ribolovu kot družinski dejavnosti ter krepitvi sodelovanja in povezovanja ribičev. Predlagali smo, naj se definira,

kakšna znanja bi slovenski ribiški sektor najbolj potreboval, na katerih področjih in v kakšni obliki (npr. tudi kot prenos znanja med ribiči drugih držav EU, ki že dalj časa izvajajo ribiško politiko). V analizi potreb je smiselno opredeliti tudi potencialne vzpostavitev lokalnih sistemov oskrbe (podobno kot je to trend v kmetijstvu) in diverzifikacije. Pri tem je bilo treba pojasniti, katere dejavnosti in sektorje bi bilo mogoče vključiti v diverzifikacijo in na kakšen način bi bilo to mogoče izvesti. Analiza potreb je bila dopolnjena z opredelitvijo izdelave socioekonomske analize trajnostnega ribištva, ohranitvijo in nadgradnjo že pridobljenih izkušenj in znanja o ribiški dejavnosti, potrebo po krepitvi sodelovanja ribičev z znanstvenoraziskovalnim področjem in drugimi organizacijami z vidika pridobivanja znanja za konkretne potrebe slovenskega ribištva, ter spodbujanjem večje organiziranosti ribičev pri trženju ter promociji sektorja in ribiških proizvodov ter učinkovitejši trženjski povezanosti ponudnikov. Izostala je le podrobnejša opredelitev znanj, ki bi jih potreboval slovenski ribiški sektor (tako tehnična kot poslovna znanja in veščine). Odločeno je bilo, da se nabor potrebnih znanj v tej fazi podrobneje ne opredeli, ampak bo MKGP v sodelovanju z ribiči sproti pripravljaval nabor potrebnih znanj. To bo omogočilo prilagodljivost izvajanja OP ESFR 2014-2020 potrebam ribičev, a bo treba paziti, da se vsebine sistematično nadgrajujejo tekom izvajanja programa.

Vzpostavitev regionalnega sistema s podatki o stanju morja je pomemben vidik izvajanja skupne ribiške politike, zato smo predlagali dopolnitev, vsaj na splošni ravni, z informacijami o potrebnem zbiranju podatkov. Analiza potreb je bila dopolnjena z opredelitvijo, da je potrebno subregionalno povezovanje na ravni morskega bazena za zagotovitev ustreznega izvajanja določil reformirane SRP zbiranju podatkov pa bodo posebej namenjene aktivnosti v okviru 3. prednostne naloge Unije.

2.1.3.3 Ključne ugotovitve glede znanja, izobraževanja in inovacij

V analizi SWOT ugotovljena potreba po podpiranju krepitve prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja, iz katere je razbrati, da je pri tem največji izziv, kako za sodelovanje animirati tako ribiški sektor kot raziskovalne institucije. Ne analiza SWOT ne identifikacija potreb pa ne dajo podrobne informacije o tem, katere institucije bi bilo treba v to vključiti, kar je morda razumljivo z vidika nevtralnosti OP ESFR 2014-2020 do raziskovalnega sektorja. Priporočili smo, naj se analiza potreb dopolni in v njej navede, kakšne so specifične potrebe na področju prenosa tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja. Priporočilo je bilo upoštevano in analiza potreb dopolnjena z natančnejšimi opredelitvami glede sodelovanja ribičev in nosilcev dejavnosti akvakulture z znanstveno raziskovalnimi, pa tudi drugimi organizacijami, tako z okoljevarstvenimi organizacijami kot administracijo, kar bo zagotovilo vzajemni pretok znanja.

Pri pregledu analize stanja smo izpostavili, da dokument ne opredeljuje dovolj jasno, katera znanja in veščine na področju ribištva in akvakulture so zaznana kot posebej deficitarna (npr. tehnologija, okolje, trženje). Je Med potrebami je bila tako navedena krepitev sodelovanja z znanstvenoraziskovalnimi in drugimi organizacijami, a jih natančneje ne opredeljuje.

V zvezi s prenosom in izmenjavo znanja smo izpostavili, da bi se bilo pri teh aktivnostih na področju ribištva smotno povezati s tovrstnimi organizacijami v severnem Jadranu; v analizi potreb bi se bilo treba opredeliti do možnosti in (ne dovolj izkoriščenih) potencialov čezmejnega sodelovanja: z Italijo kot dolgoletno članico EU s številnimi izkušnjami na področju ribištva, s Hrvaško pa zaradi delno podobne strukture ribiškega sektorja. Priporočilo je bilo ustrezno upoštevano.

Glede vseživljenjskega učenja smo pripravljavcem programa predlagali, naj razmislijo, ali bi slovenskim ribičem koristil prenos znanja v obliki prenosa znanja med njimi in ribiči drugih držav EU, ki dalj časa izvajajo ribiško politiko; v tem primeru je treba tudi opredeliti, katere bi bile prednostne tematike prenosa znanja. Promocija vseživljenjskega učenja kot sredstva za doseganje večje vključenosti in zainteresiranosti slovenskega ribiškega

sektorja je bila tako močnejše izpostavljena. Ribiči dobro sodelujejo z italijanskimi ribiči z območja Tržaškega zaliva, vendar predvsem na neformalni ravni tako na lastno pobudo kot s pomočjo Kmetijske svetovalne službe, kar bi bilo koristno nadgraditi tudi s konkretno navezavo na izmenjavo znanj in izkušenj, zlasti s področja skupne ribiške politike.

Tudi na področju trženja in predelave smo ugotovili, da bi bilo analizo potreb smiselno dopolniti z navedbo specifičnih potreb in njihovega obsega (prenos tehnologij, inovacije). Smiselno bi bilo opredeliti, ali so možnosti za inovacije tudi v okviru sodelovanja z raziskovalnimi organizacijami s tega področja. Analiza potreb je bila dopolnjena z navedbo, da so potrebni novi ali izboljšani proizvodni procesi in sistemi upravljanja in organizacije, ki bodo preizkusili nove tehnologije, tudi v smislu inovacij v povezavi z živilsko industrijo in znanstvenoraziskovalnim področjem.

2.1.3.4 Ključne ugotovitve glede konkurenčnosti

V zvezi z izboljšanjem ureditve trga za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture smo med vrednotenjem ugotovili, da sta promocija in trženje v analizi SWOT dokaj dobro opredeljena, ne pa tudi v analizi stanja oziroma analizi potreb. Predlagali smo, da bi bilo analizo stanja in analizo potreb smotno dopolniti z informacijami o navadah potrošnikov, metodah trženja in tržnem potencialu panoge, saj brez tega navedbe o možnostih povečanja prodaje in spremenjenih potrošnih navadah v analizi SWOT niso dovolj utemeljene. Na področju promocije in trženja rib in ribjih izdelkov, ki sta v analizi SWOT razmeroma močno izpostavljena, je manjkala dovolj celovita informacija, ali so kakšne posebne potrebe, npr. ali je treba izboljšati tržne verige, promocijo proizvodov ipd. Zato smo priporočili, naj se v analizi potreb opredeli, ali je treba vlagati v promocijo in trženje proizvodov glede na potencialno povečanje proizvodnje. Priporočili sta bili v celoti upoštevani.

Prav tako smo izpostavili, da je v analizi potreb treba podati informacijo o možnosti registracije dopolnilnih dejavnosti v ribištvo (npr. ribiški turizem) in razmisliti o smotnosti; v analizi potreb je bil izopostavljen razvoj novih dopolnilnih dejavnosti za razvoj dodatne ponudbe k osnovni dejavnosti.

2.1.3.5 Ključne ugotovitve glede okolja

Okoljske vsebine so bile v analizo potreb vseh sektorjev dokaj dobro vključene, vendar je bilo analizo potreb treba dopolniti s prioritetaми varovanja morskih virov in morskega okolja ter z oceno potreb po uvajanju novih, okolju prijaznih tehnologij.

Poleg tega je bilo treba preveriti, ali lahko z določenimi storitvami in ureditvami akvakulture v kontekstu slovenskih voda prispevamo h krepitvi ekosistemov in v kolikšni meri lahko k izboljšanju stanja prispevamo z neinvesticijskimi ukrepi. Predlogi so bili upoštevani, v analizi potreb so bile natančneje opredeljene dejavnosti za spodbujanje trajnostnega ribištva in akvakulture v povezavi z območji varstva narave ter v povezavi z znanstvenim raziskovanjem okoljskih vidikov dejavnosti in uporabljenih tehnologij.

2.1.3.6 Ključne ugotovitve glede celostne pomorske politike

Identifikacija potreb na področju celostne pomorske politike je ustrezna. Na nacionalni ravni je zaznati jasno potrebo po kordiniranem izvajanju 'sektorskih' politik na morju ter po aktivnem vključevanju vseh deležnikov v proces izvajanja celostne pomorske politike na nacionalni in subregionalni ravni. Jasno je bilo poudarjeno, da je te potrebe (še bolj kot do sedaj) treba opredeliti tudi v okviru regionalnega in subregionalnega sodelovanja Jadranskega in Sredozemskega povezovanja, katerih ustrezen okvir predstavljajo npr. Jadransko-jonska pobuda

ter pravni okvir Barcelonske konvencije ter njenih protokolov; sem sodijo tudi obveznosti na podlagi novih politik EU na področju po morskem nadzoru, predvsem nove 'Strategije Evropske unije za pomorsko varnost' in uvedbe CISE (Common Information Sharing Environment) na ravni EU. Poudarjeno je bilo, da Slovenija na nacionalni ravni glede upravljanja z morjem še nima celovite strategije.

2.2 Strategija in struktura Operativnega programa

2.2.1 Prispevek k strategiji Evropa 2020

Pregledali smo cilje OP ESPR 2014–2020 in jih primerjali s Strategijo Unije za pametno, trajnostno in vključujočo rast ('Strategijo EU 2020') glede na vsebine, ki so pomembne za razvoj ribištva, in vsebine, h katerim lahko pripomore OP ESPR 2014–2020. Podlaga za primerjavo so bili dokumenti Sporočilo Komisije EVROPA 2020, Strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast, COM(2010), 2020 konč., Bruselj, 3.3.2010,⁴ Uredba o ESPR in obrazložitev ukrepov OP o ESPR, pripravljene za sestanke delovnih skupin za področje akvakulture in morskega ribištva.

Pri tem smo bili pozorni na izbrane specifične cilje in prednosti Unije – katerim delom Strategije 2020 ustrezajo, na nacionalne potrebe in razvojne potenciale slovenskega ribištva ter na dosežene rezultate iz prejšnjega programskega obdobja.

OP ESPR 2014-2020 bo prispeval k doseganju ciljev predvsem na področju:

- pametne rasti s podporo inovacijam (tako s posebnim ukrepom za inovacije v akvakulturi kot s spodbujanjem inovativnih naložb) in posredno k znanstvenemu sodelovanju s podporo regionalnemu sodelovanju;
- trajnostne rasti z ukrepi, namenjenimi zmanjšanju vplivov na okolje in izboljššanemu upravljanju naravnih virov.

Prispevek k vključujoči rasti bo manjši, a zato nič manj pomemben: ukrepi CLLD in ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50) bodo pripomogli h krepitvi človeških potencialov in k okrepljenemu sodelovanju vseh deležnikov OP ESPR 2014-2020. Zaradi narave teh dveh ukrepov in pristopa k izvajanju bo v njuno izvajanje in aktivnosti zagotovo neposredno vključenih največ ljudi, tako da bosta ta ukrepa imela dolgoročno pomemben vpliv.

Od 11 tematskih ciljev Strategije EU 2020 so bili izbrani trije tematski cilji – po eden za vsako področje rasti. Manjše število ciljev je smiselno zaradi koncentracije vplivov izvajanja OP ESPR 2014-2020, da bi tako zagotovili večji učinek relativno majhnih finančnih sredstev in ciljnih skupin, ter zaradi majhne kapacitete ciljnih skupin. Ukrepi OP ESPR 2014-2020, ki prispevajo k posameznim tematskim ciljem Strategije EU 2020, so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 5: Ukrepi OP ESPR 2014-2020 glede na prispevek k posameznim tematskim ciljem Strategije EU 2020

Tematski cilj Strategije EU 2020	Ukrepi OP ESPR 2014–2020
(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR) (pametna rast)	<ul style="list-style-type: none"> • Zdravje in varnost na krovu (člen 32) • Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33) • Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42) • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43, 1. odst.)
	<ul style="list-style-type: none"> • Inovacije (člen 47)

⁴ http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/1_SL_ACT_part1_v1.pdf.

Tematski cilj Strategije EU 2020	Ukrepi OP ESPR 2014–2020
	<ul style="list-style-type: none"> • Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (f),(g),(h)) • Javno zdravje (člen 55)
(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov <i>(trajnostna rast)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoč za skladiščenje (člen 67) • Ukrepi za trženje (člen 68) • Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69) <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37) • Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i)) • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43, 2. odst.) – obveznost iztovora <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48.1. (e),(i),(j) 48) • Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51) • Ekološka akvakultura (člen 53) • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54) <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Nadzor v ribištvu (člen 76) • Zbiranje podatkov (člen 77) <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a)) • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov (člen 80, 1. odstavek (b)) • Izboljšanje znanja o stanju morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c))
(8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile <i>(vključujoča rast)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50) <hr/> <ul style="list-style-type: none"> • Ukrepi za CLLD (členi 60-64)

Vir: OP ESPR 2014–2020

Prispevek OP ESPR 2014–2020 za Slovenijo k doseganju tematskih ciljev Strategije EU 2020 bo relativno majhen, saj so ciljne skupine majhne, temu primerna pa je tudi količina sredstev, ki so na voljo –24 milijonov € sredstev EU. Sektor ribištva in akvakulture je namreč v Sloveniji zelo majhen v primerjavi z drugimi sektorji v Sloveniji, pa tudi v primerjavi z obsegom in razvitostjo ribištva in akvakulture v celotni EU. Kljub temu bo prispevek pomemben, saj bo OP ESPR 2014-2020 ključen za ohranjanje aktivnosti in ekonomske vitalnosti celotnega sektorja ribištva in akvakulture, pa tudi predelovalne dejavnosti v Sloveniji, poleg tega pa bo pripomogel k boljšemu poznavanju naravnih virov, na katerih temeljita ribištvo in akvakultura (morje in sladke vode), k njihovem boljšemu in boljšemu sodelovanju ciljnih skupin.

Z ukrepom 'Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo' (člen 51) bo OP ESPR 2014-2020 prispeval tudi k jasnejši opredelitvi potencialov za nadaljnji razvoj akvakulture v Sloveniji, kar bo dolgoročno okrepilo ta sektor, tako da bo v Sloveniji pridobil na pomenu, sčasoma pa se bo povečal tudi njegov prispevek k doseganju tematskih ciljev Strategije EU 2020.

Ugotovitve po posameznih ukrepih Strategije EU 2020 so podrobneje predstavljene v preglednici v prilogi 1.

2.2.2 Prispevek k izvajanju skupne ribiške politike

Podobno kot pri Strategiji 2020 bo prispevek OP ESFR 2014–2020 k izvajanju skupne ribiške politike relativno majhen, saj je sektor ribištva in akvakulture v Sloveniji zelo majhen v primerjavi z obsegom in razvitostjo ribištva in akvakulture v celotni EU. Kljub temu pa bo prispevek OP ESFR 2014-2020 zelo pomemben, pravzaprav ključen za ohranitev ribištva in akvakulture ter značilnosti Slovenije kot pomorske države. OP ESFR 2014-2020 bo prispeval k vsem ciljem skupne ribiške politike, zlasti pa k okoljsko dolgoročno trajnostnim ribolovnim dejavnostim in dejavnostim akvakulture ter k upravljanju in dejavnosti na način, skladen s cilji doseganja gospodarskih in socialnih koristi ter koristi zaposlovanja in prispevanja k zanesljivi preskrbi s hrano. Tem dejavnostim je namreč namenjenih največ ukrepov in največ sredstev. Ciljne skupine in vsi vključeni sektorji (morski gospodarski ribolov, akvakultura, predelava proizvodov ribištva in akvakulture) so z vidika skupne ribiške politike relativno majhni, a pomembni z vidika izvajanja skupne ribiške politike v Sloveniji, zato so temu sorazmerna tudi sredstva, ki so na voljo, ter prispevek k skupnim ciljem ribiške politike in prednostnim nalogam Unije, opredeljenim v Uredbi o ESFR.

K uveljavljanju previdnostnega pristopa k upravljanju ribištva, postopni obnovitvi in ohranjanju populacij staležev rib in ekosistemskemu pristopu k upravljanju ribištva bosta prispevala zlasti ukrepa 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' (člen 37) in 'Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti' (člen 40). Podoben učinek bo na področju akvakulture imel ukrep člen 'Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo' (člen 51), saj bo študija primernosti lokacij olajšala umeščanje novih objektov v prostor, in tako pripomogla k dolgoročnemu razvoju sektorja.

V spodnji preglednici so predstavljeni ukrepi OP ESFR 2014-2020 glede na prispevek k posameznim prednostnim nalogam Unije. OP ESFR 2014-2020 bo najbolj prispeval k:

- spodbujanju okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva,
- pospeševanju okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture,
- povečanju zaposlovanja in ozemeljske kohezije (CLLD).

Tem trem prednostnim nalogam je namenjenih največ ukrepov in največ sredstev. Zaradi zastarelih plovil v ribištvu in zastarelih tehnologij v akvakulturi in razdrobljenosti deležnikov v akvakulturi lahko pričakujemo, da bo doprinos OP ESFR 2014-2020 največji ravno na področju konkurenčnosti, učinkovitosti in trajnosti vključenih sektorjev.

Preglednica 6: Ukrepi OP ESFR 2014-2020 glede na prispevek k posameznim prednostnim nalogam Unije na področju trajnostnega razvoja ribištva in akvakulture

Prednostna naloga Unije na področju trajnostnega razvoja ribištva in akvakulture	Ukrepi OP ESFR 2014–2020
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	<ul style="list-style-type: none"> • Zdravje in varnost na krovu (člen 32) • Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33) • Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)) • Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i)) • Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)

Prednostna naloga Unije na področju trajnostnega razvoja ribištva in akvakulture	Ukrepi OP ESFR 2014–2020
	<ul style="list-style-type: none"> • Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43)
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	<ul style="list-style-type: none"> • Inovacije (člen 47) • Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (e), (f),(g),(h), (i),(j)) • Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50) • Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51) • Ekološka akvakultura (člen 53) • Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54) • Javno zdravje (člen 55)
3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	<ul style="list-style-type: none"> • Nadzor v ribištvu (člen 76) • Zbiranje podatkov (člen 77)
4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	Ukrepi za CLLD (členi 60-64)
5. Pospeševanje trženja in predelave	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoč za skladiščenje (člen 67) • Ukrepi za trženje (člen 68) • Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)
6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike	<ul style="list-style-type: none"> • Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a)) • Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov (člen 80, 1. odstavek (b)) • Izboljšanje znanja o stanju morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c))

Vir: OP ESFR 2014–2020

Ukrepi, ki bodo prispevali k pospeševanju izvajanja skupne ribiške politike, bodo z zagotavljanjem kakovostnih podatkov in nadzora nad sektorjem omogočili osnovo za nadaljnje načrtovanje razvoja sektorja, predvsem z izboljšanjem poznavanja ribjih staležev, potencialnih učinkov ribolovnih tehnik in vplivov okoljskih parametrov ter podnebnih sprememb na ribolovne vire, omogočili bodo tudi pridobivanje novih znanj, izmenjavo podatkov in sodelovanje na regionalni in mednarodni ravni, skupno upravljanje deljenih staležev in določevanje ter izvajanje upravljalških ukrepov. Ukrepi za CLLD bodo pripomogli predvsem k krepitvi ozemeljske kohezije in bolj k ohranjanju kot povečanju zaposlovanja na tem področju.

Prednostna naloga Unije 6 (člen 80), ki bo prispevala k pospeševanju izvajanja celostne pomorske politike, je finančno najmanjša, vendar sorazmerna z obsegom morja in pomorske dejavnosti v Sloveniji, a vendar zelo pomembna v kontekstu razmer v Sloveniji, kjer je analiza SWOT jasno pokazala pomanjkanje koordiniranega izvajanja sektorskih politik na morju in pomanjkljivo vključevanje vseh deležnikov v proces izvajanja celostne pomorske politike. Pričakujemo, da bodo ukrepi CPP v okviru OP ESFR 2014-2020 pripomogli k boljši in učinkovitejši izmenjavi informacij (med drugim z vzpostavitvijo CISE - Common Information Sharing Environment) in poznavanju stanja morskega okolja, kar bo omogočilo dolgoročno načrtovanje izvajanja tako celostne pomorske politike, regionalnih strategij (npr. Jadransko-jonska pobuda), sektorskih strategij in programov (npr. upravljanje območij Natura 2000 in zavarovanih območij) kot tudi skupne ribiške politike.

2.2.3 Usklajenost s skupnim strateškim okvirom, partnerskim sporazumom, ustreznimi priporočili za posamezne države in drugimi ustreznimi instrumenti

OP ESPR 2014–2020 smo primerjali s ključnimi strateškimi dokumenti skupnega strateškega okvira za programsko obdobje 2014–2020 in z nekaterimi drugimi pobudami, politikami in programi. Ugotovitve so prikazane v spodnji preglednici. OP ESPR 2014-2020 je zelo majhen in zelo specifično usmerjen program v primerjavi z ostalimi ESI programi, namenjen specifičnim ciljnim skupinam in zelo specifičnim sektorjem. Možnost neposrednega prekrivanja z drugimi programi in strategijami ter dvojnega financiranja je zato zelo majhna. Drugi programi Skupnega strateškega okvira lahko zagotovijo predvsem sinergijske učinke s skupnim izvajanjem pristopa CLLD, a tudi z drugimi ukrepi, na primer na področju varstva okolja in ohranjanja narave (zlasti ukrepi za zmanjšanje vplivov na vodotoke), na področju logistike (dostop do trgov). Pobude in strategije, ki se tičejo morskega okolja in obmorskih regij, zajemajo komplementarne aktivnosti, ki se dopolnjujejo z ukrepi OP ESPR 2014-2020.

Preglednica 7: Rezultati analize skladnosti OP ESPR 2014–2020 s ključnimi strateškimi dokumenti

Strateški dokument	Ugotovitve
Skupni strateški okvir in Partnerski sporazum	<p>Slovenija bo s sredstvi Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo v prihodnji finančni perspektivi 2014–2020 prispevala k doseganju naslednjih tematskih ciljev na ravni Skupnega strateškega okvirja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • (3) povečanje konkurenčnosti malih in srednje velikih podjetij ter kmetijstva (za EKSRP), ribištva in akvakulture (za ESPR), • (6) ohranjanje in zaščita okolja ter spodbujanje učinkovite uporabe virov, • (8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile. <p>V Partnerskem sporazumu je opredeljeno tudi sodelovanje treh skladov (EKSRP, ESRR in ESPR) v načrtovanju in sofinanciranju aktivnosti, vezanih na program CLLD (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost).</p> <p>Operativni program je usklajen s Skupnim strateškim okvirom in Partnerskim sporazumom. V primerjavi s preostalimi ESI programi gre za zelo majhen program, namenjen specifičnim ciljnim skupinam, ki je poleg tega zaradi značilnosti in dokajšnje omejenosti (zelo majhen obseg morja, relativno majhen in zelo specifičen sektor) na splošno šibko povezan s preostalimi programi in je zato možnost dvojnega financiranja zelo majhna.</p>
Priporočila Evropske komisije za Slovenijo, podana v okviru Evropskega semestra 2014	<p>Nobeno od priporočil Evropske komisije za Slovenijo, podanih v okviru Evropskega semestra 2014, ni neposredno relevantno za OP ESPR 2014-2020. Posredno se izvajanje OP ESPR 2014-2020 navezuje na priporočila na področju trga dela, kot sta zmanjšanje segmentacije trga dela in povečanje ustreznosti veščin glede na potrebe trga dela. Ni priporočil.</p>
Nacionalni reformni program 2014–2015	<p>Slovenija bo z OP ESPR 2014-2020 prispevala predvsem k naslednjima ciljema za uresničevanja priporočila št. 9: 'Prestrukturiranje podjetij in izboljšanje poslovnega okolja':</p> <ul style="list-style-type: none"> • povečanje domačih in tujih naložb z jasno povezavo na specializacijo – OP ESPR 2014-2020 bo spodbudil naložbe v akvakulturi in ribištvu; sicer bo po eni strani podpiral diverzifikacijo prihodkov, a tudi specializacijo, npr. s podporo za uvajanje ekološke akvakulture in za uvajanje novih tehnologij in inovacij (te lahko omogočijo specializacijo, uvajanje novih vrst v akvakulturo ipd.); • izboljšanje dostopa do financiranja za podjetja, prehod iz nepovratnih v povratna sredstva – OP ESPR 2014-2020 bo predvsem izboljšal dostop do financiranja ciljnim skupinam v ribištvu, akvakulturi in predelovalni dejavnosti, vendar zaradi značilnosti ciljnih skupin ne bo zagotavljal prehoda v povratna sredstva. S krepitvijo položaja ciljnih skupin pa lahko vzpostavi razmere za prehod na povratna sredstva.

Strateški dokument	Ugotovitve
Celostna pomorska politika	<p>Izvedba operativnega programa bo med drugim prispevala k doseganju ključnih ciljev Celovite evropske pomorske politike v slovenskem in Jadranskem oziroma Sredozemskem morju, predvsem na okoljskem in ribiškem področju. Operativni program tako upošteva temeljne cilje (med drugim):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sporočila Komisije 'Celostna morska politika za boljše gospodarjenje z morjem v Sredozemlju' (COM (2009) 466), • Sporočila Komisije 'Pomorska strategija za Jadransko in Jonsko morje' (COM/2012/713 final), • Sporočila Komisije EU o strategiji Evropske unije za Jadransko-jonsko regijo (COM/2014/357 final) s spremljajočim Akcijskim načrtom in • Strategije Evropske unije za pomorsko varnost z dne 24.6.2014 (glej tudi Skupno sporočilo parlamentu in svetu z dne 6.3.2014-JOIN(2014)9 final).
Jadransko-jonska iniciativa	<p>Kot izhaja med drugim iz tako imenovane Izjave iz Limassola iz leta 2011 (Izjava ministrov držav članic, pristojnih za celostno evropsko politiko) predstavlja sodelovanje znotraj posameznega 'bazena' oziroma zaprtega ali polzaprtega morja temeljni kamen za implementacijo evropske pomorske politike. V slovenskem primeru k temu silita dolžina in geografska omejenost slovenske obale v Severnem Jadranu. Operativni program je tako med drugim v skladu s temeljnimi cilji Sporočila Komisije EU 'Pomorska strategija za Jadransko in Jonsko morje' (COM/2012/713 final) ter Sporočilom Komisije EU o strategiji Evropske unije za Jadransko-jonsko regijo (COM/2014/357 final) in spremljajočim Akcijskim načrtom.</p>

2.3 Logika ukrepanja programa

OP ESPR 2014-2020 je strukturiran tako, da bo prispeval k vsem trem vidikom rasti, opredeljenim v Strategiji EU 2020, zaradi majhnosti in značilnosti ciljnih skupin pa je bil dokaj ozko usmerjen na tri tematske cilje Strategije EU 2020. Na podlagi Uredbe o ESPR so bili v procesu priprave programa izbrani tisti ukrepi, ki naj bi imeli največji učinek glede na potrebe ciljnih skupin, obenem pa je bilo vključenih tudi nekaj ukrepov, ki bodo ciljnim skupinam omogočili nove priložnosti. Vodila pri izboru ukrepov so bila torej:

- potrebe in sposobnost ciljnih skupin,
- ključne potrebe in zahteve glede izvajanja skupne ribiške politike,
- ključne potrebe in zahteve glede izvajanja celostne pomorske politike ter
- doseganje čim boljših rezultatov ob čim manjšem številu ukrepov glede na potrebe sektorja (predvsem za zmanjšanje administrativnega bremena).

Ustreznost nabora predlaganih ukrepov je bila preverjena s posvetovanjem s ciljnim skupinami in dodatnimi preveritvami stanja v posameznem sektorju skupaj z različnimi strokovnimi službami. Na sestankih delovne skupine so bili obravnavani tudi naslednji ukrepi, ki niso bili vključeni v OP ESPR 2014-2020:

- Inovacije (v ribištvo – člen 27) - med ribiči je bilo nekaj zanimanja za podporo inovacijam, a ni prave predstave o možnostih za inovacije in ker je ciljna skupina zelo majhna, bi bilo prijav zagotovo zelo malo (manj kot 3). Inovativnost bo kljub temu omogočena - v primeru idej za manjše inovativne projekte bo te mogoče izvesti v okviru CLLD.
- Partnerstva med znanstveniki in ribiči (člen 28) – ukrep ni smiselni, ker je znanstvena dejavnost, ki bi pripomogla k razvoju ribištva (npr. dinamike staležev, nosilne sposobnosti), slabo razvita in jo je smiselno najprej razvijati v okviru raziskovalnih programov, nato pa nadgrajevati z izvajanjem raziskav v partnerstvu z ribiči.
- Diverzifikacija in nove oblike dohodka (člen 30) - velja podobno, kot za ukrep »Inovacije«, saj je za diverzifikacijo zainteresiranih le nekaj ribičev (okoli 5), večinoma za povezovanje s turizmom (gastronomska

ponudba, izleti in kombiniranje z naravoslovnimi aktivnostmi); le-ti bodo svoje projekte lahko izvedli v okviru CLLD.

- Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb (člen 41) - prispevek k blaženju podnebnih sprememb bi bil zanemarljiv, saj gre za majhna plovila, pri katerih bi bilo smiselno podpreti kvečjemu zamenjavo motorjev, a je takšnih plovil malo in v ciljni skupini za ta ukrep ni zanimanja.

Logiko ukrepanja preostalih ukrepov smo pregledali po posameznih ukrepih. Povzetek ugotovitev je predstavljen v naslednji preglednici. Ukrepi, vključeni OP ESPR 2014-2020, so logično zasnovani in bodo ob primernem usklajevanju izvajanja zagotovili tudi določene sinergijske učinke. Pri nekaterih ukrepih pričakujemo majhno število projektov in vključenih upravičencev (npr. ekološka akvakultura) in dosežene nizke vrednosti kazalnikov, vendar gre za ukrepe, s katerimi se namerava spodbuditi nove priložnosti za razvoj sektorjev.

Preglednica 8: Pregled ključnih ugotovitev o logiki ukrepanja po posameznih ukrepih OP ESPR 2014–2020

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	Zdravje in varnost na krovu (člen 32)	V Sloveniji se izvaja pretežno mali priobalni ribolov z majhnimi plovili, majhno posadko ter kratkimi razdaljami in časi na morju, zato so tveganja za zdravje in varnost precej manjša kot v ribištvo v drugih državah EU; ker pa je ciljna skupina majhna, je ribištvo kot gospodarska panoga zelo ranljivo. Težki pogoji dela in velika tveganja lahko zmanjšajo privlačnost ribištva kot poklica, kar bi lahko privedlo do zmanjšanja obsega dejavnosti ali celo zamiranja, s tem pa tudi do zamiranja tradicije in kulturne dediščine. Potrebe po izboljšanju pogojev sicer s strani ciljne skupine niso bile jasno izražene, a je to lahko tudi posledica navajenosti na sedanje razmere in tveganja ter slabšega poznavanja možnosti.	V ukrep se bodo verjetno vključili predvsem poklicni ribiči. Ciljna skupina je zelo majhna, dobrih 100 upravičencev (113 delovno aktivnih oseb v morskem gospodarskem ribolovu, od tega le 78 zaposlenih za poln delovni čas, Stat. urad RS, 2012) in se še manjša. Ukrep trenda zmanjševanja ciljne skupine ne more zaustaviti, lahko pa pripomore k zmanjšanju trenda, saj bo ribiški poklic varnejši, in tako primerljivejši z drugimi poklici. Ukrep lahko z zmanjšanjem tveganj tudi poveča privlačnost ribiškega poklica za ženske in mlade, ki še tehtajo med poklici.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)	Ukrep bo pripomogel k preprečevanju prelovljenosti ribjih jat in ohranjanju biotske raznovrstnosti v Severnem Jadranu, katerega del je slovensko morje. Pomemben je zaradi stanja deljenih staležev določenih vrst (sardela, sardon) v Severnem Jadranu in je vezan na Priporočila GFCM/37/2013/1 o načrtu večletnega upravljanja za ribolov majhnih pelagičnih staležev v GFCM-GSA 17 (Northern Adriatic Sea) in o prehodnih ohranitvenih ukrepih za ribolov majhnih pelagičnih jat v GSA 18 (južno Jadransko morje), v prihodnosti pa se lahko uporabi tudi za druge ribolovne vrste, če se bo pokazal negativen trend stanja staležev, in bodo sprejeta nova priporočila oziroma novi načrti večletnega upravljanja.	V ukrep se bodo verjetno vključili predvsem poklicni ribiči, saj so praktično vsi tudi lastniki svojih plovil ali podjetij, ki imajo ribiška plovila. Le okoli 30 registriranih ribičev lovi pelagične staleže, za katere bo veljal ta ukrep, zato je ciljna skupina zelo majhna, poleg tega se število ribičev manjša. Ukrep trenda zmanjševanja ciljne skupine ne more zaustaviti, lahko pa pripomore k zmanjšanju trenda in ohranitvi ribištva kot tradicionalne dejavnosti v slovenskem morju, saj bo omogočal dohodek tudi v primeru, ko ribištva začasno ne bo mogoče opravljati.
	Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)	Ukrep je pomemben, ker so staleži večine vrst rib v Severnem Jadranu deljeni med Slovenijo, Italijo in Hrvaško, nekateri pa tudi že ogroženi; z ukrepom bi zagotovili skupno določitev in izvajanje ohranitvenih ukrepov, območja obnove staležev in večletne načrte. Skupna znanstvena podlaga in regionalno sodelovanje sta potrebna tudi zaradi doseganja ciljev oziroma upoštevanje priporočil GFCM za Severni Jadran, pa tudi morebitnih novih načrtov in priporočil. Ukrep je pomemben tudi za doseganje ciljev drugih regionalnih iniciativ (npr. Jadranske komisije, Jadransko-jonske pobude, Barcelonske konvencije ...), izvajanje Okvirne direktive o morskem strategiji (MFD) in za doseganje ciljev nove celovite evropske pomorske politike. Rezultati bi lahko pripomogli k identifikaciji potencialnih novih (tudi čezmejnih) zaščitenej območij (SPA, SPAMI ...). Vse navedeno bi izboljšalo možnosti za ohranitev posameznih ribjih vrst.	Ciljna skupina so organi vključenih držav članic, v tem primeru Slovenije, Italije in Hrvaške, ter znanstvene institucije iz navedenih držav. Ukrep lahko olajša usklajeno načrtovanje, oblikovanje in izvajanje ohranitvenih ukrepov ter regionalno sodelovanje na vseh ravneh med sosednjimi državami Severnega Jadrana. Izmenjava podatkov, izkušenj ter sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju aplikativnih znanstvenih raziskav ribjih staležev v Sloveniji lahko spodbudi izboljšanje rezultatov aplikativnih raziskav, predvsem pa bo ukrep pristojnim organom Slovenije, Italije in Hrvaške olajšal upravljanje morskih bioloških virov ne glede na morebitno dolgotrajnost dogovarjanja in usklajevanja. Morda da bo možnost vključitve v ukrep spodbudila znanstvene institucije v Sloveniji, da postanejo bolj aktivne glede aplikativnih raziskav na področju

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
			ribištva in ribolovnih virov.
	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i))	Ukrep je upravičen, saj bo podprl raziskave varovanih območij in prenos njihovih rezultatov v upravljanje teh območij za ohranjanje morskih ekosistemov. Izbrani so bili tisti podukrepi oziroma aktivnosti, ki so v slovenskem morju smiselni in potrebni – podukrepi, ki bodo na različne načine (od študij in analiz pa do 'fizičnih' aktivnosti, kot je namestitev naprav za varovanje) izboljšali upravljanje varovanih območij v slovenskem morju. Možnost financiranja upravljanja morskih Natura območij lahko pripomore k okrepitvi upravljanja varovanih območij, kot sta krajinska parka Strunjan in Sečoveljske soline ter širše območje naravnega spomenika Debeli rtič. Ozaveščenost poklicnih ribičev je zaradi vezanosti na zelo omejen naravni vir dokaj visoka, zlasti v primerjavi z ribiči, ki se s to dejavnostjo ukvarjajo bolj ljubiteljsko ali v primerjavi s turisti, ki izvajajo športni ribolov, tako da je možnosti za izvajanja osveščevalnih aktivnosti v okviru tega ukrepa veliko.	Ciljna skupina ukrepa so znanstvene ali tehnične institucije, svetovalni sveti, ribiči ali organizacije ribičev ter nevladne organizacije v partnerstvu z organizacijami ribičev ali v partnerstvu z obalno akcijsko skupino (OAS). Povezanost med posameznimi ciljnim podskupinami je različna, verjetno je najmočnejša med znanstveno-raziskovalnimi institucijami in upravljavci zavarovanih območij, po informacijah z delovne skupine pa je relativno malo sodelovanja med ribiči in preostalimi. Ukrep lahko pripomore k povezovanju različnih deležnikov ter novim, skupnim načinom upravljanja in nadzora varovanih območij. Poleg tega lahko pripomore k krepitevi OAS in spremembi vloge ribičev, ki lahko dobijo dodatne, okoljevarstvene funkcije; tako lahko postane ribištvo zanimivejši in stabilnejši poklic.
	Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)	V Sloveniji je treba izvajanju tega ukrepa nameniti precejšnjo težo, saj sta konkurenčnost in ekonomski položaj ribištva zaskrbljujoča; ugotavljamo poslabševanje ključnih ekonomskih kazalnikov. S podporo naložbam v predelavo, trženje in neposredno prodajo lastnega ulova bi subjektom v slovenskem pomorskem ribištvu omogočili doseganje višje dodane vrednosti, pri čemer bi kazalo še posebej spodbujati kolektivne naložbe v okviru ribiških organizacij oziroma združenj. Možnosti za povečanje dodane vrednosti so precejšnje.	Ciljna skupina ukrepa so lastniki ribiških plovil (večinoma so tudi ribiči) in je zelo majhna. V Sloveniji so ekonomski trendi v tej ciljni skupini neugodni, s podporo investicijam za dodajanje vrednosti pa bi jih bilo možno zaustaviti. Učinek bo večji s spodbujanjem komplementarnosti z ukrepi za izboljšanje usposobljenosti, saj je doseganje višje dodane vrednosti povezano tudi s kompetencami nosilcev dejavnosti na vseh področjih (tehnološko, trženjsko, ekonomsko). Sodobno znanje in kompetence na področju tehnologije trženja in organizacije pa so v Sloveniji deficitarni.
	Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43)	V Sloveniji se v pretežni meri izvaja mali priobalni ribolov, plovil, večjih od 12 m je malo in količina neželenega ulova je relativno majhna (odvisno od tehnike ulova). Ureditve ribiških pristanišč v Kopru, Izoli in Piranu v prejšnjem programskem obdobju 2007–2013 so omogočile izpolnitev osnovnih pogojev za ribiče v vseh treh obalnih občinah, zato bo šlo le še za manjše investicije na različnih lokacijah in ureditev opreme. V Sloveniji je večina svežih rib takoj prodane, zato ni potrebe po ribiški borzi. Količine odpadkov in zavržkov so minimalne, zato se bodo izvajale investicije na tem področju, če se bodo za to pokazale potrebe. Ukrep je upravičen: ker gre za priobalni ribolov, je iztovor hiter, zato ga ureditev infrastrukture ne bo	Ciljna skupina so ribiči (predvsem poklicni) in je zelo majhna (dobrih 100 upravičencev) ter se še manjša, nosilci projektov pa so občine (lokalne skupnosti). Ukrep tega trenda ne more zaustaviti, saj je kakovost pristaniške infrastrukture zelo šibek dejavnik pri odločanju o izvajanju dejavnosti – drugi dejavniki (ribji stalež, stroški opreme in delovanja ...) veliko bolj vplivajo na odločanje o dejavnosti. Sodelovanje ciljne skupine pri oblikovanju koncepta ribiških pristanišč, ki jih kot nosilci projektov pripravljajo občine, naj bi zagotovili tako, da bi bila predstavitev projekta ribičem vključena

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
		bistveno pospešila, a bo ribičem dodatno olajšala iztovor in kakovostno shranjevanje. Zaradi preteklih investicij glede na obseg ribištva v Sloveniji pričakujemo, da se bo ukrep izvajal v manjšem obsegu – do te mere, da dopolni investicije iz preteklega programskega obdobja ter uredi ribiška pristanišča in infrastrukturo za iztovor še na manjših lokacijah.	med merila za pridobitev sredstev v okviru razpisne dokumentacije. Vprašanje je, ali bo to dovolj, da bodo rezultati čim bolj primerni za uporabnike, saj samo predstavitev za aktivno vključenost ni dovolj; predstavitev lahko prispeva k vključenosti ribičev le, če lahko podajo svoje pripombe in so te upoštevane, projekt pa nato smiselno prilagojen.
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	Inovacije (člen 47)	<p>Potrebe za ta ukrep so v Sloveniji velike. Sladkovodno akvakulturo v Sloveniji tvorijo (razen nekaj izjem) tradicionalni ekstenzivni sistemi, v veliki meri nastali z diverzifikacijo kmetijskih gospodarstev. Številni so zaradi sprememb življenjskega sloga na podeželju, demografskih sprememb in posledic ekonomske krize na meji prenehanja delovanja. Raziskovalne aktivnosti na področju akvakulture so skorajda zamrle. Vidni pa so tudi znaki pozitivnih sprememb, kot so razvijajoča se marikultura in ribogojnice z zaprtimi recirkulacijskimi sistemi (RAS). Na splošno je nujno potrebno podpreti inovacije in povečanje raznolikost vrst v akvakulturi, koordinirano pa je treba izvajati tudi ukrepe na področju prenosa znanja, saj je bilo to področje identificirano kot problematično. Mnoge inovacije bodo obenem lahko tudi koristne za okolje. Zaradi majhnosti raziskovalne sfere kaže spodbujati mednarodno znanstveno sodelovanje in skupne raziskovalne projekte ter predvsem aplikativne raziskave za iskanje rešitev za konkretne probleme deležnikov v akvakulturi. Ukrep se bo izrazil na dveh ravneh:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nadgradnja in večja učinkovitost obstoječih sistemov, da bodo potem donosnejši, prilagojeni na različna tveganja in ekonomsko privlačni; • razvoj zaprtih sistemov sladkovodne akvakulture, kar bo omogočilo naložbe v nove vrste z dokazanim tržnim potencialom. 	<p>Ukrep je usmerjen v javne ali zasebne znanstvene ali tehnične organizacije; v Sloveniji so to prvenstveno raziskovalne skupine različnih institucij. Ker so raziskovalne aktivnosti na področju akvakulture so v Sloveniji precej omejene in zaostajajo za vodilnimi institucijami na tem področju v drugih državah, je spodbujanje razvoja specifičnega tehnološkega in ekonomskega znanja nujno za spodbujanje inovativnosti in konkurenčnosti sektorja. V aktivnosti v okviru ukrepa se bodo verjetno vključili predvsem podjetnejši nosilci dejavnosti akvakulture, ki bodo pripravljene uvajati ali testirati podprte inovacije, zato bo pomembno, da se v okviru ukrepa podpre tudi obširno predstavitev rezultatov in koristi podprtih inovacij, izvedbo analiz tehnične in finančne izvedljivosti ter analiz stroškov in koristi.</p> <p>Pričakujemo, da se bosta vključevanje v ukrep in obseg inovacij med izvajanja OP Ribišstvo povečevala, saj se bo krepilo zaupanje in sodelovanje za uporabo inovacij. Za boljše izvajanje ukrepa je treba najprej okrečiti povezave med deležniki.</p>
	Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48 1. odst. (a),(b),(c),(d), (e), (f),(g),(h), (i),(j))	<p>V celoti gledano lahko ukrep spodbudi preskok akvakulture v Sloveniji iz pretežno dopolnilne dejavnosti (zlasti v sladkovodni akvakulturi) v privlačno in konkurenčno dejavnost, s čimer se bo izboljšalo ekonomsko stanje upravičencev. Izbor tega ukrepa je upravičen zaradi več razlogov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • omogočil bo izgradnjo novih in posodobitev ter povečanje ribogojnic in školjčičišč, s čimer se bo sektor okrepil in povečal proizvodnjo, ki še zdaleč ne zadošča povpraševanju. Ukrep lahko podpre tudi zaščito objektov akvakulture 	<p>Ciljna skupina tega ukrepa so podjetja, ki se ukvarjajo z akvakulturo (dobrih 200 ljudi); večinoma imajo majhno proizvodnjo in so ranljiva tako zaradi svoje majhnosti kot zaradi ranljivosti proizvodnje, naložbe pa bi lahko pripomogle k zmanjšanju takih tveganj. Povečan prihodek in povečana dodana vrednost lahko izboljšata dohodkovni položaj zaposlenih v akvakulturi in njihovih družinskih članov. Školjkarji predstavljajo eno od najhitreje rastočih podskupin sektorja, saj vlagajo v povečanje produktivnosti prostorsko omejenih</p>

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
		<p>pred plenilci v naravi (orade);</p> <ul style="list-style-type: none"> spodbudil bo posodobitev in uvedbo sodobnih tehnologij, ki jih v Sloveniji še ni, a znatno zmanjšajo vplive na okolje ter izboljšajo zdravje in dobro počutje živali, s tem pa tudi kakovost in dodano vrednost proizvodov; ukrep spodbuja diverzifikacijo proizvodnje akvakulture in gojenih vrst, tudi z dopolnilnimi dejavnostmi, s čimer bi lahko povečali varnost dohodkov. Akvakultura v Sloveniji je omejeno le na nekaj vrst (npr. brancin, postrv, krap, užitna klapavica), kar omejuje nabor produktov in tržno zastopanost sektorja. Diverzifikacija sistemov, npr. z uporabo zaprtih recirkulacijskih sistemov akvakulture, bi lahko omogočila varno proizvodnjo drugih avtohtonih, pa tudi tujerodnih vrst. Uvedba večtrofične akvakulture (še posebej s kombinacijo ribogojstva in školjkarstva ali pa z akvaponičnimi sistemi, večtrofično akvakulturo v toplovodnih ribogojnicah) lahko poveča raznovrstnost proizvodov in prostorsko produktivnost. 	<p>školjčišč. Pri sladkovodni akvakulturi bo ukrep pomagal zlasti manjšim ribogojcem, kjer lahko že razmeroma majhne naložbe prinesejo znatno povečanje produktivnosti in okoljske učinkovitosti. Večji in tehnično bolj usposobljeni ribogojci lahko ukrep izkoristijo za zahtevnejše naložbe. Za ta ukrep je pomembno tudi izobraževanje nosilcev dejavnosti akvakulture, saj nove tehnologije in gojene vrste ter diverzifikacija dejavnosti zahtevajo nove veščine in dodatno usposobljenost. Podpora za dopolnilno dejavnost mora biti povezana z osnovnim poslovanjem podjetja na področju akvakulture. Z diverzifikacijo bodo posredno pridobile tudi lokalne skupnosti. Dolgoročno lahko pričakujemo povezovanje s turistično ponudbo, verjetno tudi z delovanjem lokalnih akcijskih skupin.</p>
	Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50)	<p>Operativni program v analizi stanja izpostavlja številne značilnosti sektorja akvakulture, ki narekujejo potrebo po aktivni vključitvi države v razvoj človeških virov. Zlasti v sladkovodni akvakulturi lahko govorimo tudi o majhnosti, razpršenosti in nizki stopnji profesionalizacije, saj najpogosteje predstavlja zgolj dopolnilno dejavnost kmetijstvu ali drugi dejavnosti. Med priložnostmi je izpostavljeno zanimanje sektorja za izobraževanje, pridobivanje in širjenje tehnološkega razvoja, inovacij ter novega znanja in veščin. Možnih je več pristopov:</p> <ul style="list-style-type: none"> razvijanje usposobljenosti na ravni posameznikov in podjetij: razvoj tehničnih veščin in znanj za finančno upravljanje; razvoj mrež in mreženja: OP Ribišstvo 2014–2020 bo za nosilce dejavnosti akvakulture prinesel več priložnosti za prikaz investicij, tehnoloških in drugih inovacij oziroma sistemov ravnanja z okoljem (npr. z ukrepi iz členov 48 in 53), za njihov prikaz pa bo mreženje še toliko pomembnejše. 	<p>Ciljna skupina so posamezniki in gospodarski subjekti v Sloveniji, ki se ukvarjajo z akvakulturo. Zaradi dopolnilnega statusa številnih proizvodnih enot (zlasti v sladkovodnem ribogojstvu) je pomen panoge večji, kot ga zaznava podatek o zaposlenih v sektorju (310 leta 2012).</p> <p>Uvedba ukrepa je smotrna glede na številne izzive, s katerimi se sooča sektor akvakulture, in za povečano vključevanje podjetnejših posameznikov, zlasti mladih. Potrebe po izboljšanju znanj se pojavljajo tako na področju tehnologij kot tudi trženjskih ter upravljaljskih znanj in veščin. Ukrep ja smiseln tudi v segmentu mreženja, saj so izmenjave znanja in dobrih praks med deležniki, povezanost sektorja in sodelovanje šibki.</p>
	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo	<p>V Sloveniji je akvakultura dokaj majhen, slabo razvit sektor. Razmere v marikulturi so boljše in bolj urejene, saj je zaradi majhnosti slovenskega morja in omejenosti lokacij lažje določiti vse omejitve in pravila ravnanja. Proizvodnja školjk se je v</p>	<p>Ciljna skupina tega ukrepa so osebe javnega prava ali zasebni subjekti, ki jih za izvajanje pooblasti država – v primeru Slovenije torej Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter druge</p>

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
	(člen 51)	<p>zadnjih letih povečala, a je nadaljnja širitev te večinoma okolju prijazne dejavnosti dosegla meje prostora, določenega za školjčičišča v priobalnem pasu morja, kjer se križajo različni interesi in ureditve. Sladkovodna akvakultura pa je zelo razpršeno, kar je odraz spontanega razvoja na podlagi posameznih lokalnih pobud. Toplovodna akvakultura, ki ima ponekod dolgo tradicijo, je problematično zaradi dolgotrajnih postopkov za pridobivanje dovoljenj. Ukrep lahko pripomore tudi k povečanju razpoložljivih lokacij za sladkovodno akvakulturo, ki pa jih je treba oceniti tudi v luči načrtovanih sprememb v smeri k okolju prijaznejši akvakulturi (npr. manjša poraba vode in krme, povečana stopnja recirkulacije vode ...). Ukrep lahko ustrezno pripomore k izboljšanju stanja in predvsem načrtovanja razvoja akvakulture, saj bo v okviru ukrepa izdelana študija, ki bo določila območja, primerna za akvakulturo. V marikulturi bi priprava morskega prostorskega načrta za marikulturo koristila tako školjarjem kot ribogojcem, saj bi se s tem povečala območje izvajanja. Če bi priprava takega načrta vključevala tudi oceno nosilne sposobnosti, bi lahko postavili omejitve glede biomase ali ureditve gojišč, ki bi zagotovile trajnostno izvajanje marikulture.</p>	<p>institucije, pristojne za ribolov in akvakulturo, upravljanje voda, varstvo narave in energetska izraba obnovljivih virov. Usposobljenost teh institucij za vprašanja akvakulture je večinoma šibka, saj do sedaj ni bilo natančnejšega načrtovanja razvoja akvakulture ter usklajevanja različnih ciljev rabe vodotokov. V Sloveniji tudi v znanstveno-raziskovalni sferi ni obširnejšega znanja o akvakulturi (morda malo več o njenih vplivih na okolje, a precej manj o tehnoloških vidikih in pogojih za izvajanje), tako da bo v izvedbo tega ukrepa skoraj zagotovo treba vključiti institucije iz tujine, ki so nosilke primerne znanja. Končno korist od ukrepa bodo imeli vsi, ki se ukvarjajo z akvakulturo, saj bo olajšano načrtovanje in izvajanje novih investicij v akvakulturi. Končni koristniki so majhna ciljna skupina (nosilcev sladkovodne akvakulture je le okoli 100), a za zaposlene v akvakulturi in njihove družinske člane lahko ta ukrep prinese večjo gotovost glede možnosti razvoja njihove dejavnosti in izboljššan dohodkovni položaj.</p>
	Ekološka akvakultura (člen 53)	<p>V Sloveniji so trenutno le tri certificirane ekološke ribogojnice, verjetno jih je tako malo zaradi nizkega povpraševanja (zlasti zaradi še trajajoče gospodarske krize, ki vpliva na cenovno dostopnost, še posebej za proizvode z višjo dodano vrednostjo) in omejene tehnične usposobljenosti številnih nosilcev dejavnosti akvakulture za prehod na ekološko akvakulturo. Povpraševanje po ekoloških proizvodih se bo verjetno povečalo, ko se okrepi kupna moč, poleg tega je lahko ekološka akvakultura komercialno zanimiva zlasti za manjše nosilce dejavnosti z manj intenzivno proizvodnjo. Izbor tega ukrepa je upravičen, saj bo spodbudil posodobitev tehnologij v akvakulturi in uvedbo sodobnih tehnologij, ki jih v Sloveniji še ni, a znatno zmanjšajo vplive na okolje, s tem pa tudi kakovost proizvodov in njihovo dodano vrednost. Poleg tega bo ukrep omogočil potrošnikom večji izbor zdravih in okolju prijaznih lokalnih proizvodov akvakulture, v kombinaciji z drugimi ukrepi (npr. za diverzifikacijo) pa lahko spodbudi pridelavo in trženje proizvodov višje kakovosti ter z višjo dodano vrednostjo. Predvideno izvajanje ukrepa ne vključuje uvedbe sistema EMAS, kar je razumljivo, saj je akvakultura v Sloveniji zelo majhen sektor z nizko proizvodnjo, zato uvedba sistema za nosilce dejavnosti</p>	<p>Ciljna skupina tega ukrepa so podjetja in posamezniki, ki se ukvarjajo z akvakulturo. Ciljna skupina je zelo majhna (dobrih 100 zaposlenih predvsem v sladkovodni akvakulturi). Povpraševanje po proizvodih iz akvakulture narašča in ciljna skupina nima težav s prodajo svojih proizvodov, kar je lahko tudi ovira za vključitev v ukrep, saj je lahko glede na dokaj lahko prodajo vseh proizvodov povečanje prihodka zaradi ekološke akvakulture premalo privlačno v primerjavi z bremenom 5-letnih obveznosti ekološke akvakulture in z njim povezanih kontrol. Zaradi tega pričakujemo, da se bo v ukrep vključilo le manjše število ribogojcev. Pri morskem ribogojstvu lahko ekološka proizvodnja omogoči prepoznavnost in večjo dodano vrednost proizvodov pri soočanju z močno konkurenco iz italijanskih, grških in hrvaških ribogojnic. Pri sladkovodni akvakulturi se bodo v ukrep vključili predvsem manjši, nišni nosilci dejavnosti komercialnim ali etičnim interesom za dodajanje vrednosti z ekološko proizvodnjo.</p>

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
		akvakulture ni dovolj stroškovno učinkovita.	
	Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54)	V Sloveniji ni posebej določenih območij akvakulture, saj je akvakultura kot dejavnost majhna in razpršena. Območij Natura 2000 in drugih varovanih območij je veliko in številne ribogojnice in školjčičišča so v teh območjih; pride lahko do navzkrižij z varstvenimi cilji, a je akvakulturo možno načrtovati in izvajati na okoljsko odgovoren in sprejemljiv način tudi na občutljivih mestih, ob primerni izvedbi pa lahko z zmanjšanjem ribolovnega pritiska tudi pozitivno prispeva k ohranjanju biotske raznovrstnosti. Poleg tega so v Sloveniji prisotne določene kvalifikacijske vrste rib, ki jih je treba ohraniti tudi z ex-situ vzgojo in vlaganjem mladice. Izbor ukrepa je torej upravičen, saj bo podprl uskladitev dejavnosti akvakulture z varstvenimi cilji varovanih območij in podprl ohranjanje vrst s pomočjo ex-situ metod. Vsa območja za marikulturo se od širitve mreže Natura 2000 I. 2013 nahajajo v zavarovanih območjih ali območjih Natura 2000. Vpliv sladkovodne akvakulture je lahko velik zlasti pri starejših ribogojnicah, urejenih neposredno v strugah potokov. Ukrep lahko tudi pripomore k temu, da bosta obnova in širitev obstoječih ribogojnic usmerjeni v uskladitev z varstvenimi cilji različnih oblik varovanja narave, naravnih vrednot in krajine ter zagotovi, da bodo morebitne nove ribogojnice usklajene z ohranjanjem narave.	Ciljna skupina tega ukrepa so podjetja in posamezniki, ki se ukvarjajo z akvakulturo znotraj varovanih območij (Natura 2000 in zavarovana območja) in v drugih območjih, kjer je možnost za izboljšanje stanja okolja in ohranjanja biotske raznovrstnosti. Ciljna skupina je dokaj stabilna, težavo imajo predvsem nosilci toplovodne sladkovodne akvakulture, saj zaradi dolgotrajnih postopkov nimajo vseh potrebnih dovoljenj. Ciljna skupina se je ukvarjala z ohranjanjem narave predvsem v okviru omejitev dovoljenj za opravljanje dejavnosti, zaradi česar marsikdaj ni naklonjena naravovarstvenim ukrepom in omejitvam, zlasti v primeru izpada dohodka zaradi plenjenja zavarovanih vrst ptic (npr. kormorani). Drugo ciljno skupino predstavljajo institucije, odgovorne za ohranjanje narave in biotske raznovrstnosti (Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Zavod RS za varstvo narave ...). Te morajo zagotavljati ohranjanje narave, a imajo omejene možnosti, vplivajo lahko predvsem prek pogojev za izvedbo investicij in dejavnosti ter prek pilotnih projektov.
	Javno zdravje (člen 55)	Ukrep je smiseln, saj se v slovenskem morju občasno pojavljajo toksini zaradi širjenja planktona, ki jih proizvaja ali vsebuje, kar lahko močno prizadane ekonomsko moč školjkarjev.	Ciljna skupina so gojitelji školjk; gre za zelo majhno skupino, ki je obenem zelo ranljiva in občutljiva na vse omejitve in nihanja proizvodnje.
3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	Nadzor v ribištvu (člen 76)	Ukrep bo omogočil izboljšano opremljenost in usposobljenost za nadzor v ribištvu, kar bo izboljšalo izvajanje skupne ribiške politike.	Ciljna skupina so institucije, pristojne za nadzor v ribištvu, ki jim bodo nakup ustrezne opreme in usposabljanja olajšali delo in uporabo podatkov.
	Zbiranje podatkov (člen 77)	Ukrep bo zagotovil podlago za nadaljnje zagotavljanje podatkov o ribištvu, za nadaljevanje časovnih vrst, za izvajanje mednarodnih obveznosti Slovenije z vidika zbiranja podatkov in sodelovanja na regionalni in mednarodni ravni. Ukrep bo pripomogel k lažjemu načrtovanju upravljanja z morskimi viri in poznavanje tako ribjih staležev kot ribolova in njegovih vplivov. Analiza stanja in analiza SWOT sta pokazali, da je poznavanje morskega okolja omejeno, raziskav ribjih staležev in vplivov ribištva pa majhno.	Ciljna skupina so različne znanstvene in raziskovalne institucije ter ministrstva in druge državne institucije, pristojne za upravljanje in varstvo priobalnega morja.
4. Povečanje	Ukrepi za CLLD	Ureditev SRP za obdobje 2014–2020 predvideva okrepitev aktivnosti, vezanih na	Ciljna skupina so posamezniki in gospodarski subjekti, ki se

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	(členi 60-64)	podporo lokalnim razvojnim strategijam; pristop se teritorialno in vsebinsko širi še na območja in vsebine, povezane z akvakulturo. Pravni okvir prvič omogoča tudi povezovanje aktivnosti različnih strukturnih skladov znotraj ene lokalne razvojne strategije (t. i. CLLD), ki naj bi v prihodnjih letih prispeval k spodbujanju razvoja ribištva in akvakulture ter podeželskih območij ob celovitem upoštevanju potreb po notranjem razvoju v več sektorjih. V Sloveniji je bila v preteklem programskem obdobju v okviru Evropskega sklada za ribištvo ustanovljena obalna akcijska skupina (OAS), ki je v skladu s področno zakonodajo delovala kot tripartitno javno-zasebno partnerstvo. V prihajajočem programskem obdobju se bo CLLD izvajal s sodelovanjem treh skladov ESI, kar daje članom dosedanje OAS možnost, da se povežejo za sodelovanje s širšim naborom partnerjev v novo akcijsko skupino in oblikujejo projekte, s katerimi lahko izkoristijo tudi sredstva PRP 2014-2020 in OP EKP 2014-2020.	ukvarjajo z ribištvom, v širšem smislu pa tudi celotne obalne skupnosti oziroma lokalne skupnosti, ki med svoje razvojne prioritete vključujejo tudi akvakulturo in z njo povezane dejavnosti. Prve pozitivne izkušnje z OAS so na obalnem območju dvignile pričakovanja in ambicije, administrativna usposobitev OAS pa zagotavlja nemoteno nadaljevanje tovrstnih aktivnosti. Pred večjo oviro so LAS v notranjosti države, saj se deležniki doslej niso pogosto vključevali v LAS, tako da je bojazen o obojestranskem pomanjkanju pripravljenosti za sodelovanje upravičena. Zaradi razdrobljenosti sektorja bi bilo treba izrazito okrepiti aktivnosti animacije o možnostih vključevanja partnerjev in vsebin s področja akvakulture v razvojne strategije LAS.
5. Pospeševanje trženja in predelave	Pomoč za skladiščenje (člen 67)	Ukrep je namenjen podpori skupinam proizvajalcev za skladiščenje njihovih proizvodov. V Sloveniji ni skupin proizvajalcev na področju ribištva in akvakulture oziroma predelave njihovih proizvodov, vendar lahko pride do njihovega oblikovanja in se bodo v ukrep vključile proti koncu programskega obdobja. Dolgoročno lahko ukrep prispeva k večji stabilnosti oskrbe s proizvodi, večji stabilnosti dejavnosti in zmanjšanju poslovnega tveganja zaradi nihanj na trgu.	Trenutno je ukrep v Sloveniji brez ciljne skupine, saj ni skupin proizvajalcev, vendar lahko posredno pripomore k njihovemu oblikovanju. Ukrep se lahko izvaja le do leta 2018, zato bo podporo mogoče dodeliti le, če se do leta 2018 ustanovi kakšna skupina proizvajalcev.
	Ukrepi za trženje (člen 68)	Slovenija sodi med države z zelo nizko porabo rib na prebivalca, zato je smotrnost intenziviranja trženjskih aktivnosti nujna. Vzpostaviti je treba celovit spekter aktivnosti trženja in izobraževanja, vključno z raziskavami, ki bodo pripomogle k boljšem poznavanju potrošniških navad glede porabe rib v RS ter možnostih prodaje novih proizvodov (komplementarnost z ukrepom 'Inovativnost'). Precejšnja pozornost EU namenja tudi promociji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, ki so proizvedeni v skladu s pravili o shemah kakovosti kmetijskih proizvodov in živil (<i>Uredba (EU) št. 1151/2012</i>). Slovenija tovrstnih proizvodov v skupini '1.7 Sveže ribe, mehkužci in raki ter iz njih pridobljeni proizvodi' še nima, prav tako pa ni zaznanih aktivnosti, da bi v bližnji prihodnosti do takšne registracije tudi prišlo. V okviru ukrepa je torej možno spodbuditi ustanavljanje organizacij(e) proizvajalcev, uvajanje shem kakovosti ter promocijo ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture.	Ciljna skupina tega ukrepa so ribiči in nosilci dejavnosti akvakulture. V Sloveniji še ni organizacije proizvajalcev, združenja organizacij proizvajalcev ali medpanožne organizacije na področju ribištva v Sloveniji, a je možno podpreti njeno ustanovitev, seveda če je interes za to. Med podskupinami deležnikov je precejšnja razlika v proaktivnosti in interesu po povezovanju. Šibek je predvsem sektor sladkovodne akvakulture, ki nima vzpostavljenih zadovoljivih struktur povezovanja, kar bo tudi eden od glavnih izzivov pri vključevanju v aktivnosti CLLD. Tržne raziskave in promocijske aktivnosti v okviru tega ukrepa bodo ciljni skupini koristile pri prodaji in načrtovanju trženja svojih proizvodov. Usposobljenost ciljne skupine za sodelovanje v ukrepih za trženje je na področju ribolova in marikulture zadovoljiva, medtem ko je sektor sladkovodne

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
			akvakulture občutno slabše usposobljen.
	Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)	Potrebe po naložbah v predelavo ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture so zmerne, saj obstoječe kapacitete zadovoljujejo potrebe ob trenutnem surovinskem proizvodnem potencialu. Upoštevati pa je treba tudi možnost predelave uvoženih proizvodov. Zagotovo so možne izboljšave energetske učinkovitosti in vpliva na okolje, v kar kaže usmeriti delovanje ukrepa. Prav tako je smiselno spodbujati podporo kolektivnih naložb, kar bi zagotovilo večjo izkoriščenost kapacitet in pocenilo relativne stroške. Predelava stranskih proizvodov je v Sloveniji zaradi majhnega obsega sektorja in majhnih količin manj relevantna. Na podlagi analize stanja lahko ugotovimo, da so potrebe po investicijah v predelavo nekoliko večje v sektorju sladkovodne akvakulture. Predvsem se je smiselno usmeriti v podporo naložbam, ki bodo prispevale k energetski varčnosti in zmanjšanju vplivov na okolje, zagotovo pa velike možnosti obeta komplementarno izvajanje z ukrepom 'Inovacije', kar bo omogočilo uvajanje novih oziroma izboljšanih proizvodov ali proizvodnih postopkov. Prav tako pa je treba uskladiti aktivnosti v sklopu ukrepov usposabljanja nosilcev dejavnosti na področju tehnoloških znanj.	V Sloveniji so aktivnosti tega ukrepa usmerjene na gospodarske subjekte, registrirane v dejavnostih Predelava in konzerviranje rib, rakov in mehkužcev (5 podjetij v letu 2013), Ribištvo in gojenje vodnih organizmov (99 subjektov v letu 2013) in ribiče s statusom zaposlenih oziroma samozaposleni (113 v letu 2012). Upravičena so ustrezno registrirana podjetja in ribogojci, ki imajo zraven še svoj predelovalni obrat. Ekonomski trendi so v zadnjih letih izrazito neugodni, kar ogroža nadaljnji obstoj panoge v sedanjem obsegu. Stanje na področju tehnologije je v večini obstoječih obratov vzdržno, pa vendar so lahko naložbe v posodobitev pomembna spodbuda k povečanju konkurenčnosti in proizvodnega potenciala. V sektorju sladkovodne akvakulture je trenutno povezovanje deležnikov majhno, zato bo možnost skupnega vlaganja v kolektivne naložbe odvisna od krepitev povezovanja, kar je možno spodbuditi tudi z drugimi ukrepi, npr. s podpiranjem ustanavljanja organizacije proizvajalcev in skupnega trženja.
6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike	Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a))	Nova »Strategija Evropske unije za pomorsko varnost« podpira združevanje podatkov na ravni EU ter možnost dostopa podatkov iz različnih virov (civilni, vojaški, okoljski, ribiški...), da bi tako izboljšali pomorsko varnost in upravljanje dejavnosti na morju. Strategija predvideva vzpostavitev skupnega okolja za izmenjavo informacij (Common Information Sharing Environment - CISE) na ravni EU. Slovenija se bo kot država članica morala vključiti v vzpostavitev CISE in aktivnosti za izboljšanje prometne varnosti, zato je najbolje, da čim prej pristopi k pregledu in poenotenju zbiranja in izmenjave podatkov o morskem okolju in pomorski varnosti, saj v Sloveniji še ni enotnega sistema ali enotnega pregleda nad podatki, pomembnimi za pomorski nadzor in pomorsko varnost.	Ciljna skupina so: <ul style="list-style-type: none"> • institucije, pristojne za upravljanje z morjem in izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji, • znanstvene institucije, ki opravljajo monitoring in raziskave morja.
	Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov	Različne rabe morja se v Sloveniji še vedno vodijo sektorsko, država še nima celovite strategije glede upravljanja z morjem. Slovenija se mora še bolj aktivno kot do sedaj vključiti v ustrezne regijske iniciative kot je npr. Jadransko-jonska pobuda. Kot izhaja med drugim iz t. i. Izjave iz Limassola, je sodelovanje znotraj posameznega 'bazena' oziroma zaprtega in polzaprtega morja, temeljni kamen za	Ciljna skupina so: <ul style="list-style-type: none"> • institucije, pristojne za upravljanje z morjem in izvajanje Okvirne direktive o morski strategiji, • upravljalci zavarovanih območij in institucije, pristojne za

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Logika ukrepanja	
		Kontekst ukrepa	Ciljne skupine ukrepa
	(člen 80, 1. odstavek (b)) Izboljšanje znanja o stanju morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c))	implementacijo evropske pomorske politike; v slovenskem primeru k temu sili tudi omejena dolžina in geografska omejenost slovenske obale v Severnem Jadranu. Predvideni ukrep je torej smiseln, saj bo prispeval k ohranitvi in trajnostnemu upravljanju Severnega Jadrana. Pomembno vlogo bi lahko odigral tudi proces nacionalnega in čezmejnega procesa pomorskega prostorskega načrtovanja (MSP) ter celostnega upravljanja obalnih območij (ICZM), h kateremu Slovenijo zavezujejo mednarodne konvencije (npr. Protokol k Barcelonski konvenciji) in obstoječi oziroma načrtovani pravni akti EU na področju pomorskega prostorskega načrtovanja. Možnosti za doseganje ciljev ukrepa bi bile večje, če bi bile vse odločitve v zvezi z rabo morja sprejete na enem mestu.	<p>upravljanje Natura območij,</p> <ul style="list-style-type: none"> • znanstvene institucije, ki opravljajo monitoring in raziskave morja, • ribiči in nosilci dejavnosti akvakulture. <p>Ciljne skupine so raznovrstne, raven usposobljenosti je različna. Dejavnost ribištva upada, vsakodnevna prisotnost ribičev in nosilcev dejavnosti akvakulture pa je lahko pomemben vzvod ohranjanja narave in upravljanja z morjem, zato je to ciljno skupino smiselno vključevati v podprte aktivnosti ter v okviru drugih ukrepov izboljšati njeno povezanost, opremljenost in usposobljenost.</p>

2.4 Predlagane oblike podpore

Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo v členu 66 določa, da se podpora lahko dodeli v obliki nepovratnih sredstev, nagrad, vračljive podpore in finančnih instrumentov ali kombinacije naštetih oblik.

OP ESFR 2014–2020 opredeljuje dodelitev podpor izključno v obliki nepovratnih sredstev. Nagrade niso primerna oblika za izbrane ukrepe, zato tudi niso bile upoštevane. Vračljive podpore in finančni instrumenti so oblike, ki bi bile izvedljive, vendar za OP ESFR 2014–2020 niso primerne. Za to je več razlogov.

Ciljne skupine v obeh sektorjih – v ribištvu in v akvakulturi – so dokaj šibke: v sektorju ribištva in akvakulture gre pretežno za posameznike in nekaj mikro- oziroma malih podjetij ter gre zlasti v primeru sladkovodne akvakulture pogosto za dopolnilno dejavnost, običajno ob kmetijski dejavnosti. Upravičenci težko zberejo dovolj sredstev za investicije, poleg tega povečanje obsega in s tem povezan prehod iz dopolnilne v glavno dejavnost predstavlja tveganje, s katerim se z lastnim kapitalom večina ne upa ali ne uspe spopasti. V sektorju predelave prevladujejo podjetja; večinoma gre za mikropodjetja, nekaj pa je tudi malih in srednje velikih podjetij. Večina se jih spopada s posledicami gospodarske krize, zato so večje investicije na stranskem tiru. Praktično vsi upravičenci se spopadajo z velikimi težavami pri zagotavljanju kreditne sposobnosti in pri pridobivanju bančnih posojil. Podjetja so premajhna in imajo premajhno vlogo v gospodarstvu, da bi bila prejemniki državnih pomoči.

Zaradi vsega navedenega bi bili za ciljne skupine ukrepi OP ESFR 2014–2020 v primeru uporabe finančnih instrumentov zelo neprivlačni, tako da lahko ocenimo, da bi bilo število vključenih upravičencev zelo majhno. Poleg tega so ciljne skupine, zlasti posamezniki, šibko usposobljene in ekonomsko šibke, zato bi bilo tveganje pri uporabi finančnih instrumentov ali vračljive podpore precejšnje. Nepovratna sredstva bodo v sedanjosti (še vedno) težki gospodarski situaciji omogočila pomembno spodbudo za znaten napredek dejavnosti akvakulture in ribištva, tako po obsegu kot kakovostno glede uporabe sodobnih, okolju prijaznih tehnologij. Zahtevani lastni delež vložka pa bo zagotovil, da se bodo v ukrepe vključili tisti upravičenci, ki imajo dolgoročneje načrte in ki so dovolj ekonomsko močni, da bo tveganje neuspeha dovolj majhno in da bodo porabljena sredstva tudi prinesla rezultate.

Poleg tega bi bila vzpostavitev finančnih instrumentov z vsemi potrebnimi strukturami in mehanizmi stroškovno neučinkovita. Ciljne skupine OP ESFR 2014–2020 so namreč zelo majhne – skupaj lahko naštejemo dobrih 300 posameznikov in podjetij, ki so dejansko aktivni in od katerih se lahko pričakuje vključitev v posamezne ukrepe. Optimistična ocena je, da bi se v ukrepe OP ESFR 2014–2020 vključilo okoli 150 upravičencev, to pa je premajhno število, da bi upravičilo vzpostavitev posebnih finančnih instrumentov.

V OP ESFR 2014–2020 je bila podana kratka obrazložitev, zakaj ne bodo uporabljeni finančni instrumenti – kot ključni razlog je navedena stroškovna učinkovitost. Ocenjujemo, da je odločitev glede na velikost programa in značilnosti ciljnih skupin utemeljena in je zato predlagana oblika podpore ustrezna. Uvajanje sistema finančnih instrumentov za OP ESFR 2014–2020 bi bilo dejansko stroškovno neučinkovito, zelo verjetno pa zaradi usklajevanja več institucij tudi zamudno. Prvotna obrazložitev je bila zelo kratka, zato smo poudarili, da jo je treba dopolniti s podrobnejšo razlago, zakaj bi bila uporaba finančnih instrumentov v kontekstu OP ESFR 2014–2020 neučinkovita (npr. zaradi zelo majhne ciljne skupine, zaradi vložka dela oziroma FTE, ki jih vzpostavitev in vodenje finančnih instrumentov zahteva, zaradi kapacitet ciljne skupine ...). Pripomba je bila upoštevana.

2.5 Pričakovani prispevek ukrepov, izbranih za doseg ciljev

Pričakovani prispevek izbranih ukrepov k doseganju ciljev je prikazan v spodnji preglednici.

Preglednica 9: Pričakovani prispevek izbranih ukrepov OP ESPR 2014–2020 k doseganju ciljev

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Tematski cilj*	Prispevek ukrepov k doseganju ciljev
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	Zdravje in varnost na krovu (člen 32)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno s flotami za mali priobalni ribolov, ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev'. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU majhen, a je ukrep lahko eden od pomembnih dejavnikov odločanja za opravljanje ribištva kot poklica, in zato zelo pomemben za ohranitev ribištva v Sloveniji.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno s flotami za mali priobalni ribolov, ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev'. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU majhen, saj je zanj upravičena le slaba tretjina ribičev (tisti, ki lovijo pelagične vrste rib, katerih staleži so ogroženi), a je za to ciljno skupino velik in je lahko eden od pomembnih dejavnikov ohranjanja ribiškega sektorja ob hkratnem ohranjanju bioloških virov, na katerih temelji ribištvo kot dejavnost.
	Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem neželenemu ulovu in njegovim čim večjim zmanjšanjem'. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 na ravni EU bo predvsem posreden, a velik, saj bo zagotovil podlago za izvajanje drugih ukrepov, od ukrepov za spodbujanje konkurenčnosti ribištva do ukrepov za ohranjanje morskih ekosistemov.
	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i))	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'varstvo in obnova vodne biotske raznovrstnosti in ekosistemov'. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU velik, saj bo ukrep pripomogel k učinkovitemu in verjetno tudi bolj usklajenemu upravljanju varovanih območij v slovenskem morju, ki je bilo do sedaj omejeno na posamezne akcije in aktivnosti.

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Tematski cilj*	Prispevek ukrepov k doseganju ciljev
	Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno z malim priobalnim ladjevjem'. Ukrep je v osnovi oblikovan tako, da bo njegov prispevek k doseganju ciljev velik. Za uspeh pa je treba spodbujati sinergijo s komplementarnimi ukrepi OP.
	Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja ribiških podjetij, vključno s flotami za mali priobalni ribolov, ter izboljšanje varnostnih in delovnih pogojev'. Posredno bo prispeval tudi k doseganju posebnega cilja 'zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem neželenemu ulovu in njegovim čim večjim zmanjšanjem', saj bo olajšal izvajanje obveznosti iztovora vsega ulova, kar bo zlasti pomembno v drugem delu te finančne perspektive, ko bo obveznost iztovora vstopila v veljavo za vse več staležev tudi v Severnem Jadranu. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU majhen, saj je povečanje konkurenčnosti v slovenskih razmerah lažje doseči z drugimi ukrepi, npr. na področju trženja. Vendar je ukrep strateško pomemben za konkurenčnost ribištva in njegovo ohranitev v Sloveniji. Zato bo njegov prispevek k posebnemu cilju velik.
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	Inovacije (člen 47)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'podpiranje krepitve tehnološkega razvoja, inovacij in prenosa znanja', posredno pa tudi k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja podjetij, ki se ukvarjajo z akvakulturo, vključno z izboljšanjem varnostnih in delovnih pogojev, zlasti za MSP'. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU majhen, a bodo pričakovani učinki na ravni celotnega akvakulturnega sektorja v Sloveniji veliki, še posebej če bo v okviru OP in drugih komplementarnih politik poskrbljeno za spodbujanje sinergij. Še zlasti je treba posebno pozornost posvetiti aktivnostim prenosa znanja, torej vzpostaviti 'mehke infrastrukture' za dvosmerno komunikacijo med generatorji in uporabniki specifičnih znanj. Prav tako pa je treba zagotoviti vsebinsko uravnoteženost pri podpori raziskovalnih aktivnosti, pri čemer ne smejo izostati znanja s področja organizacije proizvodnje, trženja in ekonomike.
	Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (e), (f),(g),(h), (i),(j))	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja podjetij, ki se ukvarjajo z akvakulturo, vključno z izboljšanjem varnostnih in delovnih pogojev, zlasti za MSP'. Ukrep bo zagotovil povečanje učinkovite rabe energije in virov (zmanjšan odvzem vode, povečan izkoristek krme in podobno) ter spodbujanje konkurenčne akvakulture z zmanjšanjem proizvodnih stroškov in zmanjšanjem tveganj. Prispevek k tematskim ciljem Strategije EU 2020 bo na ravni EU majhen; zaradi majhnosti sektorja lahko govorimo samo o učinkih na ravni sektorja akvakulture, prispevek k posebnim ciljem bo velik za sektor in pomemben za razvoj sektorja v Sloveniji. Pričakovani učinki na ravni sektorja so pozitivni, še posebej če bo v okviru OP poskrbljeno za sinergijo z vsebinsko dopolnjujočimi ukrepi, kot so prehod na ekološko akvakulturo, zagotavljanje

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Tematski cilj*	Prispevek ukrepov k doseganju ciljev
			okoljskih storitev in realizacija lokalnih razvojnih strategij.
	Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50)	(8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile (vključujoča rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju ' razvoj strokovnih usposabljanj, novih strokovnih veščin in vseživljenjskega učenja'. Ukrep se osredotoča na specifične potrebe znanja in veščin za specifično skupino uporabnikov, zato bo njegov prispevek k ciljem velik. Ukrep bo omogočil spodbujanje konkurenčne akvakulture z učinkovitejšimi praksami in zmanjšanimi stopnjami tveganja ter okrepitev proizvajalcev in izboljšanje koordinacije vzdolž oskrbne verige z mreženjem ter izboljšanim povezovanjem med zasebnim in javnim sektorjem.
	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'varstvo in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti ter krepitev ekosistemov, povezanih z akvakulturo, in spodbujanje akvakulture, gospodarne z viri'. Prispevek k ciljem bo majhen, a velik za sam sektor akvakulture in pomemben za njen trajnostni razvoj. Ukrep bo pripomogel tudi k: <ul style="list-style-type: none"> • spodbujanju trajnostne akvakulture z boljšim razumevanjem nosilne sposobnosti in omejitev za izvajanje, • razvoju in izvajanju celostnega pomorskega prostorskega načrtovanja. Cilje bi lahko dosegli tudi s sprotnim ukrepanjem na ravni posameznih obstoječih in načrtovanih ribogojnic in ribnikov – podobno, kot je bilo umeščanje in gospodarjenje z vodami za akvakulturo izvajano do sedaj, a pičel uspeh kaže, da tak 'razpršen' pristop ni učinkovit.
	Ekološka akvakultura (člen 53)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju ' varstvo in ohranjanje vodne biotske raznovrstnosti ter krepitev ekosistemov, povezanih z akvakulturo, in spodbujanje akvakulture, gospodarne z viri'. Zaradi majhnosti sektorja in pričakovano majhnega obsega izvajanja ukrepa bo prispevek k ciljem majhen. Pričakovani učinki na ravni sektorja so pozitivni, še posebej če bo v okviru OP poskrbljeno za sinergijo z vsebinsko dopolnjujočimi ukrepi, kot so zagotavljanje okoljskih storitev, realizacija lokalnih razvojnih strategij, predelava proizvodov iz akvakulture in ukrepi za trženje.
	Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'spodbujanje akvakulture z visoko ravno varstva okolja, zdravja in dobrega počutja živali ter javnega zdravja in varnosti'. Zaradi majhnosti sektorja in specifičnosti tematike ohranjanja narave lahko ocenimo, da bo prispevek k ciljem znotraj sektorja velik, še posebej če bo v okviru OP poskrbljeno za sodelovanje med obema ciljnim skupinama, promocijo vključevanja v ukrep in njegovih rezultatov.
Javno zdravje (člen 55)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju ' povečanje konkurenčnosti in sposobnosti preživetja podjetij, ki se ukvarjajo z akvakulturo, vključno z izboljšanjem varnostnih in delovnih pogojev, zlasti za MSP'. Prispevek k ciljem bo na ravni akvakulture majhen, saj se nanaša na majhno ciljno skupino, v sektorju marikulture pa bo velik, saj bo pomembno pripomogel k ekonomski stabilnosti in preživetju podjetij.	

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Tematski cilj*	Prispevek ukrepov k doseganju ciljev
		ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	
3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	Nadzor v ribištvu (člen 76)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'podpiranje spremljanja, nadzora in izvrševanja, izboljšanje institucionalnih zmogljivosti ter učinkovita javna uprava brez povečanega upravnega bremena'. Prispevek k ciljem bo velik, saj bo omogočil učinkovito izvajanje skupne ribiške politike na ravni celotnega ribiškega sektorja.
	Zbiranje podatkov (člen 77)	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'izpopolnitev in pridobivanje znanstvenih spoznanj ter izboljšanje zbiranja in upravljanja podatkov'. Prispevek k ciljem bo velik, ker bo ukrep s podatki zagotovil podlago za nadaljnje načrtovanje in usmerjanje razvoja ribištva, ohranjanje kontinuitete časovnih vrst in pridobivanje novih (spo)znanj.
4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	Ukrepi za CLLD (členi 60-64)	(8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile (vključujoča rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'spodbujanje gospodarske rasti, socialne vključenosti, ustvarjanja novih delovnih mest ter podpiranja zaposljivosti in mobilnosti delovne sile v obalnih in celinskih skupnostih, ki so odvisne od ribištva in akvakulture, vključno z diverzifikacijo dejavnosti v ribištvu in drugih sektorjih pomorskega gospodarstva'. CLLD spodbuja specifičen pristop k razvoju lokalnih skupnosti, in sicer z aktivacijo endogenih razvojnih potencialov ter s partnerskim odločanjem o vsebini in obsegu financiranja razvojnih aktivnosti. Razvoj obalnih lokalnih skupnosti in vključevanje akvakulture v razvojne strategije 'celinskih' lokalnih skupnosti bi lahko dosegli tudi na druge, bolj 'dirigirane' načine. Vendar se z njimi lokalna skupnost ne bi mogla poistovetiti v tolikšni meri, posredni učinki v smislu krepitve socialnega kapitala bi izostali. Ocenjujemo, da bo prispevek k doseganju ciljev velik na obalnem območju, v drugih lokalnih skupnostih pa bo majhen, a pomeni pomemben korak h krepitvi dejavnosti. Učinke aktivnosti, v katerih lokalne akcijske skupine realizirajo svoje razvojne zamisli, delimo na neposredne in posredne. Neposredni učinki v smislu izboljšanja gospodarske uspešnosti gospodarskih subjektov s področja ribištva in akvakulture so značilni za aktivnosti s področja predelave, trženja, gostinske ponudbe, promocije lastnih proizvodov ipd. Vsaj toliko, na dolgi rok pa kvečjemu bolj, so pomembni posredni učinki sodelovanja med partnerji na lokalni ravni. Krepijo se medsebojno razumevanje, vzajemnost in zaupanje. Gre torej za krepitev socialnega kapitala, ki ključno prispeva k trajnemu izboljšanju blaginje lokalnih skupnosti.
5. Pospeševanje trženja in predelave	Pomoč za skladiščenje (člen 67)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'izboljšanje tržne ureditve za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture'. Prispevek ukrepa k doseganju ciljev bo majhen, saj zaenkrat še ni nobenega upravičenca (skupin proizvajalcev) za ta ukrep in bo do njegovega izvajanja prišlo z zamikom. Ukrep lahko posredno spodbudi nastajanje skupin proizvajalcev, če bi se ti povezali, da bi lažje prišli do sofinanciranja ureditve skladiščenja.

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESFR 2014–2020	Tematski cilj*	Prispevek ukrepov k doseganju ciljev
	Ukrepi za trženje (člen 68)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'izboljšanje tržne ureditve za ribiške proizvode in proizvode iz akvakulture'. Pričakovani vpliv na ravni sektorja bo velik, vendar bo treba posebno pozornost posvetiti sektorju sladkovodne akvakulture pri spodbujanju povezovanja in organiziranosti.
	Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)	(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESFR) (pametna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'spodbujanje naložb v sektorja predelave in trženja'. Prispevek k doseganju ciljev bo velik zlasti na področju tehnološke posodobitve, treba pa je skrbeti za usklajenost in sinergijo z drugimi ukrepi znotraj OP ESFR 2014–2020 ('Inovacije', 'Diverzifikacija', 'Dodajanje vrednosti').
6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike	Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a))	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k posebnemu cilju 'razvoj in izvajanje celostne pomorske politike'. Prispevek k doseganju ciljev bo majhen, a zelo pomemben, saj gre za enega prvih korakov k vzpostavitvi enotnega sistema za zbiranje in izmenjavo podatkov. Srednjeročno in dolgoročno lahko pričakujemo znatno olajšanje izvajanja celostne pomorske politike in opravljanja pomorskega nadzora ter pomorskih dejavnosti v slovenskem morju.
	Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov (člen 80, 1. odstavek (b))	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k pospeševanju izvajanja celostne pomorske politike, zagotovo pa bo posredno prispeval tudi k drugim prednostnim nalogam, npr. k spodbujanju okoljsko trajnostnega, učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva in akvakulture ter k izvajanju skupne ribiške politike. Prispevek k ciljem bo pomemben, saj je sofinanciranje projektov – dejavnosti s strani EU – tudi zaradi majhnega pomorskega in ribiškega sektorja, ključnega pomena.
	Izboljšanje znanja o stanju morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c))	(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov (trajnostna rast)	Ukrep bo prispeval k pospeševanju izvajanja celostne pomorske politike, zagotovo pa bo posredno prispeval tudi k drugim prednostnim nalogam, npr. k spodbujanju okoljsko trajnostnega, učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva in akvakulture ter k izvajanju skupne ribiške politike. Prispevek k ciljem bo pomemben, saj je znanje o stanju morskega okolja zaradi specifičnih značilnosti slovenskega morja in celotnega severnega jadrana ključnega pomena.

*Tematski cilj Strategije EU 2020.

2.6 Usklajenost proračunske dodelitve s cilji

Preglednica 10: Finančni načrt OP ESPR 2014–2020: prispevek ESPR in stopnja sofinanciranja za prednostne naloge Unije, tehnično pomoč in drugo podporo (EUR)

Prednostna naloga Unije	Ukrep v okviru prednostne naloge Unije	Celotna podpora			Glavna dodelitev (celota brez rezerve za uspešnost)		Rezerva za uspešnost		Znesek rezerve za uspešnost kot sorazmerni delež celotne podpore Unije $h = f/a * 100$
		Prispevek ESPR (vklj. rezerva za uspešnost)	Nacionalni prispevek (vklj. rezerva za uspešn.)	Stopnja sofinanciranja ESPR $c = a/(a + b) * 100$	Stopnja sofinanciranja ESPR	Nacionalni prispevek	Rezerva za uspešnost ESPR	Nacionalni prispevek	
		a	b		d = a – f	e = b – g	f	g = b * (f/a)	
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)								
	Trajno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 34)	100.000,00	100.000,00	50 %	94.500,00	94.500,00	5.500,00	5.500,00	5,50 %
	Energetska učinkovitost in ublažitev podnebnih sprememb (drugi odstavek člena 41)								
	Finančna dodelitev za druge ukrepe prednostne naloge unije 1 (5 ukrepov)	2.900.000,00	966.667,00	75 %	2.740.500,00	913.500,00	159.500,00	53.167,00	
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture (7 ukrepov)		6.000.000,00	2.000.000,00	75 %	5.580.000,00	1.860.000,00	420.000,00	140.000,00	7,00 %
3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	Izboljšanje in podajanja znanstvenih mnenj ter zbiranja in upravljanja podatkov (četrti odstavek člena 13)	2.343.474,00	585.869,00	80 %	2.179.431,00	544.858,00	164.043,00	41.011,00	7,00 %
	Podpora spremljanju, nadzoru in izvrševanju, krepitev institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave brez povečanja upravnega bremena (točke a do d drugega odstavka člena 76)	1.422.834,00	158.093,00	90 %	1.323.236,00	147.027,00	99.598,00	11.066,00	
	Podpora spremljanju nadzoru in izvrševanju, krepitev institucionalnih zmogljivosti in učinkovitosti javne uprave brez povečanja upravnega bremena (točka e drugega odstavka člena 76)	500.000,00	214.286,00	70 %	465.000,00	199.286,00	35.000,00	15.000,00	
4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)		5.000.000,00	1.666.667,00	75 %	4.675.000,00	1.558.334,00	325.000,00	108.333,00	6,50 %
5. Pospeševanje trženja in predelave	Pomoč za skladiščenje (člen 70); (šesti odstavek člena 13)	102.806,00	0,00	100 %	102.806,00	0,00	0,00	0,00	6,31 %
	Finančna dodelitev za druge ukrepe prednostne naloge Unije 5 (drugi odst. člena 13)	3.455.271,00	1.151.757,00	75 %	3.230.678,00	1.076.893,00	224.593,00	74.864,00	
6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike		1.000.000,00	333.334,00	75 %	944.687,00	314.896,00	55.313,00	18.438,00	5,53 %
Tehnična pomoč		1.984.729,00	661.577,00	75 %	1.984.729,00	661.577,00	0,00	0,00	0,00 %
Skupaj		24.809.114,00	7.838.250,00	75,99 %	23.320.567,00	7.370.871,00	1.488.547,00	467.379,00	6 %

Vir: OP ESPR 2014–2020

Finančna preglednica je neposredno povzeta iz elektronskega sistema Evropske komisije za pripravo operativnih programov in temelji na Izvedbeni uredbi Komisije (EU) št. 771/2014, z dne 14. julija 2014, o pravilih v skladu z Uredbo (EU) št. 508/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo v zvezi z vzorcem za operativne programe, strukturo načrtov za nadomestilo dodatnih stroškov, ki jih imajo gospodarski subjekti pri ribolovu, gojenju, predelavi in trženju nekaterih ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture iz najbolj oddaljenih regij, vzorcem za pošiljanje finančnih podatkov, vsebino poročil o predhodnem vrednotenju in minimalnimi zahtevami za načrt vrednotenja, ki jih je treba predložiti v okviru Evropskega sklada za pomorstvo in ribištvo. Zneski podpore po posameznih prednostnih nalogah Unije ter tematskih ciljih Evropskih strukturnih in investicijskih skladov so predstavljeni v spodnjih preglednicah.

Preglednica 11: Celotna finančna podpora po posameznih prednostnih nalogah Unije

Prednostna naloga Unije	Celotna podpora		
	Prispevek ESPR (vklj. rezerva za uspešnost)	Nacionalni prispevek (vklj. rezerva za uspešn.)	Skupaj
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	3.000.000,00	1.066.667,00	4.066.667,00
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	6.000.000,00	2.000.000,00	8.000.000,00
3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	4.266.308,00	958.248,00	5.224.556,00
4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	5.000.000,00	1.666.667,00	6.666.667,00
5. Pospeševanje trženja in predelave	3.558.077,00	1.151.757,00	4.709.834,00
6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike (člen 80)	1.000.000,00	3.979.640,00	3.979.640,00
Tehnična pomoč	1.984.729,00	661.577,00	2.646.306,00
Skupaj	24.809.114,00	7.838.250,00	35.293.670,00

Vir: OP ESPR 2014–2020

Preglednica 12: Celotna finančna podpora glede na tematske cilje Evropskih strukturnih in investicijskih skladov (ESI)

Tematski cilj	Prednostna naloga unije	Ukrepi	prispevek ESPR v €
(3) povečanje konkurenčnosti MSP, kmetijskega sektorja (za EKSRP) ter sektorja ribištva in akvakulture (za ESPR);	1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	<ul style="list-style-type: none"> Zdravje in varnost na krovu (člen 32) Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33) Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42) Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavejša (člen 43, 1. odst.) 	9.358.077,00 8.166.308,00
	2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	<ul style="list-style-type: none"> Inovacije (člen 47) Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (f),(g),(h) 48) Javno zdravje (člen 55) 	
	5. Pospeševanje trženja in predelave	<ul style="list-style-type: none"> Pomoč za skladiščenje (člen 67) Ukrepi za trženje (člen 68) Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69) 	
(6) ohranjanje in varstvo okolja ter spodbujanje učinkovite rabe virov	1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	<ul style="list-style-type: none"> Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37) Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i)) 	

Tematski cilj	Prednostna naloga unije	Ukrepi	prispevek ESPR v €
		<ul style="list-style-type: none"> Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43, 2. odst.) – obveznost iztovora 	
	2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	<ul style="list-style-type: none"> Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (e),(i),(j)) Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51) Ekološka akvakultura (člen 53) Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54) 	
	3. Pospeševanje izvajanja skupne ribiške politike	<ul style="list-style-type: none"> Nadzor v ribištvu (člen 76) Zbiranje podatkov (člen 77) 	
	6. Pospeševanje izvajanja celostne pomorske politike	<ul style="list-style-type: none"> Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a)) Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov (člen 80, 1. odstavek (b)) Izboljšanje znanja o stanju morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c)) 	
(8) spodbujanje trajnostnega in kakovostnega zaposlovanja ter podpora mobilnosti delovne sile	2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture	<ul style="list-style-type: none"> Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50) 	5.300.000,00
	4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	Ukrepi za CLLD (členi 60-64))	

Vir: OP ESPR 2014–2020

Skoraj dve petini vseh sredstev sta namenjeni tematskemu cilju za izboljšanje konkurenčnosti sektorja ribištva in akvakulture, kar je v skladu s potrebami ciljnih skupin. Priobalni ribolov se spopada z nihanji ribjih staležev, zastarelo opremo in nizko dodano vrednostjo proizvodov, poleg tega pa potrebuje mesta iztovarjanja, ki bodo primerneje opremljena za sodobne potrebe glede kakovosti in hitrosti iztovora. V akvakulturi, zlasti v sladkovodnem ribogojstvu, je konkurenčnost nizka in bodo sredstva OP ESPR 2014–2020 pripomogla k uvajanju novih tehnologij in preskoku iz dopolnilne dejavnosti v samostojno, konkurenčno dejavnost. Školjkarstvo je v prejšnjem programskem obdobju s pomočjo sredstev prejšnjega OP naredilo korak naprej k profesionalizaciji in uporabi novih tehnologij za gojenje in pobiranje pridelka, s pomočjo sredstev, namenjenih ukrepom za konkurenčnost, pa bodo lahko nadaljevali. Sredstva, namenjena za konkurenčnost, bodo obenem omogočila predelovalnim podjetjem, da bodo lahko sledila povečani domači proizvodnji in povečanemu povpraševanju zaradi trendov zdrave prehrane. Znesek, namenjen izboljšanju konkurenčnosti je ustrezen tudi z vidika števila upravičencev: glede na to, da je upravičencev dobrih 300, bi ob hipotetični enakomerni razdelitvi sredstev vsak dobil dobrih 30.000 €, kar že omogoča pomembne investicije, npr. v sodobnejšo opremo.

Slaba tretjina sredstev je namenjena tematskemu cilju za varstvo okolja in učinkoviti rabi naravnih virov. Ukrepov, ki prispevajo k temu cilju, je veliko, a lahko pričakujemo, da bodo nekateri izvajani v manjšem obsegu, saj so potrebe oziroma zanimanje za določene ukrepe majhna: taka ukrepa sta npr. 'Ekološka akvakultura' in 'Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve'. Po drugi strani pa so določeni ukrepi, kljub temu da niso investicijsko usmerjeni, zaradi potrebne opreme in vložka dela finančno zahtevni: taki so npr. 'Nadzor v ribištvu', 'Zbiranje podatkov', 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' in 'Varstvo in

obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti'. Ti ukrepi bodo zlasti pripomogli k oblikovanju kakovostne strokovne osnove in podpore za nadaljnji razvoj sektorjev ribištva in akvakulture, zato jih je smiselno podpirati v predlaganem obsegu.

Dobra petina sredstev je namenjena tematskemu cilju spodbujanja zaposlovanja in mobilnosti delovne sile, kar ustreza velikim potrebam vseh ciljnih skupin po usposabljanju in mreženju ter aktivnostim lokalnega razvoja. Tu obstaja le tveganje, da bo zaradi kompleksne strukture CLLD, ki je med deležniki slabo poznana, razdrobljenosti sektorja sladkovodne akvakulture in šibke prilagodljivosti obstoječih lokalnih akcijskih skupin prišlo do časovnega zamika v izvajanju ukrepov CLLD, zaradi česar obstaja potencialna možnost, da bi lahko posamezne potencialne Lokalne akcijske skupine sicer zamudile eno do dve leti možnosti izvajanja CLLD. Daljših zamikov ne bi smelo biti, saj je po Uredbi SSO skrajni rok za posredovanje strategij lokalnega razvoja 31. 12. 2017.

Sredstva so tudi primerno razporejena glede na prednostne naloge Unije. Tako sta skoraj dve petini sredstev namenjeni spodbujanju ribištva in pospeševanju skupne ribiške politike, kar je razumljivo glede na velikost ciljne skupine in kompleksnost upravljanja naravnih virov s slovenskem morju; območje je sicer majhno, a zahteva usklajevanje in skupno upravljanje s sosednjimi državami, saj je Severni Jadran nasploh zelo ranljivo območje. Znesek, namenjen akvakulturi, je dvakrat večji od zneska, namenjenega ribištvu, kar ustreza velikosti ciljne skupine: upravičencev, dejavnih na področju akvakulture je več, nekateri, zlasti v marikulturi, imajo tudi večje število redno zaposlenih in velik potencial za nadaljnji razvoj dejavnosti. Tudi velikost sredstev, namenjenih za predelavo in trženje, je ustrezna glede na relativno majhen sektor, ki pa se bo moral primerno prilagoditi povečevanju povpraševanja in zahtevnim standardom živilsko-predelovalne industrije.

Ocenjujemo, da je razporeditev sredstev v celoti usklajena s potrebami in velikostjo ciljnih skupin ter cilji nacionalnih politik na področju razvoja akvakulture, ribištva, pomorske politike in varstva okolja.

2.7 Določbe za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost

Revidirani osnutek Partnerskega sporazuma, ki ga je Slovenija sprejela konec julija 2014, prinaša pomembne spremembe glede organiziranosti in izvajanja CLLD (lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost). Ključna sprememba se nanaša na izražene zahteve socialnih partnerjev po vsebinski (s tem pa tudi finančni) razširitvi pristopa CLLD, ki bo po novem podprt s sredstvi EKSRP (40 mio. EUR), ESPR (5 mio. EUR) in ESRR (30 mio. EUR). Doseganje sinergij med različnimi skladi je odvisno od stopnje usklajenosti pri krepitvi zmogljivosti in skupnem izboru ter od odobritve in financiranja lokalnih akcijskih skupin (LAS) in strategij lokalnega razvoja (SLR). Glede na dejstvo, da je izvajanje tovrstnih pobud doslej potekalo v okviru enega sklada, koordinacija aktivnosti zagotovo predstavlja določen izziv. Ta bo velik že v začetni fazi, tj. formiranju lokalnih akcijskih skupin. Vključitev novih ciljev in s tem novih finančnih virov (ESRR) bo zagotovo spremenila strukturo, morda pa tudi geografijo obstoječih LAS. Glede na različna izvedbena pravila treh skladov pri financiranju aktivnosti pa ta novost zanesljivo prinaša tudi dodatno administrativno breme LAS pri postopkih, vezanih na izvajanje in spremljanje podprtih aktivnosti.

S pristopom CLLD se LAS iz notranjosti države prvič soočajo z možnostjo, da se (v primeru obstoja zadostnih proizvodnih virov, tržnih možnosti in podjetniškega interesa) strategije lokalnega razvoja (SLR) razširijo med drugim na področje akvakulture, za obalno lokalno akcijsko skupino, ki je do sedaj povezovala akterje lokalnega razvoja vzdolž morskega obalnega pasu, pa velja ravno obratno – da bodo njeni člani lahko skupino (pre)oblikovali tako, da bo lahko svoje delovanje povezovala z aktivnostmi na področju razvoja podeželja in regionalnega razvoja. OAS je v programskem obdobju 2007-2013 delovala zelo dobro in vzpostavila kakovostno izvajalsko strukturo ter zaupanje med svojimi člani. V Slovenski Istri sta na istem območju delovali OAS in LAS in smiselno je, da njuni člani v novem programskem obdobju v okviru CLLD združijo delovanje in izkušnje ter se povežejo še z akterji na področju regionalnega razvoja za boljše izkoriščanje potencialnih sinergij med finančnimi

virih v novem LAS ter na področju ribištva in akvakulture nadaljujejo s kakovostnim delom, vzpostavljenim v obdobju delovanja OAS. Poleg tega bo tako lažje zagotoviti pregledno in racionalno podporo partnerjev (zlasti javnih – torej lokalnih skupnosti). Po drugi strani pa sta se OAS in LAS, aktiven na obalnem območju, zelo razlikovala po interesih, organiziranosti in načinu delovanja, zato bo povezovanje njunih članov v novo obliko sodelovanja (nov LAS) verjetno dolgotrajno in težavno, saj so člani OAS bolj homogeni in aktivni (večinoma gre za posameznike), medtem ko je bil LAS bolj povezan z različnimi institucijami in organizacijami. Pri tem lahko pozitivno vlogo odigrajo ravno javni partnerji – predstavniki lokalne samouprave, ki so že sedaj vključeni tako v OAS kot v LAS in so obenem aktivni tudi na področju regionalnega razvoja. Z obveznostjo, opredeljeno v Partnerskem sporazumu, da mora morebiten novi LAS na obalnem območju obvezno vključevati sredstva ESPR 2014-2020 je zagotovljeno, da se bodo v okviru CLLD na obalnem območju izvajale tudi aktivnosti in projekti s področja ribištva in marikulture.

2.8 Uporaba tehnične pomoči

OP ESPR 2014–2020 je glede na sredstva in velikost ciljnih skupin majhen program, a vsebuje veliko število ukrepov, zato bo njegovo izvajanje tako z administrativnega vidika kot z vidika spremljanja in promocije zahtevno. Tehnična pomoč je zato sorazmerno večja kot pri drugih tovrstnih programih – 8 % vrednosti celotnega programa. V OP ESPR 2014–2020 so kot razlogi za predlagani obseg tehnične pomoči naštet naslednje povečane obveznosti za izvajanje programa:

- večji nabor ukrepov,
- večji nabor zbiranja podatkov,
- večje izvajanje nadzornih zahtev,
- večji obseg nalog organov,
- izvajanje ukrepov celostne pomorske politike.

OP ESPR 2014–2020 opredeljuje naslednje načine uporabe tehnične pomoči:

- financiranje vsaj 10 zaposlitev, in sicer kar se le da v okviru obstoječih kadrov, da bi tako zagotovili stabilnost, izkušnje in primerno upravno usposobljenost;
- organiziranje usposabljanj in izobraževanj za dvig kompetenc zaposlenih – predvsem na ključnih področjih,⁵ da bi tako zagotovili primerno:
  - usmerjanje izvajanja ukrepov,
  - pripravo razpisov,
  - svetovanje upravičencem;
- podporne dejavnosti, kot so:
  - nabava potrebne pisarniške opreme: računalniške, strojne in programske opreme, nakup pisarniškega materiala,
  - organiziranje delovnih srečanj, sestankov nadzornih odborov, delavnic in/ali dogodkov, namenjenih obveščanju morebitnih upravičencev, upravičencev in širše javnosti, kot tudi predstavitve izsledkov študij, vrednotenj in inovacij,
  - izdelava študij, vrednotenj, raziskav, ocen, strokovnih mnenj za sprotne potrebe izvajanja programa,
  - zunanje storitve (npr. prevajalske storitve ipd.) in druge dejavnosti, namenjene podpori za kakovostno izvajanje programa;
- promocija programa:
  - organizacija različnih dogodkov oziroma sodelovanje na njih,
  - razširjanje in promocija OP ESPR 2014–2020,
  - vzpostavitev in vzdrževanje spletne strani,

---

⁵ Kot ključna področja so navedeni: izvajanje SRP in CPP, znanje o novih pristopih in vidikih upravljanja ribiškega sektorja, izvajanje javnih naročil, priprava razpisov, seznanitev z zakonodajo EU in notranjo zakonodajo, izmenjava dobrih praks in mreženje med državami EU.

- uporaba družbenih omrežij in izvajanje virtualne promocije,
- priprava tiskanega, elektronskega gradiva in potisk promocijskih izdelkov z namenom povečati prepoznavnost programa,
- obveščanje in oglaševanje ter druge dejavnosti, ki bodo prispevale k boljšemu obveščanju javnosti in komuniciranju z njo.

Program obsega 22 ukrepov in ukrepe za CLLD, poleg tega pa se zaključuje še izvajanje nekaterih ukrepov iz prejšnjega programskega obdobja. Celotni cikel izvajanja ukrepov (priprava razpisov, sklenitev pogodb, spremljanje izvajanja) bo ne glede na obseg sredstev posameznega ukrepa zahteval večino delovnega časa zaposlenih, ki bodo izvajali tehnično pomoč. Ciljne skupine poznajo program in možnosti, ki jih ponuja, zlasti v okviru ukrepov, ki so investicijske narave. Kljub temu je potrebna promocija programa, da bi se ciljne skupine natančno seznanile s pogoji za pridobitev sredstev in z razlikami med prejšnjim in sedanjim programom. Glede na šibko usposobljenost in povezanost ciljnih skupin pa je predvsem nujna aktivna podpora ciljnim skupinam pri organizaciji srečanj, posvetov, izmenjavi informacij in predstavitvi primerov dobre prakse. Tako se bo povečala možnost za kakovostne projekte in dobro izvajanje ukrepov, kot so CLLD, 'Inovacije', 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' in 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja'. Zaradi novega pristopa in šibke povezanosti ribogojcev bo potrebne veliko podpore za zagon izvajanja CLLD.

Ocenjujemo, da sta znesek in načrtovana struktura tehnične pomoči ustrezna glede na število ukrepov, posebnosti programa ter šibko usposobljenost in povezanost ciljnih skupin. Predlagamo pa, da se dejavnosti oglaševanja programa v širši javnosti opustijo ali vsaj omejijo na najnižjo dopustno raven in da se na splošno promocijo usmeri v stroškovno učinkovite oblike; poudarek tehnične pomoči naj bo na podpornih dejavnostih, zlasti na takih, ki bodo spodbujale povezovanje in inovativnost ciljnih skupin. Poleg tega je smiselno v okviru tehnične pomoči vzpostaviti sodelovanje za izmenjavo upravljaljskih izkušenj znotraj ministrstva s sektorjem, ki je pristojen za izvajanje Programa razvoja podeželja, zlasti kar se tiče usposabljanja ciljnih skupin, nadzora, spremljanja in prehoda na elektronske vloge. Elektronske vloge oziroma elektronsko poslovanje bi morali biti ena od pomembnejših podpornih dejavnosti tehnične pomoči, saj bodo zelo olajšale izvajanje programa in delo vsem zaposlenim, pa tudi izmenjavo podatkov z Agencijo RS za kmetijske trge in razvoj podeželja.

2.9 Ustreznost in skladnost programa

Ocenili smo, da je OP ESPR 2014–2020 ustrezno strukturiran, z dovolj osredotočenim izborom ukrepov, da bo z dodeljenimi sredstvi možno prispevati k izbranim ciljem in ohraniti delovanje ciljnih skupin ter jih spodbuditi k nadaljnjemu tehničnemu, organizacijskemu in trženjskemu razvoju dejavnosti.

OP ESPR 2014–2020 je skladen z drugimi skladi ESI; zaradi specifičnosti sektorja praktično ni možnosti za dvojno financiranje, pristop CLLD pa lahko doprinese k sinergijskim vplivom vključenih virov financiranja na lokalni razvoj. Pričakujemo lahko začetno počasno uvajanje pristopa CLLD zaradi novosti, ki jih prinaša, počasnosti vzpostavljanja izvedbenih struktur na nacionalni ravni in utečenosti dela dosedanjih lokalnih akcijskih skupin (financiranih iz Programa razvoja podeželja 2007–2013), a bo težave ob primerni podpori vseh izvajalskih struktur skladov ESI mogoče premostiti.

OP ESPR 2014–2020 je notranje skladen, saj se ukrepi dopolnjujejo ter ciljnim skupinam omogočajo sistematičen razvoj in načrtovanje njihove dejavnosti. Za povečanje sinergijskih učinkov vseh ukrepov bo pomemben način izvajanja OP ESPR 2014–2020 – ne le časovna usklajenost (vrstni red) objav razpisov, ampak tudi obveščanje ciljnih skupin o možnostih, smiselnem načrtovanju vključevanja v ukrepe in osveščanje o povezovanju. Osveščanje pristojnih institucij lahko igra pomembno vlogo pri zagotavljanju izvajanja ukrepov za spodbujanje

celostne pomorske politike in njenih povezav s skupno ribiško politiko. Zaradi navedenega bo zelo pomembna tehnična pomoč in okrepitev njenega izvajanja. Pregled ustreznosti posameznih ukrepov je prikazan v spodnji preglednici.

Preglednica 13: Pregled ustreznosti posameznih ukrepov OP ESPR 2014–2020

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	Zdravje in varnost na krovu (člen 32)	Ukrep lahko olajša izvajanje ribištva in z zmanjšanjem poklicnih tveganj glede zdravja in varnosti pri delu lahko pripomore k večji privlačnosti poklica za mlade, ki tehtajo med različnimi poklici. Ukrep je s tega vidika ustrezen, pomembna pa bo njegova izvedba, saj se lahko zgodi, da pride do predimenzioniranih naložb in nakupov opreme, ki je sicer koristna za zagotavljanje varnosti in zdravja, a ustrežnejša za velike ribiške flote in manj primerna za priobalni ribolov.
	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)	Ukrep bo pripomogel k ohranitvi bioloških virov v slovenskem morju in hkrati ohranitvi ribištva kot dejavnosti. Ukrep je ustrezen, saj bo ribičem omogočil, da dejavnost brez večjih finančnih posledic prilagodijo staležu ribjih jat in izvajanju načrta večletnega upravljanja za ribolov majhnih pelagičnih staležev.
	Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37)	Ukrep bo pripomogel k izboljšanju upravljanja bioloških virov v slovenskem morju in k njihovi ohranitvi. Poleg tega lahko sodelovanje različnih institucij iz Slovenije, Italije in Hrvaške zagotovi izmenjavo informacij in izkušenj, na podlagi katerih bo lažje izvajati ukrepe za ohranjanje morskih ekosistemov. Ukrep lahko torej posredno prispeva k večji trajnosti ribištva v Severnem Jadranu. Uspešnost ukrepa je v veliki meri odvisna od pripravljenosti ciljnih skupin za sodelovanje. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je kot Organ upravljanja OP Ribištvo zagotovo zainteresirano in ima za to na voljo tudi dovolj človeških virov, za izvajanje ukrepa pa bo pomembno tudi sodelovanje z Organi upravljanja oziroma pristojnimi ministrstvi Italije in Hrvaške.
	Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i))	Ukrep je ustrezen, saj bo pripomogel k izboljšanemu upravljanju varovanih območij v slovenskem morju, posredno bo zato imel verjetno precejšen vpliv tudi na turistično dejavnost. Okrepil bo medsebojno poznavanje in sodelovanje ciljnih skupin. Poleg tega lahko (odvisno od načina izvajanja) pripomore k povečanju uporabnosti znanstvenih raziskav in k usmeritvi v aplikativne raziskave za varstvo okolja ter k okrepitvi vloge ribičev.
	Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova (člen 42)	Ukrep je ustrezen, saj lahko prinese pozitivne spodbujevalne učinke na strukturne spremembe v sektorju ribištva, njegovo konkurenčnost in dohodkovno stabilnost ribičev. Pričakovati je povečanje zaposlenosti; občutneje v primeru diverzifikacijskih naložb, ki spremenijo skupne potrebe po delovni sili. S komplementarnim izvajanjem z drugimi ukrepi lahko ukrep podpre tudi usposobljenost in inovativnost sektorja.
	Ribiška pristanišča, mesta iztovarjanja, prodajne dvorane in zavetja (člen 43)	Ukrep bo ustrezno dopolnil infrastrukturno opremljenost slovenske obale za gospodarski ribolov in ribičem olajšal iztovor in vzdrževanje plovil. Ukrep lahko z zagotovitvijo ustreznih pogojev pripomore tudi k izvajanju drugih ukrepov; z olajšanjem iztovarjanja, izboljšanjem delovnih pogojev in ustrezno infrastrukturo za ravnanje z ribiškimi proizvodi bo npr. olajšal izvajanje aktivnosti in doseganje ciljev ukrepa 'Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova'.
2. Pospješevanje okoljsko trajnostne, z viri	Inovacije (člen 47)	Sedaj je raziskovalna in razvojna aktivnost na področju akvakulture v Sloveniji precej omejena, ukrep pa jo lahko ustrezno okrepi. Z inovacijami se bosta povečala tehnična zmogljivost in znanje, pa tudi sposobnost za izboljšanje produktivnosti akvakulture in okoljska učinkovitost, zato bo sektor postal odpornejši na zunanje vplive in bo postal bolj privlačen za tuje naložbe. Z diverzifikacijo v gojenje različnih

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe akvakulture		vrst in uporabo različnih sistemov akvakulture se bodo tudi povečala sprejemljivost in zmanjšale dosedanje ovire za razvoj akvakulture (npr. razpoložljivost vode in primernih mest, vplivi na okolje), obseg akvakulture pa se bo povečal na trajnostni način. S tem bodo zagotovljene pozitivne strukturne spremembe (npr. rast dodane vrednosti, krepitev konkurenčnosti, večja inovativnost).
	Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (e), (f),(g),(h), (i),(j))	Naložbe, ki jih podpira ukrep, so namenjene izboljšanju donosnosti podjetij v sektorju akvakulture, s čimer se povečajo možnosti za potencialno širitev dejavnosti, zaposlitve in večjo konkurenčnost v primerjavi s proizvodnjo sosednjih držav. Ukrep lahko izboljša dohodkovni in zaposlitveni položaj ciljne skupine, a je težko napovedati, koliko. Povečala se bo stabilnost dohodkov, pričakujemo lahko tudi strukturne spremembe – dodatno (samo)zaposlovanje, okrepitev generacijskega prenosa dejavnosti. V kombinaciji z ukrepom 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže' lahko ta ukrep sčasoma privede do večje stopnje inovativnosti v akvakulturi, zlasti v manjših ribogojnicah.
	Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50)	Ukrep je ustrezen, saj zelo pomembno prispeva k usposobljenosti ciljnih skupin, pričakovani pa so tudi močni posredni učinki, kot so izboljšanje kazalnikov ekonomske uspešnosti poslovanja, uvajanje tehnoloških in trženjskih inovacij ali (horizontalno/vertikalno) povezovanje z drugimi gospodarskimi subjekti, ki lahko prispevajo k pozitivnim strukturnim spremembam v sektorju akvakulture in izvajanju drugih ukrepov OP ESPR 2014–2020. Ukrep bo s krepitvijo ciljnih skupin veliko prispeval tudi k zaustavitvi upadanja akvakulture (predvsem ribogojstva, in ne toliko školjkarstva) v zadnjem desetletju, pomagal bo zmanjšati tveganje poslovnega neuspeha in izboljšati splošno učinkovitost sektorja. Izboljšave mreženja in pristopov k mreženju bodo olajšale ta proces in pripomogle k temu, da se bodo v okviru mreženja izvajale ciljno usmerjene aktivnosti za potrebe nosilcev dejavnosti akvakulture in za odpravljanje slabosti tega sektorja.
	Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51)	Ukrep lahko izboljša razvoj akvakulture in olajša upravljanje tega sektorja, saj bo izboljšal načrtovanje razvoja akvakulture tako na strateški ravni kot na ravni posameznih nosilcev te dejavnosti. Poleg tega bo ukrep posredno omogočil diverzifikacijo v nove proizvodne metode (npr. recirkulacijske sisteme z majhnim vplivom na okolje), s čimer bo postal sektor zanimivejši za večje število podjetnikov.
	Ekološka akvakultura (člen 53)	Čeprav je trg za ekološke proizvode iz akvakulture v Sloveniji majhen, prinaša ekološka akvakultura številne okoljske in gospodarske prednosti, kot so na primer: <ul style="list-style-type: none"> • izboljšano upravljanje z okoljem in sledljivost proizvodov, • dodana vrednost, povečan dostop na trg in prepoznavnost blagovne znamke, • dolgoročno nižji proizvodni stroški, • zmanjšanje tveganja, na primer za onesnaženje, okužbe z boleznimi in paraziti, okoljsko škodo, in podobno. Ukrep je torej kljub majhnosti sektorja in trenutno majhnega povpraševanja po ekoloških proizvodih ustrezen.
	Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54)	Ukrep bo ustrezno zmanjšal možnost navzkrižij akvakulture s cilji ohranjanja narave, poleg tega pa lahko privede do pozitivnega vpliva na okolje, na primer z ohranjanjem biotske raznovrstnosti in krajine. Vključevanje naravovarstvenih vsebin v proizvodnjo v akvakulturi lahko pripomore k boljšemu upravljanju varovanih območij in ohranjanju zavarovanih oziroma kvalifikacijskih vrst. Poleg tega lahko ukrep med nosilci akvakulture pripomore k večjemu razumevanju možnih naravovarstvenih funkcij akvakulture in k razumevanju omejitev ter k vzpostavitvi intenzivnejšega sodelovanja z institucijami, pristojnimi za ohranjanje narave. Obenem lahko ukrep pripomore k izboljšanju strokovnega svetovanja in pripravi kakovostnih, izvedljivih usmeritev za akvakulturo s strani pristojnih institucij.

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
		Ukrep lahko pripomore k strukturnim spremembam akvakulture od izključno produktivne dejavnosti v dejavnost, ki zagotavlja več funkcij – poleg proizvodnje tudi naravovarstveno funkcijo. S tem se poveča tudi možnost diverzifikacije, npr. v naravoslovni turizem.
	Javno zdravje (člen 55)	Ukrep je ustrezen, saj bo zelo ranljivemu sektorju pomagal premostiti izpad dohodka zaradi pojava toksinov planktonskega izvora v morju.
3. Pospesevanje izvajanja skupne ribiške politike	Nadzor v ribištvu (člen 76)	Ukrep bo ustrezno okrepljen in omogočil nadgradnjo izvajanja določil skupne ribiške politike, ki se tičejo nadzora in sledenja ribištva.
	Zbiranje podatkov (člen 77)	Ukrep bo s podatki zagotovil ustrezno osnovo za nadaljnje načrtovanje ukrepov, izvajanje skupne ribiške politike in okoljevarstvenih in naravovarstvenih politik, nadaljevanje časovnih vrst podatkov in ohranjanje ter pridobivanje novih (spo)znanj.
4. Povečanje zaposlovanja in ozemeljske kohezije (ukrepi CLLD)	Ukrepi za CLLD (členi 60-64))	Ribištvo v obalnih skupnostih, v omejenem obsegu pa tudi akvakultura v drugih lokalnih skupnostih sta gradnika lokalne identitete in razvoja. Prispevek lokalnih strategij k izboljšanju položaja ciljnih skupin bo predvsem dolgoročen in posreden. Zaradi razmeroma omejenih vloženih resursov pa sam ukrep ne more prispevati h korenitim strukturnim spremembam in izboljšanju gospodarskega položaja ribištva in akvakulture v celoti, a igra CLLD pomembno z vidika krepitev socialnega kapitala, ki ključno prispeva k trajnemu izboljšanju blaginje lokalnih skupnosti.
5. Pospesevanje trženja in predelave	Pomoč za skladiščenje (člen 67)	Ukrep je trenutno manj ustrezen z vidika izvedljivosti, saj v Sloveniji ni skupin proizvajalcev, ki so upravičenci ukrepa.
	Ukrepi za trženje (člen 68)	Ukrep bo pripomogel k izboljšanju položaja ciljnih skupin, a je to odvisno tudi od njihove usposobljenosti in organiziranosti (dobra pri deležnikih morskega gospodarskega ribolova in marikulture, slabša na področju sladkovodne akvakulture). Ukrep bo ob ustrezni izvedbi pripomogel tudi k boljši ozaveščenosti potrošnikov o prednostih uživanja rib in prepoznavanju kakovosti ribe ter varnosti pri uživanju le-teh.
	Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture (člen 69)	Ukrep bo prispeval k izboljšanju tehnološke opremljenosti obratov za predelavo ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture. To bo izboljšalo učinkovitost in konkurenčnost sektorja, okrepljen se bo ekonomski potencial gospodarskih subjektov, pričakovano pa je tudi zmanjšanje negativnih vplivov na okolje in izboljšana energetska učinkovitost. Poleg tega je pričakovati pozitivne vplive na kakovost in varnost proizvodov, s posodobitvijo tehnološke opreme pa bi se lahko izboljšala tudi inovativnost, kar pa je v veliki meri odvisno od sinergije z drugimi ukrepi OP (npr. 'Inovacije'). Ocenjujemo, da je ukrep ustrezen in da lahko dobro dopolnjuje ostale ukrepe.
6. Pospesevanje izvajanja celostne pomorske politike	Celostni pomorski nadzor (CISE) (člen 80 - 1. odstavek (a))	Ukrep bo prispeval k izboljšanju pomorskega nadzora, zbiranju in izmenjavi podatkov in s tem tudi k varnosti na morju. Poleg tega bo ukrep olajšal vzpostavitev sistemov za lažjo izmenjavo podatkov z drugimi državami.
	Spodbujanje varovanja morskega okolja in trajnostne rabe morskih virov (člen 80, 1. odstavek (b))	Ukrep je pomemben zaradi njegovega prispevka k izboljšanju stanja na sledečih področjih: <ul style="list-style-type: none"> • neusklajenost različnih politik na morju, • pomanjkljiva koordinacija držav subregije, • pomanjkanje usklajevanja razvojnih načrtov in okoljevarstvenih ukrepov – učinkovite strukture za usklajevanje ni vzpostavljene. Ukrep bo doprinesel k boljšemu poznavanju stanja morskega okolja in k spodbujanju varstva morskega okolja, zlasti njegove biotske raznovrstnosti in zaščitenejskih morskih območij.
	Izboljšanje znanja o stanju	Ukrep je pomemben zaradi njegovega prispevka k izboljšanju stanja na sledečih področjih:

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
	morskega okolja (člen 80, 1. odstavek (c))	<ul style="list-style-type: none"> • pomanjkljiva koordinacija držav subregije, • pomanjkanje skupnih baz podatkov doma in v subregiji glede na različne rabe morskega okolja, Ukrep bo doprinesel k boljšem poznavanju stanja morskega okolja in posredno k spodbujanju varstva morskega okolja, zlasti njegove biotske raznovrstnosti in zaščitnih morskih območij.

2.10 Ocena ukrepov, sprejetih za spremljanje napredka in rezultatov operativnega programa

2.10.1 Številčno ovrednotene ciljne vrednosti za kazalnike

OP ESPR 2014–2020 vključuje kazalnike, ki so opredeljeni na ravni Evropske komisije in omogočajo enotno spremljanje izvajanja skupne ribiške politike. Dodatni kazalniki na nacionalni ravni niso bili predlagani; to je tudi razumljivo, saj spremljanje večjega števila kazalnikov pri tako majhnem programu in majhnih ciljnih skupinah predstavlja precejšnje administrativno breme, poleg tega pa je pri tako majhnih ciljnih skupinah s kazalniki težko zajeti izključno vplive OP ESPR 2014–2020, ne da bi na vrednosti kazalnikov vplivali tudi številni zunanji dejavniki.

Izbrani kazalniki so ustrezni in jasno opredeljeni. Ciljne vrednosti so nizke, kar ustreza velikosti ciljnih skupin in možnostim za izvajanje posameznih ukrepov. OP ESPR 2014–2020 bo predvsem omogočil ohranjanje in postopno krepitev ribištva, akvakulture in predelovalne dejavnosti, saj zaradi majhnosti in šibke usposobljenosti ciljnih skupin ni mogoče doseči znatnega povečanja obsega ali konkurenčnosti dejavnosti. Obenem bo OP ESPR 2014–2020 znatno pripomogel k zagotavljanju trajnostne rabe naravnih virov, k ohranjanju narava in upravljanju z varovanimi območji, pa tudi k boljšemu poznavanju stanja ekosistemov (tako morskih kot sladkovodnih); tu je rezultate zelo težko kvantificirati in izmeriti, poleg tega se bodo pokazali bolj dolgoročno. Podobno velja za rezultate, ki jih bo OP ESPR 2014–2020 dosegel na področju spodbujanja celostne pomorske politike: tu bo zlasti pomembno sodelovanje, ki ga bo treba vzpostaviti med institucijami, da bi lahko kakovostno izvedli predvidene aktivnosti, pravi rezultati pa bodo vidni šele dolgoročno.

Ocenili smo, da je večina kazalnikov ustrezno opredeljena in ciljne vrednosti realno opredeljene tako glede na ciljne skupine kot glede na zneske finančne pomoči, ki bo na voljo. Zato ocenjujemo, da bo mogoče uporabiti rezervo za uspešnost, razen v izjemnih primerih. V spodnji preglednici zato predstavljamo samo tiste kazalnike, za katere smo podali dodatne pripombe in za katere je bil potreben natančnejši premislek.

Preglednica 14: Pregled pripomb na postavljene kazalnike

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
1. Spodbujanje okoljsko trajnostnega, z viri učinkovitega, inovativnega, konkurenčnega in na znanju temelječega ribištva	Začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33)	Na vrednost kazalnikov lahko vpliva morebitni sprejem novih priporočil oziroma novih načrtov večletnega upravljanja, ki bodo vključevali več vrst kot do sedaj.
2. Pospeševanje okoljsko trajnostne, z viri učinkovite, inovativne, konkurenčne in na znanju temelječe	Produktivne naložbe v akvakulturi (člen 48, 1. odst. (a),(b),(c),(d), (e), (f),(g),(h), (i),(j))	Ciljna vrednost kazalnika 'Število projektov v okviru produktivnih naložb v akvakulturo' je prvotno obsegala 20 projektov. Glede na stanje v sektorju in delež ambicioznih upravičencev, ki so pripravljene izboljševati, nadgrajevati in širiti svojo dejavnost, je takšna ciljna vrednost preambiciozna, zato je bila znižana. Kazalniki rezultata 'Sprememba v količini proizvodnje akvakulture', 'Sprememba v vrednosti proizvodnje akvakulture' in 'Sprememba v dobičku (neto dobiček)' so izračunani na podlagi dosedanjih podatkov in so ustrezni.
	Povečanje	Kazalnik učinka 'Število projektov za povečanje potenciala območij in ukrepov iz

Prednostna naloga Unije	Ukrep OP ESPR 2014–2020	Ustreznost ukrepa
akvakulture	potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51)	akvakulture, in ukrepi za zdravje ljudi in živali' ima ustrezno vrednost 1, saj je za ugotavljanje primernosti območij za akvakulturo načrtovana le ena študija. Kazalniki rezultata 'Število in % proizvodnje ekološke akvakulture in recirkulacijskih sistemov', 'Število in % glede na celotno proizvodnjo v akvakulturi, certificirano v okviru prostovoljnih shem trajnosti (GlobalGAP, ASC)' in 'Število in % objektov akvakulture, ki zagotavljajo okoljske storitve' so izračunani na podlagi izkazanega interesa in potenciala nosilcev dejavnosti akvakulture in so ustrezni, a k njim ta ukrep prispeva le posredno, z zagotavljanjem ustreznih strokovnih podlag, ki bodo olajšala postopke za posodobitev, razširitev in izvedbo novih investicij v akvakulturo. Učinek tega ukrepa na kazalnike rezultata se bo pokazal šele v srednjeročnem do dolgoročnem obdobju.
	Ekološka akvakultura (člen 53)	Kazalnik rezultata 'Število in % proizvodnje ekološke akvakulture in recirkulacijskih sistemov', h kateremu prispeva obravnavani ukrep, je izračunan na podlagi izkazanega interesa in potenciala nosilcev dejavnosti akvakulture in je sam po sebi ustrezen.
5. Pospeševanje trženja in predelave	Pomoč za skladiščenje (člen 67)	Tveganje, da se v okviru tega ukrepa ne bo izvedel noben projekt, je zaenkrat veliko, saj še ni ustanovljena nobena skupina proizvajalcev, ki so upravičenci tega ukrepa. Vrednosti kazalnikov so pravilno ocenjene, vsaka pobuda in projekt pa bo pomenila velik uspeh projekta.

Spremljanje vrednosti kazalnikov je ustrezno zagotovljeno v okviru spremljanja organa upravljanja in njegovega posredniškega telesa. Nizke vrednosti kazalnikov in specifičnosti ciljnih skupin v Sloveniji otežujejo poznejše vrednotenje izvajanja OP ESPR 2014–2020 in uporabo kompleksnejših evalvacijskih metod. Zato je smiselno uporabiti kvalitativne evalvacijske metode, saj z njimi lahko praktično pri vseh ukrepih (razen npr. pri aktivnostih, namenjenih širšemu osveščanju potrošnikov) zajamemo celotno ciljno skupino in preverimo tako učinke posameznih projektov kot dosežene rezultate.

2.10.2 Ustreznost mejnikov za okvir uspešnosti

Za mejnike za okvir uspešnosti velja podobno kot za kazalnike: mejniki so ustrezno in jasno opredeljeni na podlagi značilnosti in velikosti ciljnih skupin ter možnosti za izvajanje posameznih ukrepov. Opozoriti moramo, da je zaradi majhnih ciljnih skupin doseganje mejnikov zelo ranljivo za kakršna koli nihanja na trgu ali druge dejavnike, ki lahko vplivajo na izvajanje OP ESPR 2014–2020. Upravne strukture za izvajanje OP ESPR 2014–2020 so zelo prilagodljive in tesno sodelujejo tako z glavnimi ciljnimi skupinami (ribiči, školjkarji, ribogojci) kot s svetovalnimi službami in različnimi organizacijami (nevladne organizacije, znanstvene institucije, Uprava za pomorstvo), tako da ni pričakovati zapletov pri sami pripravi razpisov in administrativnemu izvajanju ukrepov.

Na izvajanje OP ESPR 2014–2020 lahko torej vplivajo predvsem zunanji dejavniki, ki lahko povzročijo velika odstopanja od mejnikov tako v negativno kot pozitivno smer. Po eni strani lahko vsaka sprememba konteksta izvajanja posameznega ukrepa (npr. težja pridobitev vodnih dovoljenj zaradi spremembe zakonodaje, povečanje drugih administrativnih ovir v postopkih pridobivanja mnenj in soglasij, spremembe statusa ribiča) negativno vpliva na možnost posameznih upravičencev za vstop v ukrep in poveča tveganje, da mejniki ne bodo doseženi. Po drugi strani pa lahko pride do pozitivnih vplivov, na primer če pride do poenostavitve postopkov za pridobitev dovoljenj ali pa ugodnejše poslovno okolje (npr. zaradi znižanja davkov in prispevkov) – v tem primeru pride lahko do znatno hitrejšega doseganja oziroma preseganja mejnikov.

2.10.3 Predlagani sistem spremljanja in vrednotenja

Sistem zbiranja podatkov za vrednotenje je opisan v poglavjih 10. Načrt vrednotenja in 11.2. Opis postopkov spremljanja in vrednotenja. Zbiranje podatkov o izvajanju OP ESPR 2014–2020 bo zagotavljala Agencija RS za kmetijske trge in razvoj podeželja (ARSKTRP), obsegalo pa bo zbiranje vseh podatkov v skladu s členom 108 Uredbe o ESPR in z zahtevami Skupne ribiške politike ter podatke o vseh prejemnikih in operacijah. Prejemniki sredstev bodo zavezani k poročanju vseh potrebnih podatkov. Organ upravljanja bo tudi pripravljala letna poročila; poročanje bo obsegalo poročila za vsako končano operacijo posebej in analizo programa glede na zastavljene cilje, letni poročili za leti 2017 in 2019 pa bosta ustrezno razširjeni glede na zahteve iz Uredbe o ESPR. Kazalniki v zgoraj navedenih dveh poglavjih niso posebej opredeljeni, vendar so jasno opredeljeni v poglavju OP ESPR 2014–2020 o kazalnikih; dodatni (nacionalni) kazalniki niso predvideni.

Osnova za to bo poseben informacijski sistem (aplikacija ARSKTRP), v katerega bodo vključene informacije o obravnavi vlog in zahtevkov in ki bo omogočal spremljanje kazalnikov in mejnikov ter nadgradnjo glede na sproti zaznane potrebe in smernice Evropske komisije. Spremljanje z aplikacijo ARSKTRP bo ustrezno olajšano s povezavami z drugimi aplikacijami (X-tabela, FIN-RAC ipd.). Za letno poročanje in vrednotenje se bodo poleg informacij iz aplikacije ARSKTRP uporabljali tudi drugi podatkovni viri (npr. podatki Statističnega urada RS, Zavoda za ribištvo RS, Zavoda RS za varstvo narave ipd.) za različne primerjave. Sistem spremljanja je ustrezno zastavljen, tudi na podlagi nadgrajevanja dobrih izkušenj iz preteklega obdobja; izvajanje spremljanja bo olajšal tudi načrtovani priročnik za spremljanje z opisom vseh kazalnikov. Spremljanje in vrednotenje bi bilo poleg tega zelo olajšano, če bi vloge in poročanje prejemnikov sredstev potekale v elektronski obliki; predlog uporabe elektronskih vlog je bil sprejet in vključen v OP ESPR 2014–2020. Sredstva za spremljanje in vrednotenje izvajanja programa so ustrezno zagotovljena v okviru tehnične pomoči; pokrila bodo stroške IT-sistema, stroške dela in stroške zunanjih izvajalcev.

Sprotno vrednotenje bo opravil sekretariat, ki bo o zaključkih obveščal usmerjevalni odbor, ki bo obenem deloval tudi kot usmerjevalna skupina za vrednotenje OP ESPR 2014–2020. V OP ESPR 2014–2020 je načrtovano, da bodo, če bo treba, lahko pri vrednotenju sodelovali tudi zunanji strokovnjaki s posameznih področij, ki bodo izvedli vrednotenje na področjih, ki jih sekretariat s svojim znanjem ne pokriva. Tak pristop je ustrezen, saj bo tako mogoče zagotoviti kakovostno vrednotenje za vsa področja.

Vmesno vrednotenje bo opravil zunanji izvajalec, pri čemer je predvideno, da se bodo upoštevali pridobljeni podatki sprotne vrednotenja. V OP ESPR 2014–2020 je predvideno, da se bo izvajalo tudi vrednotenje končanih operacij na terenu. Zelo verjetno je, da tako zbrani podatki ne bodo zadostovali za kakovostno vmesno vrednotenje v obsegu, kot ga pričakuje Evropska komisija, zato bo treba zunanjemu evalvatorju omogočiti dostop do izvornih podatkov, ki jih bo zbrala ARSKTRP, in mu zagotoviti kontaktne podatke prejemnikov sredstev, da bo lahko uporabil družboslovne metode vrednotenja (ankete, fokusne skupine ipd.). Obenem je treba v pogodbah o financiranju prejemnike sredstev (vključno s CLLD) zavezati ne le za posredovanje vseh potrebnih podatkov, ampak tudi k soglasju za dostopnost podatkov za potrebe vrednotenja in sodelovanju z evalvatorji (tako notranjimi – sekretariatom kot zunanjimi).

2.10.4 Načrt vrednotenja

Načrt vrednotenja ustrezno opredeljuje način zbiranja podatkov, strukturo za izvajanje vrednotenja programa, obveznosti upravičencev (vključno s prejemniki sredstev CLLD), informacijsko podporo ter časovnico za sprotne vrednotenja in vmesno vrednotenje. Načrt dopušča prilagodljivost glede prilagajanja zbiranja informacij in informacijske podpore glede na ugotovitve letnega poročanja in sprotne vrednotenja ter vključenost zunanjih izvajalcev, da bi se zagotovilo ustrezen obseg vrednotenja vseh področij in zahtevanih vsebin. Pomembna bo

možnost kvalitativnega vrednotenja izvajanja operativnega programa, s katero se lahko izvajanje oceni v slovenskem kontekstu.

Ocenjujemo, da bo načrtovan pristop k zbiranju podatkov in vrednotenju sprejemljiv, saj bo v primeru, da sekretariat OP ESPR 2014–2020 ne bo mogel izvesti vseh vsebin sprotnega vrednotenja, možno vključiti primerno usposobljene zunanje evalvatorje. Metode vrednotenja v načrtu vrednotenja še niso opredeljene, a tudi niso omejene; natančnejša opredelitev metod v tej fazi tudi ni potrebna.

2.11 Ocena načrtovanih ureditev za izvajanje operativnega programa

2.11.1 Zadostnost človeških virov in administrativne usposobljenosti za upravljanje

Administrativna kapaciteta je natančno opisana v poglavjih OP ESPR 2014–2020 o tehnični pomoči, zbiranju podatkov in nadzoru ter v Partnerskem sporazumu. Ker gre za majhen operativni program in šibke ciljne skupine, je logično in smiselno, da so stroški njegovega upravljanja (tehnična pomoč) nesorazmerno veliki v primerjavi z OP drugih držav. Vzpostavljen bo tudi Odbor za spremljanje izvajanja OP ESPR 2014–2020, sestavljen iz predstavnikov ustreznega nabora deležnikov.

Upravljalvske strukture izhajajo iz struktur, vzpostavljenih v programskem obdobju 2007–2013, tako da so za izvajanje OP ESPR 2014–2020 že preverjene in usposobljene. Vzpostavljen je ustrezen in učinkovit sistem zbiranja podatkov, priprave razpisov in poročanja, ki bo s prehajanjem na elektronske vloge omogočal hitro spremljanje uspešnosti in rezultatom primerno prilagajanje izvajanja OP ESPR 2014–2020. Za izvajanje OP ESPR 2014–2020 bo skrbelo 10 zaposlenih, toliko kolikor jih je sodelovalo že pri izvajanju OP Ribišstvo 2007–2013. Ocenjujemo, da načrtovano število ustreza potrebam izvajanja operativnega programa.

V okviru tehnične pomoči je načrtovano tudi usposabljanje upravljalvskih struktur. V programskem obdobju 2014–2020 se celostna pomorska politika prvič povezuje z izvajanjem skupne ribiške politike, in tako za upravljalvsko strukturo predstavlja novost. Zaradi tega in zaradi pomanjkanja interesa za sodelovanje pri institucijah, pristojnih za izvajanje celostne pomorske politike, je smiselno zagotoviti usposabljanje predvsem na tem področju.

Tehnična pomoč bo zagotovila zmogljivosti tudi za podporo ciljnim skupinam in promocijo Operativnega programa. Vzpostavljeni sistem obveščanja in posvetovanja s ciljnim skupinami se je pri pripravi Operativnega programa pokazal kot uspešen in ga je smiselno še naprej izvajati: tu gre predvsem za redno obveščanje in posvetovanje s predstavniki ribičev, školjkarjev in ribogojcev, nevladnimi organizacijami in strokovnimi institucijami, kot so Javna služba kmetijskega svetovanja, ki opravlja svetovanje tudi na področju ribištva in akvakulture, Zavod za ribištvo in Zavod RS za varstvo narave. Okrepiti pa je treba sodelovanje z naslednjimi ciljnim skupinami (pri čemer se zavedamo, da je vključevanje teh skupin v veliki meri odvisno tudi od njihovega interesa in iniciative):

- predelovalnimi podjetji,
- znanstveno-raziskovalnimi institucijami,
- upravljavci zavarovanih območij,
- deležniki, vključenimi v CLLD,
- organi upravljanja, pristojnimi za izvajanje CLLD,
- institucijami, pristojnimi za izvajanje celostne pomorske politike ter za upravljanje z morjem in morskimi viri.

Ocenjujemo, da bo za uspešnost izvajanja OP ESPR 2014–2020, zlasti pa ukrepov, ki vključujejo raziskave in inovacije ('Inovacije v akvakulturi', 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja', 'Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti', 'Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo', 'Ukrepki pospeševanja izvajanja skupne ribiške politike' in 'Pospeševanja izvajanja celostne pomorske politike'), ključno kakovostno vključevanje znanstvenih institucij. Zaradi pomanjkanja izkušenj in raziskovalnih kapacitet v Sloveniji je na tem področju sodelovanje smiselno razširiti na znanstveno in raziskovalno sfero v drugih državah EU, zlasti v sosednjih državah, ki imajo podobne naravne pogoje oziroma s katerimi si Slovenija deli ribolovne vire Severnega Jadrana.

Možnost izvajanja ukrepov CLLD bo v veliki meri odvisna od sistema izvajanja in organizacijskih struktur skladov ESI, kjer bo moral Organ upravljanja OP ESPR 2014–2020 že v začetku vzpostaviti jasen dogovor, ki bo omogočal hitro vključevanje in izvajanje pobud na področju akvakulture in ribištva. Članom dosedanje OAS bo pristop CLLD omogočal nadaljevanje dosedanjih aktivnosti; s kombinacijo aktivnosti in financiranja iz različnih skladov bo lahko CLLD dodatno spodbudil njihovo inovativnost in razširil možnosti sodelovanja, po drugi strani pa bo lahko razvedenil uspešno dosedanje sodelovanje članov ter otežil nadaljevanje uspešnega delovanja in strukture, vzpostavljenih v obdobju 2007–2013.

2.11.2 Zmanjšanje upravnega bremena

Ukrepi za zmanjšanje administrativnih ovir so opisani v poglavju 3.4.2. Glavne načrtovane aktivnosti za zmanjšanje administrativnih ovir. Za zmanjšanje upravnega bremena smo predlagali uvajanje elektronskih vlog, kar je bilo tudi sprejeto. Aktivnosti za zmanjšanje upravnega bremena so ustrezne, v opisu morda manjka le navedba, v kolikšni meri bo vzpostavljena možnost elektronskih vlog.

Na državni ravni je bilo odločeno, da se bo pristop CLLD izvajal v sodelovanju treh skladov ESI, njegovo izvajanje pa bo koordiniral Koordinacijski odbor CLLD, ki ga bodo ustanovili organi upravljanja, ki upravljajo posamezne sklade, njegovi člani pa bodo tudi predstavniki posameznega organa upravljanja. Koordinacijski odbor bo zagotavljal sinergije in pretok informacij med vsemi skladi in organi, vključenimi v izvajanje CLLD, skrbel za pripravo skupnega izvedbenega nacionalnega predpisa in izbral Lokalne akcijske skupine in Strategije lokalnega razvoja. Shema izvajanja bo določena na ravni nacionalne pravne podlage, tako da nismo mogli natančneje ovrednotiti, ali bo pri izvajanju CLLD prihajalo do upravnega bremena in kako bi lahko poenostavili postopke. Kljub temu lahko ocenimo, da bo zaradi postopka ustanovitve Koordinacijskega odbora CLLD in potrebnih usklajevanj za pripravo nacionalnega predpisa za izvedbo CLLD med organi upravljanja vključenih skladov, prišlo najverjetneje do začetnega zamika pri izvajanju CLLD, kar lahko mogoče negativno vpliva na črpanje sredstev na začetku izvajanja. Daljši zamik ni dopusten, saj je v skladu z Uredbo SSO skrajni rok za posredovanje strategij lokalnega razvoja 31. 12. 2017.

2.12 Ocena horizontalnih tem

2.12.1 Spodbujanje enakih možnosti moških in žensk ter preprečevanje diskriminacije

V sektorju ribištva in akvakulturi v Sloveniji prevladujejo moški, vendar ne gre za to, da bi bili ti dejavnosti nedostopni za ženske, ampak je to posledica širšega socioekonomskega konteksta. Dokaj pogosta je delitev aktivnosti v primerih, ko gre za družinsko dejavnost (npr. mož skrbi za ribolov, žena za prodajo), ali pa za to, da je žena zaposlena v drugi dejavnosti, s čimer družini zagotavlja stabilnost dohodka. V ribiškem in predelovalnem

sektorju ter v sektorju akvakulture ni bilo identificiranih primerov karkšne koli oblike diskriminacije. Na območju Slovenske Istre je na regionalni ravni zagotovljena enakopravna vključenost pripadnikov italijanske manjšine (npr. z dvojezičnostjo, možnostjo tolmača, obveščanjem), podobno je zagotovljena enakopravna vključenost pripadnikov madžarske manjšine v določenih občinah v Prekmurju.

OP ESPR 2014–2020 bo zagotavljal enake možnosti vključevanja v ukrepe horizontalno z vključevanjem načela enakih možnosti ter v skladu s pristopom za uresničevanje načela enakih možnosti in nediskriminacije pri vseh skladih ESI, ki so predstavljeni v partnerskem sporazumu. Pozitivna diskriminacija ni predvidena, kar pa je tudi smiselno in ustrezno glede na splošno majhnost ciljnih skupin ter splošno nizko zanimanje za poklicno ukvarjanje z ribištvom in akvakulturo. V okviru spremljanja je predvideno zbiranje podatkov o prejemnikih po spolu, kjer je to smiselno. V organih za izvajanje, spremljanje in nadziranje OP ESPR 2014–2020 se bo zagotavljala uravnotežena zastopanost po spolu. Zato ocenjujemo, da bo program zagotovil enake možnosti moških in žensk. Večina ukrepov, ki podpirajo investicije v opremo, tehnologijo in objekte, bo s pričakovano večjo stopnjo tehnološke razvitosti in avtomatizacije povečala enakost možnosti za zaposlitev in privlačnost poklicev v tem sektorju za mlade.

Dostopnost za osebe s posebnimi potrebami v OP ESPR 2014–2020 ni posebej obravnavana, vendar bodo vsi ukrepi dostopni vsem potencialnim upravičencem, ne glede na morebitne posebne potrebe. Ciljne skupine velike večine ukrepov so majhne in zelo specifične, zato je možno osebam s posebnimi potrebami na nediskriminatoren način zagotoviti ustrezno individualno podporo in pomoč glede na njihove potrebe. V primeru CLLD je lahko tak pristop tudi del koncepta posameznih projektov, ki se bodo izvajali. Dostopnost sofinanciranih investicij, namenjenih širšemu krogu uporabnikov (npr. pri diverzifikaciji, pri projektih CLLD), mora biti zagotovljena glede na predpise, ki veljajo na tem področju v Sloveniji, smiselno pa bi bilo pri oblikovanju razpisov in razpisnih pogojev za take projekte (odvisno od narave projektov) vključiti tudi dostopnost vsebin projekta na spletu v oblikah, prilagojenih osebam s posebnimi potrebami.

2.12.2 Spodbujanje trajnostnega razvoja

OP ESPR 2014–2020 posebej spodbuja trajnostni razvoj z ukrepi, posebej namenjenimi varstvu okolja in narave. Taki ukrepi so:

- na področju ribištva:
  - začasno prenehanje ribolovnih dejavnosti (člen 33),
  - podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja (člen 37),
  - varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti (člen 40, 1. odstavek (b), (c), (d), (e), (f), (g), (i));
- na področju akvakulture:
  - produktivne naložbe v akvakulturi (člen 481, 1. odst. (e),(i),(j)) – namenjene med drugim tudi za naložbe za zmanjševanje negativnih ali povečevanje pozitivnih vplivov na okolje ter izboljšanje učinkovite rabe virov; za naložbe, ki bistveno zmanjšajo vpliv podjetij na porabo in kakovost vode ter za spodbujanje akvakulture v zaprtih sistemih,
  - povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51),
  - ekološka akvakultura (člen 53),
  - akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve (člen 54),
  - na področju predelave: ukrep 'Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture' (člen 69) je med drugim namenjen tudi podpori za naložbe v predelovalnih podjetjih, ki prispevajo k varčevanju z energijo ali zmanjševanju vpliva na okolje, vključno z obdelavo odpadkov;
- na področju celostne pomorske politike: točke a, b in c 1. odstavka člena 80, ki sta namenjeni financiranju:

- izboljšane izmenjave podatkov in komunikacije za pomorsko varnost, s čimer se bo izboljšalo poznavanje morskega okolja in načrtovanje ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih v primeru pomorskih nesreč;
- varovanja morskega okolja, zlasti njegove biotske raznovrstnosti in zaščitenih morskih območij, kot so območja Natura 2000, v skladu z obveznostmi iz Direktive o habitatih in Direktive o pticah,
- boljšega poznavanja stanja morskega okolja, ki bo podlaga za izdelavo programov spremljanja in programov ukrepov iz Okvirne direktive o morskem strategiji.

Posredno bosta k spodbujanju trajnostnega razvoja ribištva prispevala tudi ukrepa 'Nadzor v ribištvu' (člena 76) in 'Zbiranje podatkov' (člena 77). Slednji bo zagotovil kakovosten zajem podatkov o ribištvu, stanju staležev in podobno, ki bodo omogočili ne le analizo izvajanja skupne ribiške politike (npr. za potrebe vrednotenja in izboljšanja izvajanja OP ESFR 2014–2020), ampak tudi spremljanje in analizo vplivov na okolje oziroma prispevek OP ESFR 2014–2020 k izboljšanju okolja in trajnostnemu razvoju. Ukrepa 'Nadzor v ribištvu' pa bo omogočal nadzor nad izvajanjem ribištva v skladu z vsemi predpisi in obveznostmi, kamor sodijo tudi obveznosti, povezane z ohranjanjem in trajnostnim upravljanjem ribištva (npr. uporaba določenih ribolovnih tehnik, evidentiranje izlova, ravnanje z zavržki ipd.).

Številni ukrepi OP ESFR 2014–2020 so torej v celoti ali vsaj delno posebej namenjeni trajnostnemu razvoju ribiškega sektorja, akvakulture ter predelave ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, a lahko pričakujemo, da bo vanje vključen manjši del upravičencev. Večina upravičencev bo vključena v ukrepe in dele ukrepov (npr. 'Produktivne naložbe', 'Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture'), namenjene izboljšanju konkurenčnosti ribištva in zlasti akvakulture, ki primarno niso namenjeni varstvu okolja. Kljub temu je mogoče tudi s projekti, financiranimi iz takih ukrepov, spodbuditi trajnostni razvoj. Taki primeri so:

- **'Inovacije' (člena 47):** podprti projekti se lahko usmerijo tudi v inovacije na področju učinkovite rabe naravnih virov (npr. izboljšani sistemi nadzora in porabe vode, rešitve za zmanjšanje porabe energije, povečanje produktivnosti brez povečanja potrebnega prostora ali količine vode ...) in v zmanjšanje vplivov na okolje (npr. natančnejše hranjenje in spremljanje zdravja, natančnejše uravnavanje pretoka glede na ekološki minimum vodotoka ...).
- **'Ukrepi za trženje' (člena 68):** ukrep le posredno prispeva k trajnostnemu razvoju, a imal lahko pomembno vlogo, saj primeren pristop lahko vpliva na lažje trženje bolj trajnostnih proizvodov in povečanje povpraševanja po njih. Ukrepa omogoča tudi trženjske aktivnosti, posebej usmerjene v trajnostni razvoj; mednje sodijo:
  - iskanje novih trgov in izboljšanje pogojev za proizvode, pridobljene z okolju prijaznimi metodami, ali proizvode iz ekološke akvakulture,
  - lajšanje certifikacije in spodbujanja trajnostnih ribiških proizvodov ter proizvodov iz akvakulture in okolju prijaznih metod predelave.

Še bolj posredno lahko ukrepa pripomore k trajnostnemu razvoju s podporo za sledljivost proizvodov, neposredno trženje s strani malih in priobalnih ribičev ter z v trajnostni razvoj usmerjenimi oglaševalskimi kampanjami.

Aktivnosti na področju trajnostnega razvoja in usmerjenost v bolj trajnostne oblike akvakulture je mogoče spodbuditi tudi z aktivnostmi v okviru ukrepa 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50), npr. z usposabljanjem o zmanjševanju vplivov na okolje in o okolju prijaznih tehnologijah. Pričakujemo lahko tudi, da bo v okviru pristopa CLLD izvedenih vsaj nekaj projektov, povezanih z varstvom okolja in ohranjanjem narave; lahko pride tudi do povezovanja aktivnosti z naravoslovnim ali naravovarstvenim turizmom, še posebej v povezavi z zavarovanimi območji in območji Natura 2000.

V primeru zgoraj navedenih ukrepov, ki niso primarno namenjeni varstvu okolja in narave, zlasti tistih ukrepov, ki podpirajo investicije za izboljšanje konkurenčnosti, je spodbujanje trajnostnega razvoja mogoče zagotoviti tudi z ustreznimi zahtevami in merili za izbor vlog na razpisih. Z merili je namreč mogoče spodbuditi izbor vlog (projektov, naložb), ki bodo z določenimi rešitvami ali vsebinami prispevale k trajnostnemu razvoju, z jasno objavo takih meril pa je mogoče vnaprej spodbuditi upravičence, da vidike trajnostnega razvoja vključijo v pripravo svojih projektov oziroma naložb. To v OP ESPR 2014–2020 ni bilo posebej izpostavljeno. OP ESPR 2014–2020 je bil na podlagi pripomb evalvatorjev dopolnjen z navedbo, da bodo zagotovljena merila vpliva na okolje in trajnostni razvoj pri pripravi posameznih razpisov tistih ukrepov, ki niso primarno usmerjeni v varstvo okolja in narave.

Priloga 1: Primerjava OP ESFR 2014–2020 s Strategijo Evropa 2020

Preglednica 15: Primerjava OP ESFR 2014–2020 s Strategijo Evropa 2020

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
Pametna rast – razvoj gospodarstva, ki temelji na znanju in inovacijah	Unija inovacij	Dokončanje evropskega raziskovalnega prostora, razvoj strateških raziskovalnih programov, naravnanih k reševanju večjih težav, kot so zanesljiva preskrba z energijo, promet, podnebne spremembe in gospodarno izkoriščanje virov, zdravje in staranje prebivalstva, okolju prijazni načini proizvodnje in upravljanje zemljišč, ter za okrepitev načrtovanja programov skupaj z državami članicami in regijami.	Ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50) bo med drugim podprl širjenje znanstvenega in tehničnega znanja ter inovativnih praks, pridobivanje novega strokovnega znanja in spretnosti ter povezovanje v mreže in izmenjavo izkušenj med podjetji, strokovnimi organizacijami, znanstvenimi organizacijami ... Tako lahko posredno prispeva k razvoju strateških raziskovalnih programov, saj bo prišlo do novih spoznanj, na katerih področjih so potrebne raziskave. Ukrep 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' (člen 37) pa lahko olajša vzpostavitev znanstvenih raziskav ribjih staležev v slovenskem morju in Severnem Jadranu, s čimer se bo okrepil znanstveni sektor Severnega Jadrana in bodo ustvarjeni pogoji za intenzivnejše povezovanja slednjega z gospodarstvom.
		Izboljšanje okvirnih pogojev za razvoj podjetniških inovacij.	Številni ukrepi OP ESFR 2014–2020, namenjeni spodbujanju človeškega kapitala, mreženju, inovacijam, povezovanju z znanstveniki, povečevanju dodane vrednosti ipd., bodo vsaj posredno prispevali k znanju, razvoju podjetništva, in torej tudi k podjetniškim inovacijam tako v ribištvo kot v akvakulturi. Inovacijam v akvakulturi bo neposredno namenjen ukrep 'Inovacije' (člen 47), ki bo v Sloveniji usmerjen v podporo tehničnim inovacijam, kar naj bi prispevalo tudi k razvoju podjetniških inovacij.
		Začetek uresničevanja 'evropskih partnerstev za inovacije' med EU in državami članicami, da bi se spodbudila razvoj in uporaba tehnologij, potrebnih za reševanje ugotovljenih težav.	Ni relevantno, OP ESFR 2014–2020 ni namenjen povezovanju oziroma sodelovanju v 'evropskih partnerstvih za inovacije'. Posredno lahko k nastajanju takih partnerstev prispeva ukrep 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' (člen 37), saj bo omogočil sodelovanje različnih institucij, ki lahko preraste v sodelovanje pri iskanju inovativnih rešitev.
		Okrepitev in nadaljnji razvoj vloge instrumentov EU za podporo inovacijam (npr. strukturnih skladov, skladov za razvoj podeželja, okvirnega programa za raziskave in razvoj, okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost, Evropskega strateškega načrta za energetska tehnologija), vključno s tesnejšim sodelovanjem z EIB, ter racionalizacija administrativnih postopkov za olajšanje dostopa do sredstev zlasti malim in srednjim podjetjem ter uvedbo mehanizmov za inovativne pobude, povezane s trgov ogljika, in sicer za najprodornejše subjekte.	Ukrep 'Inovacije' (člen 47) lahko okrepi tako tehnične kot organizacijske inovacije v tem sektorju.

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
		Spodbujanje partnerstev za znanje in okrepitev vezi med izobraževalnimi ustanovami, poslovnim svetom, raziskovalnimi instituti in inovatorji, tudi prek Evropskega instituta za inovacije in tehnologijo, ter spodbujanje podjetništva s podporo mladih inovativnih podjetij.	H krepitvi sodelovanja različnih deležnikov na področju ribištva bo prispeval zlasti ukrep 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' (člen 37). Ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50) bo med drugim podprl širjenje znanstvenega in tehničnega znanja ter inovativnih praks, pridobivanje novega strokovnega znanja in spretnosti ter povezovanje v mreže in izmenjavo izkušenj med podjetji, strokovnimi organizacijami, znanstvenimi organizacijami ... K oblikovanju partnerstev lahko prispeva tudi izvajanje ukrepov CLLD, vendar je to odvisno od samih akcijskih skupin in njihovih razvojnih strategij.
	Mladi in mobilnost	Uporaba in okrepitev programov za mobilnost ter univerzitetnih in raziskovalnih programov EU.	OP ESFR 2014–2020 nima posebnih ukrepov za mobilnost mladih ter za okrepitev študijskih in raziskovalnih programov na tem področju. OP ESFR 2014–2020 bo sicer v določeni meri posredno in neposredno podprl raziskave, npr. v okviru ukrepa 'Podpora oblikovanju in izvajanju ohranitvenih ukrepov ter regionalnega sodelovanja' (člen 37) in v okviru ukrepa za pospeševanje celostne pomorske politike (člen 80, C – operacije, ki izboljšujejo poznavanje stanja morskega okolja), vendar te ne bodo posebej usmerjene k mladim.
		Poživitev programa posodabljanja visokošolskega izobraževanja.	Ni relevantno. OP ESFR 2014–2020 ni namenjen razvoju sistemov izobraževanja.
		Preučitev možnih načinov za spodbujanje podjetništva z oblikovanjem programov mobilnosti za mlade strokovnjake.	OP ESFR 2014–2020 ni posebej usmerjen v podjetništvo in mobilnost mladih; k temu bo pripomogel posredno z ukrepom 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50), ki je namenjen tudi usposabljanju in pridobivanju novih veščin na področju akvakulture. Za področje ribištva Uredba o ESFR vsebuje podoben ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala, ustvarjanja delovnih mest in socialnega dialoga' (člen 29), namenjen poklicnemu usposabljanju, vseživljenjskemu učenju, podjetništvu, inovacijam in mreženju v ribištvu, v katerega bi se lahko vključili tudi mladi ribiči, a ukrep ni bil vključen v OP ESFR 2014–2020.
		Spodbujanje priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja.	Ni relevantno. OP ESFR 2014–2020 spodbuja neformalno in priložnostno učenje, a ne zajema delovanja na področju priznavanja takega učenja.
		Začetek uporabe okvira za zaposlovanje mladih, v katerem so določene politike za zmanjšanje brezposelnosti med mladimi (vajeništva, pripravništva, pobuda 'Prva zaposlitev EURES' ...).	OP ESFR 2014–2020 ni posebej usmerjen v podjetništvo in mobilnost mladih.
	Evropski program za digitalne tehnologije	<p>Priprava stabilnega pravnega okvira, ki bo spodbujal naložbe v odprto in konkurenčno infrastrukturo za hitri internet ter v podobne storitve.</p> <p>Razvoj učinkovite politike frekvenčnega spektra.</p> <p>Omogočanje uporabe strukturnih skladov EU pri izvajanju tega programa.</p> <p>Uresničitev resnično enotnega trga za spletne vsebine in</p>	Ni relevantno, OP ESFR 2014–2020 ni namenjen razvoju digitalnih tehnologij in infrastrukture za IKT.

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
		<p>storitve (tj. brezmejne in varne spletne storitve v EU in trgi digitalnih vsebin).</p> <p>Preoblikovanje skladov za raziskave in inovacije ter povečanje podpore na področju IKT, da bi se okrepila tehnološka osnova Evrope na najpomembnejših področjih ter ustvarili pogoji za mala in srednja podjetja z močno rastjo.</p> <p>Spodbujanje dostopa do interneta in njegove uporabe pri vseh evropskih državljanih, zlasti z ukrepi v podporo digitalnemu opismenjevanju in dostopnosti digitalnih vsebin-</p>	
Trajnostna rast – spodbujanje bolj konkurenčnega in zelenega gospodarstva, ki gospodarnejše izkorišča vire	Evropa, gospodarna z viri	Uporaba finančnih instrumentov EU (npr. razvoja podeželja, strukturnih skladov, okvirnega programa za raziskave in razvoj, vseevropskih omrežij, Evropske investicijske banke) v strategiji stalnega financiranja, ki združuje financiranje EU ter nacionalno in zasebno financiranje.	OP ESFR 2014–2020 je finančni instrument, ki v celoti podpira gospodarno ravnanje z viri. To je zagotovljeno tako z izborom ukrepov, ki se bodo izvajali, kot s kriteriji za izbor projektov.
		Okrepitev okvira uporabe tržnih instrumentov (npr. trgovanja z emisijami, pregleda obdavčitve energije, okvira za državne pomoči, spodbujanja širše uporabe zelenega javnega naročanja).	OP ESFR 2014–2020 ne vključuje uporabe tržnih instrumentov.
		Predstavitve predlogov za uvedbo posodobitev in nizkoogljičnih tehnologij v prometni sektor, s čimer bi povečali konkurenčnost.	Ni relevantno, OP ESFR 2014–2020 ni namenjen razvoju prometnega sektorja.
		Hitrejše izvajanje strateških projektov, ki ustvarjajo dodano vrednost za Evropo, da bi odpravili kritična ozka grla, zlasti na čezmejnih odsekih in intermodalnih vozliščih (mestih, pristaniščih, logističnih platformah).	
		Dokončanje notranjega energetskega trga in izvedba strateškega načrta za energetske tehnologije (načrt SET) s spodbujanjem obnovljivih virov energije na enotnem trgu.	Ni relevantno, OP ESFR 2014–2020 ni namenjen energetske politiki, energetskim omrežjem in enotnemu energetskemu trgu.
		Predstavitve pobude za nadgradnjo evropskih omrežij, vključno z vseevropskimi energetskimi omrežji, da bi dobili evropsko nadomrežje, 'pametna omrežja' in medsebojne povezave zlasti med obnovljivimi viri energije in omrežjem.	
		Sprejetje in izvajanje revidiranega akcijskega načrta za energetske učinkovitost in spodbujanje obsežnega programa za gospodarno izkoriščanje virov (v podporo	

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
		malim in srednjim podjetjem ter gospodinjstvom).	
		Uveljavitev vizije strukturnih in tehnoloških sprememb, ki so potrebne za prehod na nizkoogljično gospodarstvo, ki gospodarno izkorišča vire in je odporno na podnebne spremembe, do leta 2050 (vključuje preprečevanje naravnih nesreč in odzivanje nanje, izkoriščanje koristi kohezije, razvoj kmetijstva in podeželja ter pomorske politike za obvladovanje podnebnih sprememb, zlasti z ukrepi prilagajanja, ki se opirajo na gospodarnejšo uporabo virov).	Ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50) lahko prispeva posredno – z usposabljanjem in mreženjem lahko prispeva k oblikovanju projektov, ki bi pripomogli k uvajanju takih tehnoloških sprememb v akvakulturo, ki bi pripomogle k gospodarni rabi naravnih virov in zmanjšanju ogljičnega odtisa akvakulture. Ukrep bo podprl širjenje znanstvenega in tehničnega znanja ter inovativnih praks, pri čemer lahko pride do oblikovanja projektov, posebej namenjenih tehnološkim spremembam za gospodarno rabo naravnih virov. Ukrep 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48) bo podprl tudi naložbe za zmanjševanje negativnih ali povečevanje pozitivnih vplivov na okolje ter izboljšanje učinkovite rabe virov. Posredno lahko k temu ukrepu Strategije EU 2020 prispeva tudi ukrep 'Ekološka akvakultura' (člen 53), saj prehod na ekološko akvakulturo običajno prispeva tudi k zmanjšanju določenih vrst emisij. Ukrep 'Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture' (člen 69) bo podprl naložbe za zmanjšanje porabe energije, uporabo stranskih proizvodov ter zmanjšanje odpadkov.
	Industrijska politika za dobo globalizacije	Oblikovanje industrijske politike, ki bo ustvarila najboljše pogoje za ohranjanje in razvoj močne, konkurenčne in razgibane industrijske osnove v Evropi ter podpirala prehod proizvodnih panog h gospodarnejši porabi energije in virov.	Ni relevantno, saj namen OP ESFR 2014–2020 ni oblikovanje industrijske politike in instrumentov.
		Zasnovanje horizontalnega pristopa k industrijski politiki, v katerem bodo združeni različni instrumenti politik (npr. oblikovanje 'pametnih' predpisov, posodobljena pravila za javno naročanje in konkurenco ter določanje standardov).	
	Izboljšanje poslovnega okolja, še posebej za mala in srednja podjetja, med drugim z znižanjem stroškov transakcij pri poslovanju v Evropi, spodbujanjem povezovanja podjetij v grozde in izboljšanjem dostopa do financiranja po ugodnih pogojih.	K izboljšanju poslovnega okolja bodo vsaj posredno prispevali številni ukrepi OP ESFR 2014–2020, namenjeni izboljšanju konkurenčnosti ribištva in akvakulture. Taki so na primer ukrepi: <ul style="list-style-type: none"> • ribiška pristanišča, mesta iztovora in zavetja (člen 43), ki bo sofinanciral ureditev ribiških pristanišč, • spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže (člen 50) za širjenje znanja in inovativnih praks ter povezovanje, • povečanje potenciala lokacij za akvakulturo (člen 51) za določitev in kartiranje najprimernejših območij za razvoj akvakulture. K povezovanju podjetij lahko prispeva tudi izvajanje ukrepov CLLD v okviru tega, vendar je to odvisno od samih akcijskih skupin in njihovih razvojnih strategij.	
	Spodbujanje prestrukturiranja sektorjev v težavah za opravljanje dejavnosti, usmerjenih v prihodnost, med	Ukrep 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48) bo podprl povečanje produktivnosti, posodobitev proizvodnje, izboljšanje kakovosti, diverzifikacijo proizvodnje in izboljšanje	

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
		<p>drugim s hitro prerazporeditvijo kvalifikacij v razvijajoče se panoge in trge s hitro rastjo ter z zagotavljanjem pomoči iz sistema EU za državne pomoči in/ali iz Evropskega sklada za prilagajanje globalizaciji.</p>	<p>učinkovite rabe virov in okoljske učinkovitosti. Tako bo akvakultura vsaj ohranila, po možnosti pa izboljšala konkurenčnost. K prestrukturiranju bosta pripomogla tudi ukrepa 'Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova' (člen 42), ki bo podprl investicije na krovu za boljšo kakovost ribiških proizvodov ter investicije za neposredno predelavo, trženje in prodajo, in ukrep 'Produktivne naložbe v akvakulturi' (člen 48), ki zajema posodobitev objektov, diverzifikacijo proizvodnje akvakulture in gojenih vrst ter diverzifikacijo prihodka z razvojem dopolnilnih dejavnosti.</p>
		<p>Spodbujanje tehnologij in proizvodnih metod, ki zmanjšujejo porabo naravnih virov, in povečanje naložb v obstoječe naravne prednosti EU.</p>	<p>Ukrep 'Varstvo in obnova morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter ureditev nadomestil v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti' (člen 40) omogoča operacije za varstvo in obnovo morske biotske raznovrstnosti in ekosistemov v okviru trajnostnih ribolovnih dejavnosti: sem sodijo npr. ureditev naprav za varovanje in spodbujanje razvoja morskih vrst ter oblikovanje in spremljanje načrtov za varstvo in upravljanje za dejavnosti, povezane z ribištvo v okviru območij NATURA 2000.</p> <p>Ukrep 'Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova' (člen 42) bo pripomogel k uporabi neželenega ulova in s tem k boljši izrabi morskih bioloških virov ter zmanjšanju odpadkov.</p> <p>Ukrep 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48) bo podprl tudi naložbe za zmanjševanje negativnih ali povečevanje pozitivnih vplivov na okolje in izboljšanje učinkovite rabe virov. Poleg tega naj bi vse projekte podprl glede na trajnostno izkoriščanje naravnih danosti (npr. glede na možne obremenitve vodotokov, lagun in ribnikov), s primernimi merili za izbor upravičencev na razpisih pa lahko dodatno pripomore k zmanjšanju vplivov. Ukrep 'Povečanje potenciala lokacij za akvakulturo' (člen 50) bo podprl določitev in kartiranje najprimernejših območij za razvoj akvakulture ob upoštevanju postopkov prostorskega načrtovanja, s čimer bo omogočeno povečanje naložb v takem obsegu in tam, kjer so njihovi vplivi na okolje sprejemljivi.</p> <p>Ukrep 'Ekološka akvakultura' (člen 53) bo prispeval k zmanjšani porabi naravnih virov in vplivov na okolje, saj bo podprl naložbe v ekološko akvakulturo. Ukrep 'Akvakultura, ki zagotavlja okoljske storitve' (člen 54) pa je posebej namenjen plačilom za akvakulturo znotraj območij Natura 2000, da se zagotovi njihova ustreznost in nadomesti stroške zaradi delovanja v Natura območjih.</p>
		<p>Spodbujanje uveljavljanja malih in srednjih podjetij na mednarodni ravni.</p>	<p>V sektorju ribištva in akvakulture v Sloveniji delujejo večinoma mikro- in mala podjetja, nekaj pa je tudi srednje velikih podjetij, zato bodo vse podpore prispevale k njihovi uveljavitvi tako v Sloveniji kot na mednarodni ravni. Glede na majhnost sektorja in dejstvo, da proizvodnja ne dosega povpraševanja, verjetno tudi v prihodnje podjetja ne bodo usmerjena na mednarodne trge, bodo pa usmerjena na mednarodno raven za sodelovanje in izmenjavo informacij. Ukrepi OP ESFR 2014–2020, ki podpirajo uveljavitev malih in srednjih podjetij so 'Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova' (člen 42), 'Inovacije' (člen 47), 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48), 'Spodbujanje</p>

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESPR 2014–2020
			človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50), 'Predelava ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture' (člen 69). Ukrep 'Ukrepi za trženje' (člen 68) pa lahko neposredno pripomore k prepoznavnosti MSP in njihovih proizvodov. Izvajanje pristopa CLLD lahko okrepi sodelovanje na mednarodni ravni tudi za mala in srednje velika podjetja, vendar je to odvisno od samih akcijskih skupin in njihovih razvojnih strategij.
		Zagotavljanje, da bo imela industrija ob podpori prometnih in logističnih omrežij v vsej Uniji dejanski dostop do enotnega trga in posredno do mednarodnega trga.	OP ESPR 2014–2020 ne vključuje podpor za logistična in prometna omrežja.
		Razvoj učinkovite vesoljske politike, da se zagotovijo orodja za reševanje nekaterih glavnih globalnih težav ter zlasti uresničita programov Galileo in GMES.	Ni relevantno.
		Okrepitev konkurenčnosti evropskega turizma.	OP ESPR 2014–2020 h konkurenčnosti turizma prispeva zelo posredno in v zelo majhnem obsegu – prispeva le nišno ponudbo. V okviru ukrepa 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48) bo namreč podprl diverzifikacijo podjetij, ki se ukvarjajo z akvakulturo, kar lahko dopolni lokalno turistično ponudbo. Na podoben način bo OP ESPR 2014–2020 prispeval h konkurenčnosti obmorskega turizma z izvajanjem ukrepa 'Dodana vrednost, kakovost proizvodov in uporaba neželenega ulova' (člen 42), ki bo izboljšal kakovost in dodano vrednost ribiških proizvodov ter podprl neposredno prodajo, vse to pa lahko dopolni turistično ponudbo v Slovenski Istri. V manjši meri bodo h konkurenčnosti evropskega turizma prispevali tudi vsi ukrepi za spodbujanje lokalnih partnerstev in lokalnih razvojnih strategij – CLLD, saj se pričakuje, da se bodo v okviru CLLD izvajali med drugim tudi projekti, namenjeni razvoju dopolnilnih dejavnosti zunaj ribištva, kamor sodijo tudi dejavnosti, povezane s turizmom, kot sta športni ribolov in gostinstvo.
		pregled predpisov, da bi podprla prehod storitvenih in proizvodnih panog h gospodarnejši porabi virov, vključno z učinkovitejšim recikliranjem; izboljšanje načina določanja standardov v Evropi.	Ni relevantno. OP ESPR 2014–2020 ni namenjen pregledu predpisov.
		prenova strategije EU za spodbujanje družbene odgovornosti podjetij kot ključnega elementa zagotavljanja trajnega zaupanja pri zaposlenih in potrošnikih	OP ESPR 2014–2020 ne daje poudarka na družbeno odgovornost podjetij, lahko pa k temu prispeva s pomočjo meril za izbor podprtih projektov. K družbeni odgovornosti podjetij ter zaupanju zaposlenih in potrošnikov bo verjetno največ prispeval ukrep 'Nove oblike prihodka in dodana vrednost', ki je namenjen podjetjem, ki se ukvarjajo z akvakulturo, za izvajanje predelave, trženja in neposredne prodaje proizvodov ter njihovo diverzifikacijo.
Vključujoča rast – utrjevanje gospodarstva z visoko stopnjo	Program za nova znanja in spretnosti ter nova	Opredelitev in izvedba druge faze uvajanja prožne varnosti skupaj z evropskimi socialnimi partnerji, iskanje načinov za boljše obvladovanje gospodarskih prehodov ter zatiranje revščine in dvig stopenj aktivnosti.	OP ESPR 2014–2020 bo sicer prispeval k varnosti delovnih mest v ribištvu in akvakulturi, vendar z naložbami, podporo diverzifikaciji, usposabljanju in sodelovanju, ne pa z oblikovanjem mehanizmov prožne varnosti v sektorju.

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESPR 2014–2020
zaposlenosti, ki omogoča ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo	delovna mesta	Prilagoditev zakonodajnega okvira novim delovnim vzorcem (npr. delovni čas, napotitve delavcev) ter novim grožnjam varnosti in zdravju pri delu po načelih priprave pametnih predpisov.	OP ESPR 2014–2020 bo prispeval k večji varnosti pri delu (ukrep 'Zdravje in varnost na krovu' (člen 32), ukrep 'Produktivne naložbe v akvakulturo' (člen 48), vendar ne bo dosegel prilagoditve zakonodajnega okvira.
		Omogočanje in spodbujanje mobilnosti delavcev v EU ter boljše ujemanje med povpraševanjem po delovni sili in njeno ponudbo z ustrežno finančno pomočjo iz strukturnih skladov, zlasti Evropskega socialnega sklada, ter spodbujanju napredne in celovite politike na področju delovnih migracij.	Ni relevantno, OP ESPR 2014–2020 ni namenjen povečevanju mobilnosti delavcev.
		Krepitev zmogljivosti socialnih partnerjev in učinkovita uporaba možnosti za reševanje problemov, ki jih ponuja socialni dialog na vseh ravneh (EU, nacionalna/regionalna raven, panoge, podjetja), ter spodbujanje okrepljenega sodelovanja med institucijami na trgu dela, vključno z javnimi zavodi za zaposlovanje v državah članicah.	OP ESPR 2014–2020 sicer vzpodbuja krepitev zmogljivosti vseh deležnikov, njihovo sodelovanje ter ohranitev delovnih mest v ribištvo in akvakulturi, vendar ni posebej usmerjen v delovanje mehanizmov trga dela in socialni dialog. OP ESPR 2014–2020 spodbuja sodelovanje z ukrepi, kot sta CLLD in 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanje v mreže' (člen 50).
		Spodbujanje strateškega okvira za sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja. S tem bomo uresničevali načela vseživljenjskega učenja, med drugim tudi s prilagodljivimi učnimi potmi ter prehajanjem med različnimi sektorji in ravnmi izobraževanja in usposabljanja ter s povečanjem privlačnosti poklicnega izobraževanja in usposabljanja.	OP ESPR 2014–2020 ne bo vzpostavljala strateškega okvira, a bo v okviru ukrepa 'Spodbujanje človeškega kapitala in povezovanja v mreže' (člen 50) podprl vseživljenjsko učenje, širjenje znanstvenega in tehničnega znanja ter inovativnih praks, pridobivanje novih strokovnih znanj in spretnosti ter povezovanje v mreže in izmenjavo izkušenj med podjetji, strokovnimi organizacijami, znanstvenimi organizacijami ... Možno bi bilo izvajati podoben ukrep tudi na področju ribištva – ukrep 'Spodbujanje človeškega kapitala, ustvarjanja delovnih mest in socialnega dialoga' (člen 29), a ni bil vključen v OP ESPR 2014–2020. Sodelovanje na področju izobraževanja in usposabljanja bodo glede na dosedanje izkušnje in upravičene stroške ribiči verjetno izvajali v okviru CLLD.
	Zagotavljanje, da se bodo kvalifikacije, ki se zahtevajo za nadaljnje učenje in vstop na trg dela, pridobivale in priznavale prek splošnega, poklicnega in višješolskega izobraževanja ter izobraževanja odraslih, ter razvoj skupnega jezika in operativnih orodij za izobraževanje ali usposabljanje in delo (ESCO).	Ni relevantno, OP ESPR 2014–2020 ni namenjen vzpostavitvi sistema priznavanja kvalifikacij.	
Evropska platforma za boj proti revščini	Preoblikovanje odprtega načina usklajevanja glede socialne izključenosti in socialnega varstva v platformo za sodelovanje, medsebojno pregledovanje in izmenjavo dobrih praks ter v instrument za utrjevanje zavezanosti javnih in zasebnih akterjev k zmanjšanju števila socialno izključenih in za sprejemanje konkretnih ukrepov, tudi prek	OP ESPR 2014–2020 ni namenjen oblikovanju sistema za preprečevanje socialne izključenosti, a bo s sodelovanjem med ribiči, nosilci dejavnosti akvakulture, strokovnimi institucijami in raziskovalno sfero pripomogel k zmanjšanju socialne izključenosti v tem sektorju.	

Strategija/program	Ukrepi	Vsebina ukrepov Strategije Evropa 2020	Povezan instrument/možna povezava OP ESFR 2014–2020
		namenske pomoči iz strukturnih skladov, zlasti ESS.	
		Oblikovanje in izvajanje programov za spodbujanje družbenih inovacij v korist najranljivejšemu delu prebivalstva, zlasti s ponujanjem inovativnega izobraževanja in usposabljanja ter zaposlitvenih priložnosti za prikrajšane skupnosti, in boj proti diskriminaciji (npr. invalidov) ter pripravo novega programa za integracijo migrantov, da bodo lahko v celoti uresničili svoj potencial.	V okviru CLLD so možni tudi inovativni projekti na področju družbenih inovacij (sistemi upravljanja, organizacijski sistemi) na področju ribištva, akvakulture, predelave in trženja. Ukrep 'Inovacije' (člen 47) podpira razvoj tako tehničnega in znanstvenega kot organizacijskega znanja v akvakulturi, kar lahko pripomore tudi k izboljšanju zaposlitvenih priložnosti, a bo ukrep v Sloveniji usmerjen v tehnične inovacije.
		Izvedba ocene primernosti in vzdržnosti sistemov socialnega varstva in pokojninskih sistemov ter določitev načinov zagotavljanja boljšega dostopa do sistemov zdravstvenega varstva.	Ni relevantno.

Priloga 2: Pregled priporočil predhodnih ocenjevalcev in kratek opis, kako so bila upoštevana

V spodnji preglednici so podana priporočila naročniku skupaj s kratkim opisom, kako jih je naročnik upošteval pri pripravi OP. Pregled analize SWOT in ocene potreb je bil opravljen že v uvodni fazi oziroma v prvem koraku vrednotenja. Enako velja za analizo skladnosti s Strategijo 2020, ki je bila pripravljena januarja 2014.

Preglednica 16: Pregled upoštevanja priporočil predhodnega vrednotenja pri pripravi programa

Tema	Priporočilo	Kako je bilo priporočilo upoštevano ali zakaj ni bilo upoštevano
Analiza SWOT, ocena potreb	Analiza SWOT je v veliki meri izhajala iz priložnosti, ki jih nudi ESPR kot vir financiranja, in ne toliko iz dejanskega stanja v sektorju. Analizo SWOT je bilo treba dopolniti na podlagi analize stanja in zajeti vse vidike enako, ne glede na količino podatkov, ki so na voljo. Tako je bilo treba boljše zajeti možnosti trženja, povezovanja proizvajalcev in izvajanja raziskav na tistih področjih, kjer primanjkuje podatkov za odločanje o razvoju sektorja. Vključiti je bilo treba Jadransko-jonsko pobudo ter druge že delujoče iniciative in sodelovanja na področju pomorstva in ribištva. Ocena potreb je prav tako pretežno temeljila na priložnostih, ki jih nudi ESPR, in ne toliko iz ugotovitev analize SWOT. Oceno je bilo treba dopolniti s pregledom vseh potreb, iz katerih se nato izlušči tiste, ki jih je možno zadovoljiti v okviru OP ESPR 2014–2020.	Analiza SWOT je bila temeljito dopolnjena, dopolnitve pa nato usklajene na skupnem sestanku. Organiziran je bil sestanek širše skupine naročnika, na katerem smo se pogovorili o pristopu k oceni potreb, dejanskih potrebah in možnostih ukrepanja iz OP. Na podlagi zaključkov sestanka je bila ocena potreb ustrezno dopolnjena.
Zgradba intervencijske logike, vključujoč cilje Strategije 2020, notranje skladnosti, vzpostavitev ciljnih vrednosti in mejnikov ter razporeditev finančnih sredstev	Opravljen je bil komentar intervencijske logike za vsakega od izbranih ukrepov. Pri analizi intervencijske logike se je pokazalo, da je velika večina ukrepov upravičena. Pripravljena je bila analiza skladnosti s Strategijo 2020. Predlagane so bile dopolnitve upravičenih aktivnosti in nabora upravičencev, ki bi v še večji meri lahko podprle cilje Strategije 2020.	O ugotovitvah analize skladnosti smo se pogovorili na sestanku z naročnikom. Naročnik je ugotovitve upošteval pri pripravi OP.
Usklajenost s SSO, partnerskim sporazumom, z ustreznimi priporočili za posamezne države, sprejete v skladu s členom 121 (2) PDEU in na nacionalni ravni, z nacionalnim reformnim programom, če je treba	Operativni program je usklajen s Skupnim strateškim okvirom in Partnerskim sporazumom. V primerjavi s preostalimi programi gre za zelo majhen program, namenjen specifičnim ciljnim skupinam, ki je poleg tega zaradi značilnosti in dokajšnje omejenosti (zelo majhen obseg morja, relativno majhen in zelo specifičen sektor) na splošno šibko povezan s preostalimi programi in je možnost dvojnega financiranja zelo majhna. Nobeno od priporočil Evropske komisije za Slovenijo, podanih v okviru Evropskega semestra 2014, ni neposredno relevantno za OP ESPR 2014–2020. Posredno se izvajanje OP ESPR 2014–2020 navezuje na priporočila na področju trga dela, kot sta zmanjšanje segmentacije trga dela in povečanje ustreznosti veščin glede na potrebe trga dela. Ni priporočil.	/
Rationale obrazložitev za	Podana je bila kratka obrazložitev, zakaj ne bodo uporabljeni finančni instrumenti – kot ključni razlog je navedena stroškovna	OP ESPR 2014–2020 je bil dopolnjen z natančnejšo

Tema	Priporočilo	Kako je bilo priporočilo upoštevano ali zakaj ni bilo upoštevano
predlagane oblike podpor v OP 2014–2020	učinkovitost. Obrazložitev je treba dopolniti s podrobnejšo razlago, zakaj bi bila uporaba finančnih instrumentov v kontekstu OP ESPR 2014–2020 neučinkovita (npr. zaradi zelo majhne ciljne skupine, zaradi vložka dela oziroma FTE, ki jih vzpostavitev in vodenje finančnih instrumentov zahteva, zaradi kapacitet ciljne skupine ...).	razlago, zakaj niso bili uporabljeni finančni instrumenti.
Človeški viri in administrativna kapaciteta ter upravljanje OP 2014–2020	Administrativna kapaciteta je natančno opisana v poglavjih OP ESPR 2014–2020 o tehnični pomoči, zbiranju podatkov in nadzoru ter v Partnerskem sporazumu. Iz opisa je razvidno, da bo tehnična pomoč zagotovila zmogljivosti tudi za podporo ciljnim skupinam in promocijo Operativnega programa. Ker gre za majhen OP, je logično, da so stroški njegovega upravljanja (tehnična pomoč) nesorazmerno veliki v primerjavi z OP drugih držav.	/
Postopki za spremljanje OP 2014–2020 in zbiranje podatkov, potrebnih, da se izvede vrednotenja	Sistem zbiranja podatkov za vrednotenje je opisan v poglavju 10. Načrt vrednotenja in v poglavju 11.2. Opis postopkov spremljanja in vrednotenja. Ni priporočil.	/
Ukrepi za spodbujanje enakih možnosti med moškimi in ženskami, preprečevanje diskriminacije in spodbujanje trajnostnega razvoja	Opis ukrepov za spodbujanje enakih možnosti in trajnostnega razvoja je bil prvotno malce nejasno strukturiran. Trajnosten razvoj se spodbuja z ukrepi, posebej namenjenimi varstvu okolja in narave. Številni ukrepi OP ESPR 2014–2020 so posebej namenjeni trajnostnemu razvoju ribiškega sektorja, a pričakujemo, da bo vanje vključen manjši del upravičencev. Večina upravičencev bo vključena v ukrepe, namenjene izboljšanju konkurenčnosti ribištva in zlasti akvakulture, ki pa primarno niso namenjeni varstvu okolja. V takih primerih je spodbujanje trajnostnega razvoja možno zagotoviti tudi z ustreznimi zahtevami in merili za izbor vlog na razpisih. To v OP ESPR 2014–2020 ni bilo posebej izpostavljeno.	OP ESPR 2014–2020 je bil dopolnjen z navedbo, da bodo zagotovljena merila vpliva na okolje in trajnostni razvoj pri pripravi posameznih razpisov tistih ukrepov, ki niso primarno usmerjeni v varstvo okolja in narave. Opis zagotavljanja enakih možnosti je bil dopolnjen, da je jasnejši in preglednejši.
Ukrepi za zmanjšanje administrativnih ovir	Ukrepi za zmanjšanje administrativnih ovir so opisani v poglavju 3.4.2. Glavne načrtovane aktivnosti za zmanjšanje administrativnih ovir. Opis je ustrezen, morda manjka le navedba, v kolikšni meri bo vzpostavljena možnost elektronskih vlog.	OP ESPR 2014–2020 je bil ustrezno dopolnjen z opredelitvijo možnosti vpeljave elektronskih vlog.
Zahteve za strateško presojo vpliva na okolje	Za strateško presojo vpliva na okolje ni posebnih zahtev. Strateška presoja bo v okviru posameznih okoljskih ciljev zagotovo ovrednotila tudi pozitivne vplive, ki jih bodo imeli ukrepi za ohranjanje morskih ekosistemov.	/

Priloga 3: Vrednotenje Operativnega programa, dopolnjenega na podlagi pripomb EK

Dopolnjen Operativni program smo pregledali in ga primerjali s pripombami Evropske komisije ter odgovori Organa upravljanja na pripombe. Pri pregledu dopolnjenega OP ESPR 2014-2020 smo uporabili enak pristop kot pri vrednotenju prve verzije OP ESPR 2014-2020 in OP analizirali po posameznih temah, določenih v smernicah za predhodno vrednotenje. Ugotovitve po posameznih prvinah vrednotenja smo na kratko zabeležili v spodnji preglednici.

Tema	Kratek opis komentarjev in dopolnitev	Ugotovitev
<p>Analiza SWOT in ocena potreb</p>	<p>V pripombah EK je bilo izpostavljeno, da je treba:</p> <ul style="list-style-type: none"> • okrepiti povezavo med SWOT analizo, potrebami (zlasti za prednostno nalogo Unije št. 5), strategijo in izbranimi ukrepi, povečati skladnost in pojasniti in utemeljiti nekatere izbire, • povečati konsistentnost različnih delov SWOT, • okrepiti vizijo o tem, kako bodo sredstva ESPR pripomogla k prestrukturiranju slovenske ribiške flote ter k doseganju MSY, • dopolniti informacije o območjih Natura 2000 in izboljšati povezavo s prioritetami, opredeljenimi za mrežo Natura 2000, • pojasniti pomen socioekonomske analize ribištva in navedbe o centru za informiranje o morskem ribištvu in akvakulturi, • pretehtati navedbe o off-shore plinskih terminalih, • vključiti vidik Okvirne direktive o vodah, • pojasniti navedbe o vodnih dovoljenjih za sladkovodno akvakulturo, • dopolniti SWOT za področje prednostne naloge Unije št. 3, • pretehtati navedbe v zvezi z stroški zbiranja podatkov in nadzora na morju, • osredotočiti se na podporo izboljššanju povezovanja in trženja (skupine proizvajalcev). <p>Dopolnitve se v skladu s pripombami EK nanašajo predvsem na morsko ribištvo, upravljanje z morskimi naravnimi viri in morska območja Natura 2000, pomorsko politiko ter predelavo in trženje.</p> <p>V SWOT analize za posamezne prednostne naloge Unije so bile dodane ugotovitve glede določenih posebnosti slovenske ribiške flote, ribiških pristanišč, ribolovnih</p>	<p>Ocenjujemo, da sta dopolnjena analiza SWOT in dopolnjena ocena potreb celoviti in ustrezni.</p> <p>Sedaj je iz SWOT analize in ocene potreb jasneje razvidna majhnost ribiškega sektorja, njegove posebnosti in celovit pomen te dejavnosti za lokalno skupnost, značilnosti upravljanja na področjih, povezanih z morjem (vključno s pomorstvom) ter raven poznavanja morja kot naravnega vira (monitoring, poznavanje kvalifikacijskih in zavarovanih vrst ter ribjih staležev ipd.).</p> <p>Jasneje je prikazano (sub)regionalno sodelovanje (GFCM, FAO-AdriaMed, MEDAC, pa tudi Barcelonska konvencija) ter vključenost v mednarodne projekte, pomen deljenih staležev v slovenskem morju ter že veljavni načrti upravljanja. Poleg tega je za področje pomorske politike jasneje opredeljeno stanje na področju zbiranja in izmenjave podatkov ter poznavanja morskega okolja, skladno s tem so dopolnjene tudi potrebe (izmenjava podatkov, enoten informacijski sistem, dopolnitev ocen stanja morskega okolja)</p> <p>Na področju trženja in predelave ribiških proizvodov je sedaj večji poudarek na posodobitvi obratov, različnih oblikah povezovanja in trženja vključno s tujimi trgi ter na izboljšanju poznavanja domačega trga.</p>

Tema	Kratek opis komentarjev in dopolnitev	Ugotovitev
	<p>orodij in donosa, sub-regionalnega sodelovanja in načrtov upravljanja, ki se že izvajajo, ter značilnosti območij Natura 2000 in njihovega načrtovanja in upravljanja. Poleg tega so bile dodane informacije o zbiranju podatkov, informacijskih sistemih in organizaciji pomorskega nadzora. SWOT analiza za področje pospeševanja trženja in predelave je bila dopolnjena s podrobnejšo navedbo značilnosti predelovalnih obratov (kapacitete, ustreznost z vidika različnih, tudi okoljskih standardov), značilnosti proizvodov, značilnostmi predelovalcev (vključno s pristopom k povezovanju in trženju) ter značilnostmi trga (majhna poraba). Skladno s tem je bila dopolnjena tudi analiza potreb.</p>	
<p>Strategija in struktura operativnega programa</p>	<p>Pripombe EK v zvezi s strategijo so se nanašale na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prednostno nalogo Unije št. 1 in neuravnoteženost segmentov ribiške flote ter potencialne učinke tega, • vključitev potreb območij Natura 2000, • organiziranost proizvajalcev. <p>EK je predlagala dopolnitev OP ESPR 2014-2020 s podrobnejšimi opisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dopolnjevanja z drugimi skladi ESI (zlasti ESRR in Programom razvoja podeželja) v zvezi z ukrepi v zvezi z Naturo 2000 in povezave s programom LIFE+, • kateri ukrepi, predlagani v okviru OP bodo prispevali k izvajanju Barcelonske konvencije in njenih protokolov, • povezovanja s politikami in sistemi pomorskega nadzora meja in povezovanja s slovenskim nacionalnim programom Sklada za notranjo varnost (ISF), • dopolnjevanja s programi čezmejnega sodelovanja in programi transnacionalnega sodelovanja. <p>Dopolnitve so bile vključene v poglavje 3.4 Opis dopolnjevanja programa z drugimi sredstvi skladov ESI.</p>	<p>Ocenjujemo, da je strategija ustrezno dopolnjena. Dopolnitve na področju ribištva bodo dodatno prispevale k izvajanju skupne ribiške politike.</p> <p>Dopolnitev je večinoma ustrezna. Za ukrepe v zvezi z Naturo 2000 je zlasti pomembno, da je upravljanje območij Natura 2000 kakovostno usklajevano na nacionalni ravni in da je OP ESPR 2014-2020 bil sproti usklajevan s pripravo Operativnega programa upravljanja z območji Natura 2000 v Sloveniji 2014-2020. Kot je pravilno navedeno v dopolnitvi, Operativni program za Naturo 2000 določa vire financiranja, vključno z možnostmi, ki jih ponujajo različni EU programi, kot je LIFE+; s tem preprečuje podvojevanje ter omogoča uspešnejšo izvedbo posameznih aktivnosti oziroma projektov.</p>
<p>Logika ukrepanja programa</p>	<p>Na podlagi dopolnjene SWOT analize in analize potreb ter usklajevanj z EK je bil izločen en ukrep, predlagan v prvotni verziji OP ESPR 2014-2020</p>	<p>Ocenjujemo, da spremembe OP ESPR 2014-2020 ohranjajo ustrezno logiko ukrepanja. Logika ukrepanja je skladna tudi z dopolnjeno oceno potreb vseh prednostnih nalog Unije ter s potrebami in usposobljenostjo ciljnih skupin.</p>

Tema	Kratek opis komentarjev in dopolnitev	Ugotovitev
Predlagane oblike podpore	Na podlagi pripomb EK glede možnosti nadaljnega uvajanja finančnih instrumentov in primernosti za projekte, ki ustvarjajo prihodek, je bil OP ESFR 2014-2020 dopolnjen z navedbo, da okvir finančnih instrumentov velja tudi za projekte, ki ustvarjajo neto prihodek, in da bodo v prihodnje vzpostavljeni še drugi finančni instrumenti, če se bo za to pokazala potreba.	Ocenjujemo, da je predlagana rešitev z vidika širše uporabe finančnih instrumentov ustrezna .
Pričakovani prispevek ukrepov, izbranih za doseg ciljev	Izločen je bil en ukrep, predlagan v prvotni verziji OP ESFR 2014-2020, in spremenjene ciljne vrednosti številnih kazalnikov. Določeni ukrepi so v manjši meri vsebinsko spremenjeni, saj so prilagojeni spremenjeni oceni potreb.	Ocena prispevka ukrepov k prednostnim nalogam Unije in k tematskim ciljem Strategije 2020 ostaja nespremenjena , torej enaka kot v prvotnem poročilu o predhodnem vrednotenju. Zaradi posebnosti ribiškega sektorja in majhnega obsega akvakulture bo OP prispeval predvsem k ohranjanju ribištva in akvakulture ter izboljšanju njune konkurenčnosti.
Usklajenost proračunske dodelitve s cilji	Ni sprememb.	/
Določbe za lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost	Pripombe EK so se nanašale na uporabo izrazov, proces odobritve podpore in potrjevanja Strategij lokalnega razvoja. Opisi izvajanja CLLD so bili zato dopolnjeni.	Vsebine, ki se nanašajo na lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, so ustrezno dopolnjene .
Uporaba tehnične pomoči	Pripombe EK so se nanašale na število zaposlenih v okviru tehnične pomoči, strukturo njihovih prejemkov, ali bodo temeljili na uspešnosti in kako bo le-ta ocenjevana.	Opis tehnične pomoči je ustrezno dopolnjen .
Ustreznost in skladnost programa	Izločeni so bili nekateri ukrepi, predlagani v prvotni verziji OP ESFR 2014-2020, in spremenjene ciljne vrednosti številnih kazalnikov. Določeni ukrepi so v manjši meri vsebinsko spremenjeni, saj so prilagojeni spremenjeni oceni potreb.	Ocenjujemo, da spremembe OP ESFR 2014-2020 ohranjajo ustreznost in skladnost programa .
Ocena ukrepov, sprejetih za spremljanje napredka in rezultatov operativnega	Pripombe EK so se nanašale na zelo nizke ciljne vrednosti kazalnikov in mejnikov ter odsotnost nekaterih kazalnikov. Nekatere ciljne vrednosti kazalnikov so bile spremenjene, nekateri kazalniki pa so bili spremenjeni, npr. za posebni cilj 1 "Zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje, vključno z izogibanjem neželenemu ulovu in njegovim čim večjim zmanjšanjem" z	Številčno ovrednotene ciljne vrednosti kazalnikov so ustrezne in glede na značilnosti ribištva, akvakulture ter predelave in trženja ribiških proizvodov postavljene na zgornjo mejo. Na podlagi novih pripomb EK, da so še vedno prenizke (npr. število novih delovnih mest in novih podjetij, ustvarjenih s pomočjo LAS) menimo, da je pomemben del ohranjanje ribištva

Tema	Kratek opis komentarjev in dopolnitev	Ugotovitev
programa	<p>ustrezno utemeljitvijo dodan kazalnik "raven zavržkov".</p> <p>Zaradi vseh sprememb OP (izbor ukrepov, kazalniki, finančna struktura) so bili spremenjeni tudi mejniki za okvir uspešnosti.</p> <p>EK je opozorila, da načrt vrednotenja ne omenja posebnih razširjenih poročil o napredku, zahtevanih leta 2017 in 2019 ter zahtevala podrobnejši opis virov in časovnice vrednotenja.</p> <p>Načrt vrednotenja in opis postopkov spremljanja in vrednotenja sta bila dopolnjena s podrobnejšim opisom postopkov in zagotavljanja ustreznih podatkov.</p>	<p>in akvakulture, ki zaradi posebnosti (predvsem majhnosti slovenskega morja in ribolovnih virov) delujeta na robu ekonomske upravičenosti. Zaradi tega ciljne vrednosti ne morejo biti višje od predlaganih.</p> <p>Kazalniki za področje mreže Natura 2000, določeni na ravni EU, ne zajemajo posebnosti slovenskega morja. Argumentacija, ki jo je v zvezi s kvalifikacijskimi vrstami in morebitno določitvijo novih območij podal OU, ustrezno pojasni situacijo.</p> <p>Ocenjujemo, da je okvir uspešnosti ustrezno dopolnjen in podane jasne utemeljitve izbranih mejnikov.</p> <p>Ocenjujemo, da sta načrt vrednotenja in predlagani sistem spremljanja in vrednotenja ustrezno dopolnjena.</p>
Ocena načrtovanih ureditev za izvajanje operativnega programa	<p>Pripombe EK, ki se nanašajo na ureditve za izvajanje OP, so se nanašale na izvajanje tehnične pomoči, spremljanje in vrednotenje ter usklajevanje z ostalimi skladi ESI (glej zgoraj).</p> <p>Poglavja, ki se tičejo navedenih vsebin, so bila dopolnjena, kot je opisano v predhodnih delih preglednice.</p>	<p>Ocenjujemo, da so poglavja OP ESPR 2014-2020, ki se nanašajo na zadostnost človeških virov in administrativne usposobljenosti za upravljanje, ustrezno dopolnjena.</p>
	<p>Pri vsebinah, povezanih z zmanjšanjem upravnega bremena, ni sprememb.</p>	/
Ocena horizontalnih tem	<p>Ni sprememb.</p>	/